

Λ. ΤΡΟΤΣΚΙ

**Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ
ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ**

ΊΣΤΟΧΟΙ,

ΛΕΟΝΤΑ ΤΡΟΤΣΚΥ

**Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ
ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ**

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : Κ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΕΚΔΟΣΗ «ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ»
ΑΘΗΝΑ — 1963

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Τὰ μεγαλειώδη γεγονότα τοῦ ἰσπανικοῦ ἐμφυλίου πολέμου παρὰ τὴν τραγικὴν του ἔκβαση, μεστὰ ἀπὸ δεδάγματα, πρέπει νὰ μελετηθοῦν ἀπ' ὅλους τοὺς προλετάριους τῆς ὕφης. Μὲ τ' ἅπαντα τοῦ Λ. Τρότσκι, ποὺ κυκλοφοροῦμε σὲ δύο μέρη, γιὰ τὴν ἰσπανικὴ ἐπανάσταση, δίνεται ὄχι μόνον μιὰ αὐθεντικὴ μαρξιστικὴ ἀνάλυση, ἀνάλογη μὲ τὶς μνημειώδεις μελέτες τῶν ἱδρυτῶν τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ, γιὰ τὶς ἐπαναστάσεις τοῦ περασμένου αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ μιὰ λενινιστικὴ ὁδηγητικὴ γραμμὴ γιὰ τὶς ἐκρηκτικὰς ἐξελίξεις τῆς πάλης τῶν τάξεων τῆς σημερινῆς ἐποχῆς τῆς παρακμῆς καὶ πτώσης τοῦ παγκοσμίου καπιταλισμοῦ.

Στὸ φῶς τῆς πείρας τῶν γεγονότων τῆς ἰβηρικῆς χερσονήσου κατὰ τὰ χρόνια 1931 μέχρι τὰ 1939, στηλιτεύεται ἡ προδοτικὴ πολιτικὴ τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου, σὰν βαθύτερη αἰτία τῆς ἥττας τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης, κι' ἀποκαλύπτεται ἡ ἀντεπαναστατικὴ φύση τῆς συνυπαρξιακῆς θεωρίας καὶ πράξης τοῦ προλεταριάτου μὲ τὴ «δημοκρατικὴ» μπουρζουαζία, καὶ τοὺς ταξικούς του ἐχθρούς. Οἱ κομμουνιστὲς «διαφυλάττουν τὴν ἀπόλυτὴ ἀνεξαρτησία τῶν ὁργανώσεών τους» καὶ «δὲν δεσμεύουν ποτὲ καὶ κανένα ὄρο τὴν ἀλήθεια τῆς πολιτικῆς τους». Αὐτὲς οἱ ἰδέες τοῦ Τρότσκι ἔρχονται σὲ ἀσυμφιλίωτὴ ἀντίθεση μὲ τὸ λαϊκομετωπικὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων κι' ἀκόμα μὲ κάθε λογῆς συνύπαρξης μὲ τοὺς ὀππορτουνιστὲς.

Ὁ διαχωρισμὸς σὲ δύο στάδια, χωρισμένα χρονικὰ ἀνάμεσα τους, τῆς ἐπανάστασης, ἀστικοδημοκρατικὸ καὶ σοσιαλιστικὸ στάδιο, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰν ἐπανεκδοσὴ τῆς σταδιακῆς μενσεβίνικης θεωρίας, ὑποτάχθηκε τὸ ἰσπανικὸ προλεταριάτο στοὺς ἀστικούς σκοποὺς τῆς ἐπανάστασης, καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀταξικὴ θεωρίαν μιᾶς «ἐνδιάμεσης» ἐπανάστασης οὐτε ἀστικῆς οὐτε προλεταριακῆς, ἀποπροσανατολίστηκε ἀπ' τὴ φυσικὴ τοῦ πορείας πρὸς τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, ποὺ προδόθηκε ἐπαίσχυντα. Ὁ συσχετισμὸς τῶν δημοκρατικῶν, τῶν μεταβατικῶν καὶ τῶν σοσιαλιστικῶν καθηκόντων τῆς ἐπανάστασης, ἀναλύεται περιλάμπρα σ' αὐτὸ τὸ ἔργο μὲ τὸ πνεῦμα τῆς διαρκούς ἐπανάστασης ἀπ' τὸ συγγραφέα τῆς περίφημης ἱστορίας τῆς Ρωσικῆς Ἐπανάστασης, ποὺ ἦταν καὶ συναρχηγὸς τῆς μαζῇ μὲ τὸ Λένιν.

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
«ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΡΕΓΜΑ»

Χαιρετίζω θερμὰ τὴν ἐμφάνιση τοῦ πρώτου νούμερου τῆς ἐφημερίδα σας. Ἡ κομμουνιστικὴ ἀντιπολίτευση τῆς Ἰσπανίας μπαίνει στὸ στίβο σὲ μιὰ στιγμὴ ἰδιαίτερα εὐνοϊκὴ καὶ ἀποφασιστικὴ. Ἡ κρίση ποὺ περνάει τώρα ἡ Ἰσπανία, ἀναπτύσσεται μὲ μιὰ ἀξιοπρόσεχτη κανονικότητα ποὺ ἐπιτρέπει στὴν προλεταριακὴ πρωτοπορία νὰ προπαρασκευαστεῖ γιὰ ἓνα καποιο διάστημα. Ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀμφίβολο ὅτι αὐτὸ τὸ διάστημα θὰ εἶναι μιᾶς μακρινῆς διάρκειας.

Ἡ δικτατορία τοῦ Πρίμο ντὲ Ριβέρα ἔπασε δίχως ἐπανάσταση, ἀπὸ ἐσωτερικὴ ἐξάντληση. Αὐτὸ πάει νὰ πῇ μ' ἄλλα λόγια ὅτι στὸν πρῶτο της σταθμὸ, τὸ πρόβλημα λύθηκε ἀπ' τὶς ἀρώστιες τῆς γέρικης κοινωνίας καὶ ὄχι ἀπ' τὶς ἐπαναστατικὰς δυνάμεις μιᾶς νέας κοινωνίας. Αὐτὸ δὲν ἐγίνε τυχαίον. Τὸ καθεστὸς τῆς δικτατορίας ποὺ δὲν εὗρε πιά γιὰ τὶς κυρίαρχες τάξεις, τὴ δικαιολόγησίν του στὴν ἀναγκαιότητα νὰ τσακίσει ἄμεσα τὶς ἐπαναστατικὰς μάζες, βρέθηκε ταυτόχρονα σ' ἀντίθεση μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς μπουρζουαζίας μέσα στὸ οἰκονομικόν, χρηματιστικόν, πολιτικόν καὶ ἐκπολιτιστικόν πεδίο. Ἀλλὰ ἡ μπουρζουαζία ἀπέφυγε τὴ πάλη μ' ὅλες τὶς δυνάμεις της μέχρι τὴ τελευταία στιγμὴ ἄφισε στὴ δικτατορία τὸ καιρὸ νὰ σαπίσει καὶ νὰ πέσει σὰν ἓνας σκουλεκιασμένος καρπός.

Η ΜΠΟΥΡΖΟΥΑΖΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

Ύστερα απ' αυτό το γεγονός, οι διάφορες τάξεις, στο πρόσωπο των πολιτικών τους σχηματισμών, υποχρεώθηκαν να πάρουν μια θέση καθαρή μπροστά στις λαϊκές μάζες. Και να που ένα παράδοξο φαινόμενο ξανοίγεται μπροστά στα μάτια μας. Τα ίδια τ' αστικά κόμματα τα όποια, χάρις στο συντηρητικισμό τους αρνιόνταν να διεξάγουν μια πάλη κάπως σοβαρή ενάντια στη στρατιωτική δικτατορία, ρίχνουν σήμερα όλη την ευθύνη γι' αυτή τη δικτατορία πάνω στη μοναρχία και εκδηλώνονται σαν δημοκρατικά. Θα μπορούσε, πραγματικά, να πιστευτεί ότι η δικτατορία κρέμωνταν όλο το καιρό από μια λεπτή κλωστή, στο μπαλκόνι του βασιλικού αναχτόρου, κι' ότι δεν στηρίζονταν καθόλου πάνω στην ύποπτη ρίζη, ως ένα βαθμό παθητική, ως ένα βαθμό δραστήρια, στα ποιά γερά στρώματα της μπουρζουαζίας τα όποια παρέλυναν μ' όλη τη δυναμή τους τη δραστηριότητα της μικροαστικής τάξης και τσαλαπατούσαν τους εργάτες της πόλης και του κάμπου. Και το αποτέλεσμα; Ένω' όχι μόνο οι εργάτες, οι χωριάτες, οι λαϊκές μάζες στις πόλεις, οι νέοι διανοούμενοι και σχεδόν ολόκληρη η μεγάλη μπουρζουαζία είναι δημοκρατικοί ή δηλώνουν ότι είναι τέτοιοι, ή μοναρχία εξακολουθεί να υπάρχει και να παλεύει. Εάν ο Πρίμο δεν κρατιώταν παρά μονάχα από μια κλωστή απ' τη μοναρχία, από ποιά κλωστή κρατιώταν λοιπόν η μοναρχία;

Κατ' αρχήν, αυτό φαίνεται σαν ένα ενιγμα αβεδιάλυτο. Άλλα το μυστικό δεν είναι τόσο περίπλοκο. Η ίδια η μπουρζουαζία που «ανεχόνταν» τον Πρίμο ντε Ριβέρα, τον ύπεστηριζε, πραγματικά, όπως υποστηρίζει τώρα τη μοναρχία με τα μόνα μέσα που της μένουν, δηλαδή με το να εκδηλώνεται σαν δημοκρατική και να προσαρμόζεται έτσι στη ψυχολογία της μικροαστικής τάξης, για να την εξαπατήσει και να τη παραλύσει όσα γίνεται περισσότερα.

Για όποιον βλέπει αυτή τη σκηνή, απ' αυτή τη πλευρά, παρά τη βαθιά δραματική όψη της, δεν της λείπει κομικό-τητα. Η μοναρχία είναι καθισμένη πάνω στη ράχη της δημοκρατικής μπουρζουαζίας που δεν ζορίζεται καθόλου ν' ανορθώσει αυτή τη ράχη. Η μπουρζουαζία, τρυπώνοντας με το πολύτιμο φορτίο της, ανάμεσα στις λαϊκές μάζες που αναταράσσονται, κραυγάζει, απαντώντας στις διαμαρτυρίες στις απαιτήσεις και στις κατάρες με μια φωνή αγύρτικη: Βλέπετε αυτό το πράμα πάνω στη ράχη μου, είναι ο καταραμένος έχθρος μου, θα σ' καταταπίσω για τα έγκλημάτα του, κυττάχτε τον προσεχτικά κ.τ.ρ., κ.τ.ρ., κι' όταν το πλήθος, κεφάλτο απ' αυτό το θέαμα, αρχίζει να χλευάζει, ή μπουρζουαζία έποφειλάται απ' τη στιγμή αυτή για να μεταφέρει το φορτίο της λίγο ποιά μακριά.

Εάν αυτό σημαίνει πάλη ενάντια στη μοναρχία, τι θα ήτανε λοιπόν ή πάλη υπέρ της μοναρχίας;

Οι θορυβώδεις διαδηλώσεις των σπουδαστών δεν είναι παρά μια απόπειρα της νέας γενιάς της μπουρζουαζίας, ιδιαίτερα της μικροαστικής τάξης για να όωση μια διέξοδο στο άσταθές ισοζύγιο μέσα στο όποιο ή χώρα βρίσκεται ύστερα απ' τη όθθεν άπελευθέρωση απ' το Πρίμο ντε Ριβέρα απ' τον όποιο διαφυλάχτηκε άτόφια ή κληρονομιά στα βασικά της στοιχεία.

Όταν ή μπουρζουαζία άρνείται συνειδητά και επίμονα να λύσει τα προβλήματα που πηγάζουν απ' τη κρίση της άστικής κοινωνίας, όταν το προλεταριάτο δεν είναι ακόμα έτοιμο ν' αναλάβει αυτό το καθήκον συχνά οι σπουδαστές κατεβαίνουν στο προσκήνιο της πάλης. Στην εξέλιξη της πρώτης Ρωσικής επανάστασης είχαμε παρατηρήσει αυτό το φαινόμενο περισσότερο από μια φορά. Αυτό το φαινόμενο είχε πάρει πάντα για μās μια σημασία τεράστια και συμπτωματική. Αυτή ή επαναστατική ή μισοεπαναστατική δραστηριότητα σημαίνει ότι ή άστική κοινωνία περνάει μια βαθειά

κρίση. Ἡ μικροαστική νεολαία αισθανόμενη ὅτι μιὰ ἐκρηκτική δύναμη συσσωρεύεται στὶς μάζες, τείνει νὰ ἐρῇ μὲ τὸ τρόπο τῆς πέρασμα ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀδιέξοδο καὶ νὰ σπρώξει πρὶν μπροστὰ τὶς πολιτικές ἐξελίξεις.

Ἡ ἀστική τάξη βλέπει τὸ κίνημα τῶν σπουδαστῶν μὲ μισοεπιδοκιμασία καὶ μὲ μισοδυσπιστία· ἐὰν ἡ νεολαία δώσει μερικές κοντακιές στὴ μοναρχική γραφειοκρατία, δὲν εἶναι τόσο κακό, ἀρκεῖ μόνο «τὰ παιδιά» νὰ μὴν πᾶνε πολὺ μακριὰ καὶ νὰ μὴν παρασύρουν τὶς ἐργατικές μάζες.

Ὑποστηρίζοντας τὴ φοιτητικὴ κίνηση οἱ ἰσπανοὶ ἐργάτες ἀποκαλύπτουν ἓνα σίγουρο ἐπαναστατικὸ ἐνστικτο. Ἐννοεῖται, ὅτι αὐτὸ τὸ κάνουν κάτω ἀπ' τὴ δικαίαν τους σημαία καὶ κάτω ἀπ' τὴ διεύθυνση τῶν δικῶν τους προλεταριακῶν ὁργανώσεων. Πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ ἰσπανικὸς κομμουνισμὸς καὶ γι' αὐτὸ μιὰ σωστὴ πολιτικὴ εἶναι ἀπαραίτητη. Γι' αὐτὸ ἡ ἐμφάνιση τῆς ἐφημερίδας σας, ὅπως τὸ εἶπα ποῖο πάνω συντυχαίνει μὲ μιὰ στιγμὴ ἐξαιρετικὰ σπουδαία καὶ κριτικὴ τῆς ἐξελίξης ὅλης τῆς κρίσης, καὶ ἀκόμα ἀκριβέστερα μὲ μιὰ στιγμὴ ὅπου ἡ ἐπαναστατικὴ κρίση πάει νὰ μετατραπῇ σὲ μιὰν ἐπανάσταση.

Ἡ ἀπεργιακὴ κίνηση τῶν ἐργατῶν, ἡ πάλι ἐνάντια στοὺς καταπιεστικούς ὁρους δουλειᾶς καὶ στὴν ἀνεργία, ἀποχτοῦν μιὰ σπουδαιότητα ἰδιαίτερη, ἀσύγκριτα πρὶν βαθεῖα ἀνάμεσα σὲ μιὰ δυσαρέσκεια ἐξαιρετικὴ στὶς μικροαστικές μάζες καὶ μιὰ ὀξεία κρίση ὁλόκληρου τοῦ συστήματος. Αὐτὴ ἡ ἐργατικὴ πάλι πρέπει νὰ συνδεθῇ στενὰ μὲ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ γεννιοῦνται ἀπ' τὴν ἐθνικὴ κρίση. Τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐργάτες κάνουν διαδηλώσεις μὲ τοὺς σπουδαστὲς, εἶναι τὸ πρῶτο θῆμα, ἐννοεῖται ἀνεπαρκὲς ἀκόμα καὶ ὅχι πολὺ σταθερό, πάνω στὸ δρόμο τῆς πάλης τῆς προλεταριακῆς πρωτοπορείας γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ἡγεμόνευση.

ΤΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ

Αὐτὸς ὁ δρόμος προϋποθέτει γιὰ τοὺς κομμουνιστὲς, μιὰν ἀποφασιστικὴν, θαρραλέα καὶ ἐνεργητικὴν πάλην, γιὰ τὰ δημοκρατικὰ συνθήματα. Τὸ νὰ μὴ καταλάβουμε αὐτὸ θὰ ἦταν σὺν νὰ κάνουμε τὸ πρὶν μεγάλο σεχταριστικὸ λάθος. Στὸ τωρινὸ σταθμὸ τῆς ἐπανάστασης στὸ πεδίο τῶν πολιτικῶν συνθημάτων, τὸ προλεταριάτο διακρίνεται ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες «ἀριστερές» μικροαστικές ομάδες ὅχι ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι ἀρνεῖται τὴ δημοκρατία, ὅπως τὸ κάνουν οἱ ἀναρχικοὶ καὶ οἱ συνδικαλιστὲς, ἀλλὰ ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι παλεύει ἀποφασιστικὰ καὶ ἀνοιχτὰ γι' αὐτὸ τὸ σύνθημα καταγγέλλοντας ταυτόχρονα δίχως οἶχτο τοὺς δισταγμοὺς τῆς μικροαστικῆς τάξης.

Προβάλλοντας συνθήματα δημοκρατικά, δὲν πάει νὰ πει ἀπ' αὐτὸ ὅτι τὸ προλεταριάτο βαδίζει πρὸς τὴν ἀστικὴ ἐπανάσταση. Ἔτσι θὰ μπορούσε νὰ θάλλουν τὸ ζήτημα μονάχα ψυχροὶ σχολαστικοὶ γεμάτοι ὀλοέτοια σχήματα. Ἡ Ἰσπανία ἔχει ἀφίσει πολὺ πίσω τῆς τὸ στάδιο τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης.

Ἐὰν ἡ ἐπαναστατικὴ κρίση ἐξελιχθῇ σ' ἐπανάσταση, μοιραῖα θὰ ξεπεράσει τὰ ἀστικά ὅρια, καὶ σὲ περίπτωσιν νίκης, θὰ μεταβιβάσει τὴν ἐξουσία στὸ προλεταριάτο. Ἀλλὰ τὸ προλεταριάτο δὲν μπορεῖ νὰ διευθύνει τὴν ἐπανάσταση σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, δηλαδὴ νὰ συγκεντρώσει γύρω του οἱ ποῖοι πλατεῖες ἐργατικές μάζες καὶ τὶς μάζες τῶν καταπιεζομένων καὶ νὰ γίνῃ ὁδηγὸς τους, παρὰ μὲ τὸν ὅρο ν' ἀναπτύξῃ τώρα, μαζὺ μὲ τὶς ταξικές διεκδικήσεις καὶ σὲ συνδυασμὸ μ' αὐτές, ὅλες τὶς δημοκρατικὲς διεκδικήσεις στὸ ἀκέραιο καὶ μέχρι τὸ τέλος.

Αὐτὸ θάχει κατ' ἀρχὴν μιὰν ἀποφασιστικὴν σπουδαιότητα ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀγροτιά. Αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ παραχωρήσει στὸ προλεταριάτο τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς ἀπ' τὰ πρὶν,

και να δεχτεί σαν ενέχυρο με τα λόγια το σύνθημα της δικτατορίας του προλεταριάτου. Η άγροτιά μια πολυάριθμη τάξη καταπιεζόμενη, βλέπει αναπόφευχτα σ' ένα κάποιο σταθμό, στο σύνθημα της δημοκρατίας, την δυνατότητα να δώσει την υπεροχή στους καταπιεζομένους ενάντια στους καταπιεστές. Η άγροτιά θα συνδέσει αναπόφευχτα το σύνθημα της πολιτικής δημοκρατίας με το ριζοσπαστικό ξαναμοίρασμα της γης. Το προλεταριάτο αναλαμβάνει ανοιχτά την υποστήριξη αυτών των δύο διεκδικήσεων. Στην κατάλληλη στιγμή, οι κομμουνιστές θα ξεγγήσουν στην προλεταριακή πρωτοπορία από ποιο δρόμο αυτές οι διεκδικήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν, ρίχνοντας μ' αυτό το τρόπο το σπόρο του μελλοντικού σοβιετικού συστήματος.

Το ίδιο στα εθνικά ζητήματα το προλεταριάτο υπερασπίζει μέχρι το τέλος το δημοκρατικό σύνθημα, δηλώνοντας ότι είναι έτοιμο να υποστηρίξει μ' ένα τρόπο επαναστατικό το δικαίωμα των διαφόρων εθνικών ομάδων για την αυτοδιάθεση μέχρι και του αποχωρισμού τους.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Μ' όλα αυτά, η προλεταριακή πρωτοπορία κάνει δικό της το σύνθημα του διαχωρισμού της Καταλονίας; Εάν είναι έκφραση της πλειοψηφίας του λαού, ναι. Άλλα πώς αυτή η θέληση μπορεί να εκφραστεί; Βέβαια ή με το τρόπο ενός ελεύθερου δημοψηφίσματος ή με μια συνέλευση αντιπροσώπων της Καταλονίας, ή με τα κόμματα επιρροής που ακολουθούν οι Καταλονικές μάζες, ή τέλος με μια Καταλονική εθνική επανάσταση. Αυτό μας δείχνει πάλι, ας το σημειώσουμε παρεμπιπτόντως, τι αντιδραστικός σχολαστικισμός θα ήταν για το προλεταριάτο ν' απαρνηθεί τα δημοκρατικά συνθήματα. Παρ' όλα αυτά, μέχρι τη στιγμή που η θέληση της εθνικής μειοψηφίας δεν έχει εκφραστεί, το προλεταριάτο δεν θα κάμει

δικό του το σύνθημα του χωρισμού, αλλά διαδηλώνει απ' την αρχή, ανοιχτά την απόλυτη και ειλικρινή υποστήριξη του σ' αυτό το σύνθημα στο μέτρο που θα εξέφραζε τη θέληση της Καταλονίας.

Είναι ανώφελο να πούμε ότι οι Καταλανοί εργάτες σ' αυτό το ζήτημα δεν θα έχουν τελευταίρι το λόγο. Εάν κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι δεν θάτανε επίκαιρο να διασκορπίσουν τις δυνάμεις τους μέσα στις συνθήκες της τωρινής κρίσης, που ανοίγονται μπροστά στο Ισπανικό προλεταριάτο οι πιο φαρδιοί και οι πιο τολμηροί δρόμοι, οι καταλανοί εργάτες οφείλουν να διεξάγουν την προπαγάνδα τους υπέρ της διατήρησης της Καταλονίας, είτε στη μια είτε στην άλλη βάση, στους κόλπους της Ισπανίας. Και όσο για μένα, θεωρώ ότι το πολιτικό κριτήριο υποβάλλει μια τέτοια λύση. Μια τέτοια λύση θα ήταν άμεσα παραδεκτή ακόμα για τους πιο θερμούς χωριστικούς, αφού είναι ολότελα φανερό ότι, στην περίπτωση της νίκης της επανάστασης θα ήταν άπειρα πιο εύκολο παρά σήμερα να φτάσουμε στην ελεύθερη αυτοδιάθεση της Καταλονίας, καθώς επίσης κι' άλλων περιοχών.

Υποστηρίζοντας κάθε κίνηση αληθινά δημοκρατική και επαναστατική των λαϊκών μαζών, η κομμουνιστική πρωτοπορία διεξάγει μια πάλη δίχως συμβιβασμούς ενάντια στη δγθθεν δημοκρατική μπουρζουαζία, ξεσκεπάζοντας τη δολιότητα της, την προδοτικότητα της, την αντιδραστικότητα της και αντιστεκόμενη στην απόπειρά της να υποτάξει στην επιρροή της τις εργαζόμενες τάξεις.

Οι κομμουνιστές δεν δεσμεύουν ποτέ, και με κανένα δρο την ελευθερία της πολιτικής τους. Δεν πρέπει να λησμονάμε ότι, κατά την επανάσταση, οι τάξεις σ' αυτό το πράγμα είναι πολύ μεγάλες. Η τραγική ιστορία της Κινέζικης επανάστασης είναι ένας μάρτυρας αδιάψευστος γι' αυτό. Διαφυλάγοντας την απόλυτη ανεξαρτησία των οργανώσεών τους

και της προπαγάνδας τους, οι κομμουνιστές εφαρμόζουν μ' όλα αυτά το πιο φαρδύ χειρισμό της πολιτικής του ενιαίου μετώπου εις την όποία ή επανάστασις ανοίγει ένα έκτεταμένο πεδίο.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

Η Άριστερή Άντιπολίτευση αρχίζει την εφαρμογή της πολιτικής του ενιαίου μετώπου με το επίσημο Κομμουνιστικό κόμμα. Δεν πρέπει να επιτρέψουμε στους γραφειοκράτες να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι ή Άριστερή Άντιπολίτευση έχει έχθρικές σχέσεις με τους εργάτες που ακολουθούν την σημαία του επίσημου κομμουνιστικού κόμματος. Άντίστροφα, ή Άντιπολίτευση είναι έτοιμη να πάρει μέρος σε κάθε επαναστατική δράση του προλεταριάτου και να παλαίψει δίπλα δίπλα μαζί του. Εάν οι γραφειοκράτες άρνηθούν να κάμουνε μια δράση με την αντιπολίτευση, ή εϋθύνη πρέπει να βαρύνει αυτούς στα μάτια της εργατικής τάξης.

Η συνέχεια της επέχτασης της επαναστατικής κρίσης σημαίνει την επαναστατική αφύπνιση εκατομμυρίων ανθρώπων απ' τις εργαζόμενες μάζες. Τίποτα δεν επιτρέπει να σκεφτούμε ότι θα ένταχθούν με μιας κάτω απ' την σημαία του κομμουνισμού. Άντίθετα, είναι πολύ πιθανό ότι αρχικά θα ένισχύσουν το ριζοσπαστικό κόμμα της μικροαστικής τάξης, δηλαδή, κατά πρώτο λόγο το Σοσιαλιστικό κόμμα, ιδιαίτερα την άριστερή του πτέρυγα, με το πνεύμα, π.χ. των Άνεξαρτήτων Γερμανών κατά την επανάσταση του 1918 — 1919.

Σ' αυτά θα εκφρασθή ή πραγματική και φαρδιά ριζοσπαστικοποίηση των μαζών και καθόλου στην αϋξηση του «σοσιαλ - φασισμού». Ο φασισμός δεν θα μπορούσε εκ νέου να θριαμβεύση — και αυτή τη φορά κάτω απ' τον «κοινωνικό» τύπο παρά το «στρατιωτικό» δηλαδή το σοσιαλ - φασι-

σμός αλλά Μουσολίνι — παρά σάν συνέπεια της ήττας της επανάστασης και της διάφευσης των αϋσπατων των άπατημένων μαζών που πιστεύουν σ' αυτή. Άλλά μπροστά στην κοινωνική εξέλιξη των σημερινών γεγονότων, μια ήττα δεν θα μπορούσε να λάβη χώρα παρά σάν συνέπεια των εξαιρετικών σφαλμάτων της κομμουνιστικής διεύθυνσης.

••

Πρέπει να δυσφημίσουμε πολιτικά τη σοσιαλδημοκρατία στα μάτια των μαζών αλλά όχι με βρισιές. Οι μάζες δεν έχουν πίστη παρά στην ίδια τους την κολεκτιβιστική πείρα. Πρέπει να δώσουμε τη δυνατότητα στις μάζες, κατά την προπαρασκευαστική περίοδο της επανάστασης να συμπερίνουν μέσα στα γεγονότα την πολιτική του κομμουνισμού με την πολιτική της σοσιαλδημοκρατίας.

••

Λισθάναμαι έντονα πόσο οι παραπάνω σκέψεις είναι δεν είναι πολύ συγκεκριμένες. Είναι πολύ πιθανό και πολύ αληθινό ότι έχω παραλείψει περιστατικά μιας εξαιρετικής σπουδαιότητας. Θα το δείτε και σεις οι ίδιοι. Έξοπλισμένοι με τη θεωρία του Μάρξ και με την επαναστατική μέθοδο του Λένιν, θα βρείτε μόνοι το δρόμο σας. Θα μπορέσετε να συλλάβετε τις σκέψεις και τα αισθήματα της εργατικής τάξης και θα τους δώσετε μια καθαρή πολιτική έκφραση. Ο σκοπός γι' αυτές τις γραμμές είναι μονάχα να θυμίσω στα γενικά τους χαρακτηριστικά τις αρχές της επαναστατικής στρατηγικής επαληθευμένης απ' την πείρα των τριών ρωσικών επαναστάσεων.

(δημοσιεύτηκε στη «δεριτέ» στις 13 του Ιούνη 1930

Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ

1. Η ΠΑΛΙΑ ΙΣΠΑΝΙΑ

Ἡ καπιταλιστική ἀλυσίδα ἀπειλεῖται πάλι νὰ σπάσει στὸν πιὸ ἀδύνατό της κρίκο: εἶναι ἡ σειρά τῆς Ἰσπανίας. Ἡ ἐπαναστατική κίνηση ἀναπτύσσεται σ' αὐτὴ τὴ χώρα μὲ μιὰ τέτοια δύναμη ποὺ ἀφαιρεῖ ἀπ' τὰ πρὶν στὴν παγκόσμια ἀντίδραση τὴ δυνατότητα νὰ πιστέψει στὴν ἀποκατατάσασα τῆς τάξης πάνω στὴν ἰβηρική χερσόνησο.

Ἡ Ἰσπανία ἀνέχει ἀναμφισβήτητα στὴν ὁμάδα ἀπ' τίς πιὸ καθυστερημένες χώρες τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ ἡ καθυστερημένη κατάστασή της ἔχει ἕναν ἰδιαίτερο χαραχτήρα, φορτωμένο ἀπ' τὸ μεγάλο ἱστορικὸ παρελθὸν τῆς χώρας. Ἐνῶ ἡ Ρωσία τῶν Τσάρων ἔμενε πάντα πολὺ πίσω ἀπ' τίς δυτικές γειτονικές χώρες της καὶ προχωροῦσε ἀργὰ κάτω ἀπ' τὴν πίεσή τους, ἡ Ἰσπανία γνώρισε περίοδες μεγάλης ἀνθισσης, περίοδες ὑπεροχῆς πάνω στὴν ὑπόλοιπη Εὐρώπη καὶ ἡγεμονίας πάνω στὴ Νότια Ἀμερική. Ἡ ἰσχυρὴ ἀνάπτυξη τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ παγκόσμιου ἐμπορίου γινόνταν αἰτία ὄλο καὶ πιὸ πολὺ τοῦ φεουδαλικοῦ καὶ ἐπαρχιακοῦ κατταμαχισμοῦ καὶ τῆς ἀνεξαρτοποίησης τῶν ἐθνικῶν περιοχῶν τῆς χώρας. Ἡ αὔξηση τῆς δύναμης καὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἰσπανικῆς μοναρχίας ἦταν, σ' αὐτοὺς τοὺς αἰῶνες, σὲνὰ συσφασιμένη μὲ τὸ συγκεντρωτικὸ ρόλο τοῦ ἐμπορικοῦ κεφαλαίου καὶ τὸ βαρβαρὸ ὁχηματισμὸ τοῦ «ἰσπανικοῦ ἔθνους».

Ἡ ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς ποὺ ἰσχυροποίησε ἀρχικὰ καὶ πλούτισε τὴν Ἰσπανία, στράφηκε κατόπι ἐναντίά της.

Οἱ μεγάλοι ἐμπορικοὶ δρόμοι ξεστράτησαν ἀπ' τὴν ἰβηρική χερσόνησο. Ἡ πλουτισμένη Ὀλλανδία ἀποσπάστηκε ἀπ' τὴν Ἰσπανία. Ὑστερα ἀπ' τὴν Ὀλλανδία, ἡ Ἀγγλία ἀνυψώθηκε πολὺ πάνω ἀπ' τὴν Εὐρώπη καὶ γιὰ πολὺ καιρὸ. Κιόλας, ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ δευτέρου μισοῦ τοῦ 16ου αἰῶνα, ἡ Ἰσπανία βάδισε πρὸς τὴν παρακμὴ τῆς. Ἀπ' τὴν καταστροφὴ τῆς ἀνίκητης ἀρμάδας (1588), αὐτὴ ἡ παρακμὴ ντύθηκε γιὰ νὰ ποῦμε ἔτσι, ἕνα χαραχτήρα ἐπίσημο. Αὐτὴ ἡ ἀνοδος τοῦ ἀστικοῦ φεουδαλισμοῦ στὴν Ἰσπανία κλήθηκε ἀπ' τὸ Μάρξ «ἀργὸ καὶ δίχως δόξα σάπισμα».

Οἱ παλιές καὶ νέες κυρίαρχες τάξεις — οἱ εὐγενεῖς χτηματίες καὶ ὁ καθολικὸς κληρὸς μὲ τὴ μοναρχία τους, οἱ ἀστικές τάξεις μὲ τοὺς διανοούμενους — ἐδοκίμασαν ἐπιμονὰ νὰ διαφυλάξουν τὰ παλιὰ τους προνόμια, ἀλλὰ ἀλοίμονο! δίχως τοὺς παλιούς χρηματικούς πόρους. Στὰ 1820 οἱ ἀποικίες τῆς Νότιας Ἀμερικῆς ἀποσπάστηκαν ὀριστικά. Μὲ τὴν ἀπώλεια τῆς Κούβας στὰ 1898, ἡ Ἰσπανία στερήθηκε τίς ἀποικιακές χτῆσεις. Οἱ περιπέτειες τοῦ Μαρόκου δὲν κατάρφραζαν παρὰ νὰ καταστρέψουν τὴ χώρα καὶ νὰ δυναμώσουν τὴν ἀρκετὰ πλατεῖα κιόλας δυσαρέσκεια τοῦ λαοῦ.

Ἡ καθυστέρηση τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς Ἰσπανίας ἐξασθένησε ἀναπόφευχτα τίς ἐμφυτες στὸν καπιταλισμὸ συγκεντρωτικές τάσεις. Ἡ παρακμὴ τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ζωῆς στὶς πόλεις καὶ στὴν οἰκονομικὴ σύνδεση ἀνάμεσά τους ἔκαμε ἀναπόφευχτὴ τὴν ἐξασθένηση τῆς ἀλληλεξάρτησης μερικῶν ἐπαρχιῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ κύρια αἰτία ποὺ δὲν ἐπέτρεψε μέχρι σήμερα στὴν Ἰσπανία νὰ νικήσει τίς κεντρόφυγες τάσεις τῶν ἱστορικῶν ἐπαρχιῶν της. Ἡ φτώχεια τῶν ἐθνικῶν οἰκονομικῶν πόρων καὶ τὸ αἰσθημὸς τῆς κακομοιρίας μέσα σ' ὅλες τίς περιοχὲς τῆς χώρας δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ θρέψουν τίς χωριστικές τάσεις. Ἡ ἀνεξαρτησία ἐκδηλώνεται στὴν Ἰσπανία μὲ μιὰ ἰδιαίτερη δύναμη καὶ μάλιστα σὲ σύγκριση μὲ τὴ γειτονικὴ τῆς Γαλλίας.

δπου ἡ Μεγάλη Ἐπανάσταση στερέωσε ὀριστικά τὴν κυριαρχία τῆς ἐθνικῆς μπουρζουαζίας, ἐνιαίας καὶ ἀδιαίρετης, ἐνάντια στὶς παλιὲς φεουδαλικὲς ἐπαρχίες.

Τὸν ἴδιο καιρὸ ποὺ δὲν ἐπιτρέπονταν στὴ νέα ἀστική κοινωνία νὰ σχηματισεῖ, ἡ οἰκονομικὴ στασιμότητα ἀποσυνέθετε τὸ ἴδιο τὶς παλιὲς κυρίαρχες τάξεις. Οἱ ἀλαζωνικοὶ εὐγενεῖς κάλυπταν συχνὰ τὴν ὑπεροφία τους μὲ τρύπιες χλαῖνες. Ἡ ἐκκλησία ξεγύμνωνε τοὺς χωριάτες ἀλλὰ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἦταν ἀναγκασμένη ν' ἀντιμετωπίζει λεηλασίες ἀπ' τὴν πλευρὰ τῆς μοναρχίας. Αὐτὴ ἡ τελευταία, ὅπως τόχει παρατηρήσει ὁ Μάρξ, εἶχε περισσότερο κοινὰ γνωρίσματα μὲ τὸν ἀσιατικὸ δεσποτισμὸ, παρὰ μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ ἀπολυταρχία. Πῶς νὰ καταλάβουμε αὐτὴ τὴ σκέψη; Ἡ σύγκριση ἀνάμεσα στὸν τσαρισμὸ καὶ τὸν ἀσιατικὸ δεσποτισμὸ, καμωμένη περισσότερο ἀπὸ μιὰ φορά, φαίνεται πιὸ φυσικὴ ἀπὸ γεωγραφικὴ ἀποψη παρὰ ἀπὸ ἱστορικὴ. Ἀλλὰ σὲ σχέση μὲ τὴν Ἰσπανία αὐτὴ ἡ σύγκριση διατηρεῖ ἐπίσης ὅλη τὴν ἰσχὺ της.

Ἡ διαφορὰ συνίσταται στὸ ὅτι ὁ τσαρισμὸς σχηματίζονταν πάνω στὴ βάση τῆς «ἐξαιρετικῆς ἀργῆς ἀνάπτυξης» τῆς τάξης τῶν εὐγενῶν μὰ καὶ τῶν πρωτόγονων ἀστικῶν κέντρων. Ὅσο γιὰ τὴν Ἰσπανικὴ μοναρχία σχηματίστηκε μέσα σὲ συνθήκες «παρακμῆς» τῆς χώρας καὶ «σαπίσματος» τῶν κυρίαρχων τάξεων. Ἐὰν ὁ εὐρωπαϊκὸς ἀπολυταρχισμὸς μπόρεσε ν' ἀναπτυχθεῖ χάρις στὴν πάλη τῶν πόλεων, στὴν πορεία τῆς σταθεροποίησής τους, ἐνάντια στὶς παλιὲς προνομιοῦχες κλάσεις, ἡ ἰσπανικὴ μοναρχία ὅπως ὁ ρωσικὸς τσαρισμὸς, ἀντλοῦσε τὴ σχετικὴ δύναμὴ της ἀπ' τὴν ἀδυναμία ποὺ εἶχαν οἱ παλιὲς κλάσεις ἀλλὰ καὶ οἱ πόλεις, σ' αὐτὸ συνίσταται ἡ φανερὴ ὁμοιότητά της μὲ τὸν ἀσιατικὸ δεσποτισμὸ.

Ἡ ὑπεροχὴ τῶν κεντρόφυγων τάσεων πάνω στὶς κεντρόμολες τάσεις στὴν οἰκονομία ὅπως καὶ στὴν πολιτικὴ

ὑπέσκαπτε τὸ ἔδαφος στὸν ἰσπανικὸ κοινοβουλευτισμὸ. Ἡ κυβερνητικὴ πίεση πάνω στοὺς ἐκλογεῖς, εἶχε ἓνα χαρακτήρα ἀποφασιστικὸ. Κατὰ τὴ διάρκεια δόλοκληρου τοῦ τελευταίου αἵωνα, οἱ ἐκλογεῖς ἔδιναν ἀμετάβλητα τὴν πλειοψηφία στὴν Κυβέρνηση. Ἀφοῦ τὰ Κορτές ἐξαρτιόνταν ἀπ' τὰ ἀλληλοδιάδοχα ὑπουργεῖα, τὰ ὑπουργεῖα τὰ ἴδια ἐπεφταν φανερά κάτω ἀπ' τὴν ἐξάρτηση τῆς μοναρχίας. Ἡ Μαδρίτη ἔκανε τὶς ἐκλογεῖς καὶ ἡ ἐξουσία ἐπεφτε στὰ χέρια τοῦ Βασιλιᾶ.

Ἡ μοναρχία ἦταν διπλὰ ἀνεξάρτητη ἀπ' τὶς διασπασμένες καὶ ἀπακεντροποιημένες κυρίαρχες τάξεις, ἀνίκανες νὰ διευθύνουν τὴ χώρα μὲ τὴν ἴδια τους τὴ φυσιογνωμία. Κι' αὐτὴ ἡ μοναρχία ποὺ ἀντανάκλωσε τὴν ἐξασθένηση ὅλου τοῦ κράτους, ἦταν — ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἐξεγέρσεις — ἀρκετὰ γερὴ γιὰ νὰ ἐπιβάλλει στὴ χώρα τὴ θέλησή της. Στὸ σύνολό του, τὸ κρατικὸ ἰσπανικὸ σύστημα μποροῦσε νὰ χαρακτηριστεῖ σὰν «ἐκφυλισμένος ἀπολυταρχισμὸς κουτσουρεμένος ἀπὸ περιοδικὰ πραξικοπήματα». Τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀλφόνσου 14ου ἐκφράζει πολὺ καλὰ αὐτὸ τὸ σύστημα. Κι' ἀπὸ ἀποψη ἐκφυλισμοῦ κι' ἀπὸ ἀποψη ἀπολυταρχικῆς τάσης κι' ἀπὸ ἀποψη φοβίας μπροστὰ στὰ πραξικοπήματα. Οἱ πλαγιόδρομήσεις τοῦ βασιλιᾶ, οἱ προδοσίες του, ἡ δολιότητά του καὶ οἱ νίκες του ἐνάντια στοὺς πρόσκαιρους ἐχθρικοὺς συνδυασμοὺς, δὲν θρίσκονται στὸν ἴδιο τὸ χαρακτήρα τοῦ Ἀλφόνσου 13ου ἀλλὰ καὶ μέσα στὸ χαρακτήρα δόλοκληρου τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος. Μέσα στὶς καινούργιες συνθήκες, ὁ Ἀλφόνσος 13ος δὲν κάνει παρὰ νὰ ξαναθυμίζει τὴ δίχως δόξα ἱστορία τοῦ προπάππου του Φερδινάνδου τοῦ 7ου.

Ὁ κληρὸς ἀντιπροσώπευε δίπλα ἀπ' τὴ μοναρχία, σὰν σύμμαχός της, μιὰν ἄλλη συγκεντρωτικὴ δύναμη. Ὁ καθολικισμὸς ἐξακολουθεῖ ἀκόμα, μέχρι τὶς μέρες μας, νὰ εἶναι ἡ θρησκεία τοῦ Κράτους. Ὁ κληρὸς παίξει ἓνα μεγάλو ρόλο στὴ ζωὴ τῆς χώρας ὄντας τὸ πιὸ σταθερὸ κέντρο τῆς ἀντί-

δρασης. Τὸ κράτος σπαταλάει πολλές δεκάδες εκατομμύρια πεσσέτες γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Τὰ θρησκευτικὰ τάγματα, ἐξαιρετικὰ πολυάριθμα, κατέχουν τεράστια ἀγαθὰ καὶ διαθέτουν μιὰ τεράστια ἐπίδραση. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καλογήρων καὶ τῶν καλογραιῶν ἀνεβαίνει στὶς 70.000. Εἶναι ἴδιος ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν δοηθητικῶν σχολῶν καὶ ξεπερνάει δύομισι φορές ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν. Δὲν εἶναι καθόλου ἐκπληκτικὸ μέσα σ' αὐτὲς τίς συνθήκες πού τὰ 45% τοῦ λαοῦ δὲν γνωρίζουν οὔτε νὰ διαβάσουν οὔτε νὰ γράφουν. Ἡ κύρια μάζα ἀπ' τοὺς ἀγράμματους εἶναι συγκεντρωμένη, ἐννοεῖται, στὴν ὑπαίθρο. Ἄν ἡ ἀγροτικὴ τάξη τῆς ἐποχῆς τοῦ Κάρολου τοῦ Βου ἐπωφελήθηκε λίγο ἀπ' τὴν δύναμη τῆς ἰσπανικῆς αὐτοκρατορίας, εἶναι αὐτὴ πού ἀργότερα, βάσταξε ὅλα τὰ δάρη τῆς παρακμῆς τῆς αὐτοκρατορίας. Πέρασε ἐπὶ αἰῶνες μιὰ ζωὴ ὄθλια, πού μέσα σὲ πολλὲς ἐπαρχίες, ἦταν μιὰ ζωὴ πείνας. Ἀκόμα καὶ σήμερα, ἀποτελώντας τὰ 70% τοῦ λαοῦ ἡ ἀγροτικὴ τάξη βαστάει στὴν πλάτη της ὅλα τὰ δάρη τοῦ κρατικοῦ οἰκοδομήματος. Ἡ ἔλλειψη γῆς, ἡ ἔλλειψη νεροῦ, οἱ ἀνυψωμένες τιμὲς τῆς ἐκμίσθωσης χωραφῶν, ἕνας πρωτογονισμὸς τῶν ἀγροτικῶν ἐργαλείων, τραχιᾶς μέθοδοι καλλιέργειας, φόροι ἀνυψωμένοι, ἡ δεκάτη τῆς Ἐκκλησίας, οἱ μεγάλες τιμὲς στὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, ἕνας ἀγροτικὸς ὑπερπληθυσμὸς, ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀλλοτῶν, ζητιάνων, καλόγηρων, νὰ ἡ εἰκόνα τῆς ἰσπανικῆς ὑπαίθρου.

Ἡ κατάσταση τῆς ἀγροτικῆς τὴν ἔχει ἀναγκάσει πάντα νὰ συμμετέχει σὲ πολυάριθμες ἐπαναστάσεις. Ἀλλὰ αὐτὲς οἱ αἰματηρὲς ἐκρήξεις εἶχαν μιὰν ἀκτινοβολία τοπική, ὅχι ἐθνική, καὶ پاίρνανε πολυποίκιλα χρώματα, στὶς περισσότερες περιπτώσεις ἀντιδραστικά. Ἀκόμα, οἱ ἰσπανικὲς ἐπαναστάσεις ἦταν μικρές, οἱ ἀγροτικὲς ἐπαναστάσεις پاίρνανε τὴ φόρμα μικροπολέμων. Ἡ Ἰσπανία εἶναι ἡ κλασικὴ χώρα τῶν «ἀνταρτῶν».

2. Ο ΙΣΠΑΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου ἐνάντια στὸν Ναπολέοντα, μιὰ καινούργια δύναμη γεννήθηκε στὴν Ἰσπανία, οἱ πολιτικάντηδες ἀξιωματικοί, ἡ νέα γενιὰ τῶν κυρίαρχων τάξεων, κληρονόμος τῆς ἐρειπομένης μεγάλης αὐτοκρατορίας καὶ ξεπεσμένη σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ. Μέσα στὴ χώρα πού χαρακτηρίζεται ἀπὸ τίς χωριστικὲς τάσεις καὶ τίς τάσεις ἀνεξαρτησίας, ὁ στρατὸς ἔχει πάρει ἀπ' τὴ δυναμικὴ τῶν πραγμάτων, μιὰ πελώρια σπουδαιότητα σὰν δύναμις τοῦ συγκεντρωτισμοῦ. Ἐγινε ὅχι μόνο τὸ στήριγμα τῆς μοναρχίας, ἀλλὰ ἐπίσης ὁ ἐκφραστὴς τῆς δυσαρέσκειας κάθε τάξης τῶν κυρίαρχων τάξεων καὶ πάνω ἀπ' ὅλα τῆς δικῆς του δυσαρέσκειας. Ὅπως ἡ γραφειοκρατία, τὸ σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν στρατολογήθηκε ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ ὑπερβολικὰ πολυάριθμα στοιχεία στὴν Ἰσπανία πού ἀπαιτοῦνε ἀπὸ τὸ κράτος τὰ μέσα τῆς ὑπαρξῆς. Μὰ καθὼς οἱ ὁρέξεις τῶν διάφορων ὁμάδων τῆς «καλλιέργημένης» κοινωνίας ξεπερνοῦν πολὺ τὸ σύνολο τῶν κρατικῶν θέσεων, κοινοβουλευτικῶν καὶ κάθε λογῆς, ἡ δυσαρέσκεια τῶν ξεπεσμένων τροφοδότησε τὸ δημοκρατικὸ κῆμμα, πού ἄλλωστε εἶναι τόσο κλονισμένο ὅσο ἄλλες οἱ ἄλλες ὁργανώσεις στὴν Ἰσπανία. Ἀλλὰ δομένου ὅτι πίσω ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀστάθεια κρύβεται συχνὰ μιὰ δξεία καὶ ἀνυπόκριτη ἀνανάγκη μέσα στὸ δημοκρατικὸ κίνημα σχηματίζονται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ὁμάδες ἐπαναστατικὲς ἀποφασιστικὲς καὶ θαρραλέες γιὰ τίς ὁποῖες ἡ δημοκρατία εἶναι ἕνα σύνθημα συμβολικῆς σωτηρίας.

Τὸ σύνολο τοῦ ἰσπανικοῦ στρατοῦ ὁτάνε κοντὰ στὶς 170.000 ἄνδρες, ἀπ' τοὺς ὁποῖους πάνω ἀπὸ 13.000 εἶναι ἀξιωματικοί καὶ σ' αὐτοὺς πρέπει νὰ προσέσουμε κάπου 15.000 ξντρες τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. ὄντας τὸ ὄργανο τῶν κυρίαρχων τάξεων τῆς χώρας, οἱ ἀξιωματικοὶ σέρνουν στὶς συναρμώσεις τοὺς τὴ μάζα τοῦ στρατοῦ. Αὐτὸ δημιουργεῖ τοὺς

δρους για ένα ανεξάρτητο κίνημα των φαντάρων. Στά παρασμένα χρόνια κιόλας, οι υπαξιωματικοί μπαίνανε στην πολιτική κάτω απ' τους αξιωματικούς και κόντρα στους αξιωματικούς. Στά 1836, οι υπαξιωματικοί της φρουράς της Μαδρίτης, εξεγέρθηκαν και υποχρέωσαν τη βασίλισσα στην προκήρυξη συντάγματος.

Στά 1886, οι λοχίες του πυροβολικού, δυσαρεστημένοι απ' τους αριστοκρατικούς κανονισμούς στο στρατό εξαπέλυσαν μια συνωμοσία. Παρ' όλα αυτά, ο διευθυντικός ρόλος έμεινε στο παρελθόν στα χέρια των αξιωματικών, οι φαντάροι δάδizαν πίσω απ' τους δυσαρεστημένους αρχηγούς των, μόλο που η δυσάρεσκεια των φαντάρων, πολιτικά αδύνατων, τροφοδοτούσε άλλες κοινωνικές πηγές πολύ πιο βαθειές.

Οι αντιθέσεις μέσα στο στρατό ανταποκρίνονταν κατά το πλείστον στα διάφορα όπλα. Όσο περισσότερο το κάθε όπλο είναι κάπως ξεχωριστό, δηλ. όσο περισσότερα απαιτεί μόρφωση εκ μέρους των φαντάρων και των αξιωματικών, τόσο περισσότερο αυτοί είναι ικανοί ν' απομειώνουν τις επαναστατικές ιδέες: ενώ το ιππικό αποκλίνει συχνά προς τη μοναρχία, το πυροβολικό αποδίνει ένα μεγάλο ποσοστό στους δημοκρατικούς.

Δεν είναι εκπληκτικό που η αεροπορία, αυτό το νέο όπλο, δένεται με την επανάσταση και φέρνει σ' αυτή τα τυχοδιωκτικά στοιχεία αυτού του κλάδου. Την τελευταία λέξη την έχει το πεζικό.

Η Ισπανική ιστορία, είναι ιστορία από αδιάκοπους επαναστατικούς σπασμούς. Προνοούνται πάντα και πραξικοπήματα αναχτορικά ακολουθούνε το ένα τ' άλλο. Στην πορεία του 19ου αιώνα και του πρώτου τρίτου του είκοστου, μια άσταμάτητη αλλαγή δημιουργείται στα πολιτικά καθεστώτα και, στο έσωτερικό του καθενός απ' αυτά, μια αλλαγή καλειδοσκοπική των ύπουργείων πραγματοποιείται. Μή βρίσκοντες αρκετά σταθερή υποστήριξη μέσα σε καμμία απ'

τις κατέχουσες τάξεις — μόλο που όλες είχαν γι' αυτό ανάγκη — ή σπανιόλικη μοναρχία έπεσε περισσότερο από μια φορά κάτω απ' την εξάρτηση του ίδιου της στρατού. Άλλά ο διασκορπισμός των ισπανικών επαρχιών έβαζε τη σφραγίδα του στο χαρακτήρα των στρατιωτικών συνωμοσιών. Ο φτωχός ανταγωνισμός ανάμεσα στις χούντες δεν ήταν παρά η έξωτερική έκφραση του γεγονότος ότι οι ισπανικές επαναστάσεις δεν είχαν διευθυντική τάξη. Γι' αυτό ακριβώς η μοναρχία έδινε πάντα νικητής από κάθε νέα επανάσταση. Παρ' όλα αυτά, λίγο μετά απ' την αποκατάσταση της τάξης, η χρόνια κρίση εκδηλώνονταν πάλι με μια βαθιά αγανάκτηση. Κανένα απ' αυτά τα καθεστώτα που άνέτρεπαν το ένα το άλλο δεν όργωνε τον τόπο αρκετά βαθειά. Καθένα απ' αυτά κατατρίβονταν γρήγορα μέσα στην πάλη με τις δυσκολίες που δημιουργούσε η φτώχεια του έθνικού εισοδήματος, ανεπαρκούς για να ικανοποιήσει τις εξαιρετικές απαιτήσεις και όρέξεις που είχαν οι άρχουσες τάξεις. "Ίδαμε, ιδιαίτερα, μέσα σε τί ντροπή τελείωσε τις μέρες της ή τελευταία στρατιωτική διχτατορία. Ο τρομερός Πρίμο ντε Ριβέρα έπεσε δίχως ν' αντιμετώπισει ένα καινούργιο πραξικόπημα. Ξεφούσκωσε άπλούστατα, όπως μια μπάλλα που συναντάει ένα καρφί.

Όλα τα προηγούμενα πραξικοπήματα ήτανε κινήματα μειοψηφίας ενάντια σε μιάν άλλη μειοψηφία. Οι διευθυντικές και οι μισοδιευθυντικές τάξεις άποσπούσαν ή μια απ' την άλλη ανυπόμονα το ψητό της εξουσίας.

Άν με τον όρο «διαρκής επανάσταση» καταλαβαίνουμε μια σταθερή αύξηση στις κοινωνικές εξεγέρσεις που μεταδιβάζουν την εξουσία στα χέρια της πιο άποφασιστικής τάξης, ή οποία, έξασκει ύστερα την εξουσία για να καταπιεί όλες τις τάξεις και, κατά συνέπεια, δημιουργεί τη δυνατότητα για καινούργιες επαναστάσεις, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι, παρά τη «συνέχεια» των ισπανικών εξε-

γέρσεων, αυτές έδω δέν έχουν τίποτα τó κοινό μέ τή διαρκή επανάσταση είναι περισσότερο οί χρόνιοι σπασμοί μέ τούς όποιους εκδηλώνεται ή ριζωμένη άρρώστεια ένός έθνους πού ρίχτηκε στήν πισωδρόμηση.

Η άριστερή πτέρυγα τής μπουρζουαζίας, περισσότερο στό πρόσωπο τής διανοούμενης νεολαίας, δάλλθηκε, είναι άλθθεια, από πολύ καιρό στό έργο τής μεταμόρφωσης τής 'Ισπανίας σέ δημοκρατία. Οί φοιτητές ισπανοί πού είναι, γιά τίς ίδιες αίτίες όπως και οί άξιωματικοί, στρατολογημένοι κατά κύριο λόγο άπ' τή δυσारेστημένη νεολαία, είναι συνηθισμένοι νά παίζουν μέσα στή χώρα ένα ρόλο δλότελα δυσανάλογο σέ σχέση μέ τήν αριθμητική τους σπουδαιότητα. Ο δεσποτισμός τού καθολικισμού προκάλεσε τήν αντίθεση τών πανεπιστημίων και τής έδωσε ένα χαρακτήρα αντικληρικό. Λοιπόν, δέν είναι οί φοιτητές πού διαμορφώνουν τó καθεστώς. Μέσα από τó διευθυντικό ύφος τους οί δημοκρατικοί ισπανοί διακρίνονται άπ' τó εξαιρετικά συντηρητικό κοινωνικό τους πρόγραμμα· βλέπουν σάν ιδεώδες τους τή σημερινή αντιδραστική Γαλλία, πιστεύοντας ότι μέ τή δημοκρατία θά έρθει ό πλουτισμός, αλλά δέν είναι καθόλου διατεθειμένοι ν' ακολουθήσουν τó δρόμο τών γάλλων Γικαμπίνων, και δέν είναι γι' αυτό ίκανοί· ό φόβος τους μπροστά στις μάξες είναι πιο ισχυρός παρά τó μίσος τους γιά τή μοναρχία.

Εάν οί σχισμές και οί πόροι τής άστικής κοινωνίας είναι γεμάτες στήν 'Ισπανία από στοιχεία ξεπεσμένα άπ' τά διευθυντικά στρώματα, αναρίθμητοι δούλοι τής άργομισθίας και τού κέρδους, ή ίδια θέση καταλαμβάνεται από αναρίθμητους λούπεν - προλετάρους, στοιχεία ξεπεσμένα άπ' τά έργατικά στρώματα.

Άλγες μέ γραβάτα, κι' επίσης άλγες μέ κουρέλια σχηματίζουν τήν κινούμενη άμμο τής κοινωνίας. Είναι τόσο περισσότερο επικίνδυνοι γά τήν επανάσταση, όσο αυτή ή

τελευταία δέ βρίσκει άληθινό κινητήριο στήριγμα και πολιτική διεύθυνση.

Έξ χρονία δικτατορίας τού Πρίμο ντέ Ριβέρα έχουν υποπεδώσει και καταπνίξει όλες τις μορφές τής δυσारेσκίας και τής αγανάκτησης. Άλλά ή δικτατορία εκκλίνει μέσα της τά αγιάτρεφτα ελαττώματα τής ισπανικής μοναρχίας· ισχυρή άπέναντι σέ κάθε τάξη χωριστά, έμενε αδύναμη μπροστά στις ιστορικές ανάγκες τής χώρας. Αυτή ήταν ή αίτία γιά τήν όποία ή δικτατορία συντρίφτηκε πάνω στους σκόπελους τών χρηματικών δυσκολιών και σ' άλλους, προτού τó πρώτο επαναστατικό κύμα μπορέσει νά τή φτάσει. Η πτώση τού Πρίμο ντέ Ριβέρα άφύπνισε, όλες τις δυσारेσκίες και όλες τις έλπίδες. Έτσι ό στρατηγός Μπερέγκερ έγινε ό πορτιέρης τής επανάστασης.

3. ΤΟ ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Μέσα σ' αυτή τή νέα επανάσταση, ξαναβρίσκουμε, μέ τήν πρώτη ματιά, τά ίδια χαρακτηριστικά όπως και μέσα στή σειρά τών επαναστάσεων πού προηγήθηκαν: τή δόλια μοναρχία τις κατακερματισμένες ομάδες τών συντηρητικών και τών φιλελευθέρων πού μισούν τó θασιλιά και πέφτουν μπρούμνητα μπροστά του· δεξιούς δημοκράτες πάντα έτοιμους γιά προδοσία και άριστερους δημοκράτες πάντα έτοιμους γιά τυχοδιουκτισμούς· συνωμότες άξιωματικούς άπ' τούς όποιους οί μόν θέλουν τή δημοκρατία και οί άλλοι προαγωγές· δυσारेστημένους φοιτητές, πού οί πατεράδες τους κυττάζουνε μ' άνησυχία· άπεργοί έργατες τέλος διασκορπισμένοι σέ διάφορες όργανώσεις και χωριάτες πού άπλώνουν τó χέρι πρós τó δικράνι και ακόμα πρós τó ντουφέκι.

Παρ' όλα αυτά, θά ήταν ένα λάθος βαρύ νά πιστέψου-

με ότι η τωρινή κρίση αναπτύσσεται όμοια με όλες τις προηγούμενες κρίσεις. Αυτο τελευταίες δεκαετίες και ιδιαίτερα τα χρόνια του παγκοσμίου πολέμου έφεραν σοβαρές αλλαγές στην οικονομία της χώρας και στη κοινωνική διάρθρωση του έθνους. Έγνοείται, η Ισπανία μένει ακόμα σήμερα στην ούρα της Ευρώπης. Παρ' όλα αυτά, η χώρα έχει δει ν' αναπτύσσεται μια βιομηχανία έθνική, απ' τη μια μεριά εξαγωγική κι' απ' την άλλη ελαφριά. Κατά το πόλεμο αναπτύχθηκαν ισχυρά η βιομηχανίες του κάρβουνου, η ύφαντουργία, η ανέγερση ύδρο-ήλεκτρικών σταθμών κ.τ.λ. Κέντρα και περιοχές βιομηχανικές έχουν ξεφυτρώσει στη χώρα. Αυτό δημιουργεί νέο συσχετισμό των δυνάμεων και ανοίγει καινούργιες προοπτικές.

Οι επιτυχίες της βιομηχανοποίησης δεν έχουν διόλου εξασθενήσει τις έσωτερικές αντιθέσεις. Αντίθετα, το γεγονός ότι η Ισπανία, όπως οι ουδέτερες χώρες, μπόρεσε να εξυψώσει κάτω απ' τη βροχή του χρυσού για το πόλεμο τη βιομηχανία της, κατέληξε στο τέλος του πολέμου, όταν η αυξημένη ζήτηση απ' το έξωτερικό εξαφανίστηκε, μια πηγή καινούργιων δυσκολιών. Όχι μόνο οι έξωτερικές αγορές εξαφανίστηκαν — το ποσοστό της Ισπανίας στο παγκόσμιο εμπόριο είναι τώρα ακόμα μικρότερο σε σχέση με το προπολεμικό (1,1% έναντι 1,2%)—αλλά η δικτατορία υποχρεώθηκε με τη βοήθεια των τελωνιακών φραγμών που είναι οι πιο άνυψωμένοι της Ευρώπης να προστατέψει την έσωτερική αγορά έναντια στην επίδραση των ξένων εμπορευμάτων. Οι πολύ μεγάλοι τελωνιακοί φόροι, προκάλεσαν ανύψωση των τιμών, που έριξαν την αγοραστική ικανότητα, κιόλας αρκετά πεσμένη, του λαού. Γι' αυτό η βιομηχανία δεν βγαίνει απ' το πόλεμο απ' τη κατάσταση μαρasmus που μεταφράζεται σε χρόνια ανεργία απ' τη μια μεριά, και από ξεσπάσματα ταξικής πάλης απ' την άλλη.

Η ισπανική μπουρζουαζία δεν μπορεί, σήμερα λιγότε-

ρο απ' το 19ο αιώνα, να διεκδικήσει τον ιστορικό ρόλο που έπαιξαν στην εποχή τους οι μπουρζουαζίες της Μ. Βρετανίας και Γαλλίας. Φτασμένη πολύ άργά, κάτω απ' την εξάρτηση του ξένου κεφαλαίου, κολλημένη σαν βδέλα στο σώμα του λαού, η μεγάλη βιομηχανική μπουρζουαζία της Ισπανίας δεν είναι ικανή να γίνει για ένα σύντομο χρονικό διάστημα ο οδηγητής του «έθνους» έναντια στις παλιές κλάσεις. Οι μεγιστάνες της ισπανικής βιομηχανίας είναι έχτρικα αντίθετοι με το λαό και αποτελούν ένα απ' τα ποιο αντιδραστικά, συγκροτήματα ανάμεσα στο μπλόκ απ' τους μπανκέρδες, τους βιομήχανους, τους ψευδαρχικούς ιδιοχτήτες, της μοναρχίας, τους στρατηγούς της, τους υπαλλήλους της, που αλληλοκατασπαράζονται μέσα σ' έσωτερικούς αγώνες.

Θα ήταν αρκετό να θυμίσουμε το γεγονός ότι η ποιο σπουδαία υποστήριξη του Πρίμο ντε Ριβέρα έγινε απ' τους Καταλανούς βιομήχανους.

Μα η βιομηχανική ανάπτυξη ανόρθωσε κι' ισχυροποίησε το προλεταριάτο. Στα 23 εκατομμύρια κάτοικους — θα ήταν πολύ περισσότεροι δίχως τη μετανάστευση — λογαριάζουν κοντά έναμιση εκατομμύριο εργάτες που απασχολούνται στις βιομηχανίες το εμπόριο και τις μεταφορές. Σ' αυτούς πρέπει να προστέσουμε περίπου τον ίδιο αριθμό γεωργικούς εργάτες. Η κοινωνική ζωή της Ισπανίας ήταν καταδικασμένη να περιστρέφεται σ' ένα φαύλο κύκλο ενώ δεν υπήρχε τάξη ικανή να πάρει μέσα στα χέρια της τη λύση των επαναστατικών προβλημάτων. Η εμφάνιση στην ιστορική άρενα του ισπανικού προλεταριάτου αλλάζει ριζικά τη κατάσταση κι' ανοίγει καινούργιες προοπτικές. Για να λογαριάσουμε σωστά, πρέπει πριν απ' όλα να καταλάβουμε ότι η στερέωση της οικονομικής εξουσίας της μεγάλης μπουρζουαζίας και η αύξηση της πολιτικής σπουδαιότητας του προλεταριάτου στέργσαν απόλυτα τη μικρο-

αστική τάξη απ' τή δυνατότητα νά καταλάβη ένα δευθυνητικό πόστο στη πολιτική ζωή τής χώρας.

Τό νά ξέρουμε αν οί τωρινοί επαναστατικοί τρανταγμοί μπορούν νά μεταμορφωθούν σέ μιὰ ἀληθινή επανάσταση ικανή ν' ανοικοδομήσῃ τίς ἴδιες τίς βάσεις τής ἐθνικῆς ὑπαρξῆς συσφίγγεται σ' ἀκόλουθο ζήτημα: τὸ ἰσπανικὸ προλεταριάτο εἶναι ικανὸ νά πάρει στὰ χέρια του τή διεύθυνση τῆς ἐθνικῆς ζωῆς; Δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὑποψήφιος γι' αὐτὸ τὸ ρόλο μέσα στὸ ἰσπανικὸ ἔθνος. Στὸ μεταξύ, ἡ ἱστορική πείρα τῆς Ρωσσίας μᾶς ἔδειξε μὲ μιὰ ἀρκετὴ καθαρότητα τὸ εἰδικὸ ὅρος τοῦ προλεταριάτου ἐνωμένου απ' τὴ μεγάλη βιομηχανία, μέσα σέ μιὰ χώρα ἀγροτική καθυστερημένη, περικυρτωμένη μ' ἓνα δίχτυ μισοφεουδαλικῶν σχέσεων.

Οἱ ἰσπανοὶ ἐργάτες ἔχουν, εἶναι ἀλήθεια πάρει μέρος κι' ὅλας σέ επαναστατικοὺς ἀγῶνες στὸ 19ο αἰῶνα, ἀλλὰ πάντα πίσω απ' τὴ μπουρζουαζία, πάντα σέ δεύτερο πλάνο, σὰν μιὰ δύναμις βοηθητική.

Ὁ ανεξάρτητος επαναστατικὸς ρόλος τῶν ἐργατῶν διαπιστώθηκε μέσα στὴ πορεία τοῦ πρώτου τέταρτου τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Ἡ ἐξέγερση τῆς Βαρκελώνης στὰ 1909 ἔδειξε ποία δύναμις ἔκλεινε τὸ νέο προλεταριάτο τῆς Καταλονίας. Πολυάριθμες ἀπεργίες ποὺ μεταμορφώθηκαν σ' ἀληθινὲς ἐξεγέρσεις συντελέστηκαν σέ διάφορα μέρη τῆς χώρας. Στὰ 1912 ἔγινε ἡ ἀπεργία τῶν σιδηροδρομικῶν. Οἱ βιομηχανικὲς περιοχὲς μεταμορφώθηκαν σέ πεδία μάχης τοῦ θαρραλέου προλεταριάτου. Οἱ ἰσπανοὶ ἐργάτες δείχτηκαν ἐλεύτεροι ἀπὸ κάθε ρουτίνα, ικανοὶ ν' ἀντιδράσουν στὰ γεγονότα καὶ νά κινητοποιήσουν τίς δυνάμεις τους, τολμηροὶ στὴν ἐπίθεση.

Τὰ πρῶτα μεταπολεμικά χρόνια, ἢ, καλύτερα, τὰ πρῶτα χρόνια τῆς Ρωσικῆς ἐπανάστασις (1917-1920), ἦταν γιὰ τὸ Ἰσπανικὸ προλεταριάτο χρόνια μεγάλων μα-

χῶν. Τὸ ἔτος 1917 εἶδε νά ξετυλίγεται μιὰ γενικὴ επαναστατικὴ ἀπεργία. Ἡ ἡττα τῆς, ὅπως καὶ ἡ ἡττα τῶν κατοπιῶν γεγονότων προπαρασκεύασαν τὸ ἔδαφος γιὰ τὴ διχτατορία τοῦ Πρίμο ντε Ριβέρα. Ὅταν ἡ κατάρρευση αὐτῆς ἐδῶ ἔβαλε πάλι σ' ὅλη τὴν ἑκτασί του τὸ ζήτημα τῶν προσρισμῶν τοῦ ἰσπανικοῦ λαοῦ, ὅταν τὰ δεῖλὰ τεχνάσματα τῶν παλιῶν κλικῶν καὶ οἱ ἀδύναμις ἀπόπειρες τῶν ριζοσπαστῶν μικροαστῶν ἔδειξαν καθαρά ὅτι απ' αὐτὴ τὴ μεριά δὲν πρέπει ν' ἀναμένεται σωτηρία, οἱ ἐργάτες, μὲ μιὰ σειρά ἀπὸ θαρραλέα ἀπεργιακὰ κινήματα ἐδροντοφύναζαν στὸ λάο: π α ρ ὦ ν!

Οἱ εὐρωπαῖοι ἀστοὶ δημοσιογράφοι «τῆς ἀριστερᾶς» καί, ὕστερα απ' αὐτοὺς οἱ σοσιαλδημοκράτες, ἀρέσκονται νά φιλοσοφοῦν μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι εἶναι ἐπιστημονικοὶ πάνω στὸ θέμα ὅτι ἡ Ἰσπανία βαδίζει ἀπλούστατα ν' ἀναπαράγῃ τὴ Μεγάλῃ Γαλλικῇ Ἐπανάστασιν μὲ μιὰ καθυστέρηση κοντὰ ἑκατὸν πενήντα χρόνια. Νά συζητάει κανεὶς γιὰ ἐπανάστασιν μ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα σὰν νά συζητάει γιὰ χρώματα μ' ἓνα τυφλό. Παρ' ὅλη τὴν ἀργοπορία τῆς ἡ Ἰσπανία εἶναι πολὺ ποῖδ προχωρημένη παρὰ ἡ Γαλλία στὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνα. Μεγάλες βιομηχανικὲς ἐπιχειρήσεις, 16.000 χιλιόμετρα τηλεγράφου, αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει γιὰ τὴν ἐπανάστασιν ἓνα παράγοντα πολὺ ποῖδ σπουδαῖο παρὰ οἱ ἱστορικὲς θύμψεις.

Δοκιμάζοντας νά κάνει ἓνα βήμα μπροστά, ἡ διάσημη ἀγγλικὴ ὁδομαδιατικὴ «Ἐκδόναμιστ» λέει μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἰσπανικῶν γεγονότων: «Εἶναι περισσότερο ἡ ἐπίδραση τοῦ Παρισιοῦ στὰ 1948 καὶ στὰ 1871 παρὰ αὐτὴ τῆς Μόσχας στὰ 1917 ποὺ δρᾷ ἐδῶ». λοιπόν, τὸ Παρίσι στὰ 1871, εἶναι ἓνα βήμα τοῦ 1948 πρὸς τὸ 1917. Ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα σ' αὐτὲς τίς χρονολογίες δὲν ἔχει λοιπόν περιεχόμενο. Ἀσύγκριτα πῶς σοβαρὸ καὶ πῶς βαθὺ ἦταν τὸ συμπεράσμα ποὺ ἔβγαλε ὁ Ταρκέν στὸ ἄρθρο του τῆς «Πάλης

των Τάξεων» της τελευταίας χρονιάς: «Τὸ προλεταριάτο (τὸ Ἰσπανικὸ) στηριγμένο πάνω στις ἀγροτικὲς μάζες εἶναι ἡ μόνη ἱκανὴ δύναμις νὰ πάρει στὰ χέρια του τὴν ἐξουσία». Αὐτὴ ἡ προοπτικὴ χαράχτηκε ἔτσι: «Ἡ ἐπανάστασις ὀφείλει νὰ καταλήξει στὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου τὸ ὁποῖο, ἔχοντας ὁλοκληρώσει τὴν ἀστυκὴ ἐπανάστασις, θ' ἀνοίξει τολμηρὰ τὸ δρόμο στὴν σοσιαλιστικὴ ἀνοικοδόμησις». Ἔτσι μόνο μπορεῖ νὰ μπεῖ τὸ ζήτημα τώρα.

4. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ἡ δημοκρατία εἶναι τώρα τὸ ἐπίσημο σύνθημα τῆς πάλης. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης θὰ σπρώξει κάτω ἀπ' τὴ σημαία τῆς μοναρχίας ὅχι μόνο τὶς συντηρητικὲς καὶ φιλελεύθερες ὁμάδες τῶν κυριάρχων τάξεων ἀλλὰ ἐπίσης τὶς δημοκρατικὲς τους ὁμάδες.

Κατὰ τὰ ἐπαναστατικὰ γεγονότα τοῦ 1854 ὁ Κανάδας ντέλ Καστίλλο ἔγραφε: «Σκοπεύουμε νὰ διατηρήσουμε τὸ θρόνο, ἀλλὰ δίχως τὴ καμαρίλλα πού τὸν ἀτιμάζει». Σήμε-
ρα ἔρχεται ὁ Μ. Ρομανόνες καὶ οἱ ἄλλοι πού ἀναπτύσσουν αὐτὴ τὴ μεγάλη ἰδέα. Σὰν νὰ ἦταν δυνατό νὰ ὑπάρχει μοναρχία, γενικά, χωρὶς καμαρίλλα, καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἰσπανία!...

Μιά τέτοια κατάσταση πού οἱ κυριάρχες τάξεις εἶναι ὑποχρεωμένες νὰ θυσιάσουν τὴ μοναρχία γιὰ νὰ γλυτώσουν οἱ ἴδιες (παράδειγμα: ἡ Γερμανία!) δὲν ἀποκλείεται. Ἀλλὰ ὑπάρχουν πολλὲς περιπτώσεις νὰ διατηρηθῇ ἡ μαδριλέζικη μοναρχία ἂν καὶ μὲ μαυρισμένα ἀπὸ τὰ γρονθοκοπήματα μάτια, μέχρι τὴ διχτατορία τοῦ πρόλεταριάτου.

Τὸ σύνθημα τῆς δημοκρατίας εἶναι ἐπίσης, ἐννοεῖται ἓνα σύνθημα τοῦ προλεταριάτου. Ἀλλὰ γι' αὐτό, δὲν πρόκειται ἀπλὰ γιὰ μιὰν ἀλλαγὴ τοῦ βασιλιά μ' ἓναν πρόεδρο, ἀλλὰ γιὰ μιὰ ριζικὴ κάθαρση ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας ἀπ'

τὶς θρωμὲς τοῦ φεουδαλισμοῦ. Ἐδῶ μπαίνει σὲ πρῶτο πλάνο τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα.

Οἱ σχέσεις πού ὑπάρχουν στὴν ἰσπανικὴ ὑπαιθρο παρυσιάζουν μιὰν εἰκόνα μισο-φεουδαλικῆς ἐκμετάλλευσης. Ἡ ἐξαθλίωσις τῶν χωρικῶν ἰδιαίτερα στὴν Ἀνδαλουσία καὶ στὴ Καστίλλη, ὁ ζυγὸς τῶν ἀρχοντίσκων, τῶν κασικῶν (παλιῶν ἡγεμονίσκων τῆς Ἀφρικῆς) καὶ τῶν ἐξουσιῶν ὁδήγησαν καὶ ὅλας περισσότερο ἀπὸ μιὰ φορὰ τοὺς ἀγροτικούς ἐργάτες καὶ τὴ φτωχὴ ἀγροτιά νὰ διαδηλώσουν ἀνοιχτὰ τὴν ἀγανάκτησή τους.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶναι δυνατό στὴν Ἰσπανία, ἀκόμα μὲ τὸ μέσο τῆς ἐπανάστασης, ν' ἀπαλλαχτοῦν οἱ ἀστικὲς σχέσεις ἀπ' τὶς φεουδαρχικὲς σχέσεις; ὅχι, αὐτὸ πάει νὰ πεῖ μονάχα ὅτι, μέσα σὲς συνθήκες τῆς Ἰσπανίας ὁ καπιταλισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν ἀγροτιά διαφορετικὰ παρὰ κάτω ἀπ' τὴ φόρμα τῆς μισο-φεουδαλικῆς. Νὰ στρίψει τὸ ὅπλο τῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στὰ κατὰλειπα τοῦ Ἰσπανικοῦ μεσαίωνα, εἶναι σὰ νὰ στρίψει τὸ ὅπλο ἐνάντια στὰ ἴδια τὰ θεμέλια τῆς ἀστικῆς κυριαρχίας.

Γιὰ ν' ἀποσπάσει τὴν ἀγροτιά ἀπ' τὸ τοπιωμικὸ καὶ τὴν ἀντιδραστικὴ ἐπίδραση, τὸ προλεταριάτο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα ἐπαναστατικὸ δημοκρατικὸ καθαρὸ πρόγραμμα. Ἡ στέρηση γῆς καὶ νεροῦ, ἡ ὑποδούλωσις μὲ τὶς ἐκμιστώσεις βάζουν καθαρὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἐξουσίας πρὸς ὄφελος τῆς φτωχῆς ἀγροτίας. Τὰ ταμειακὰ θάρη, τὰ ἀβάσταχτα κρατικὰ χρέη, ἡ γραφειοκρατικὴ ληστεία καὶ οἱ ἀφρικανικὲς περιπέτειες βάζουν τὸ ζήτημα τῆς φτωχῆς ἐξουσίας πού μπορεῖ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ὅχι ἀπ' τοὺς φεουδαλικούς γαιοκτήμονες, οὔτε ἀπ' τοὺς τραπεζίτες καὶ τοὺς δικηγόρους, οὔτε ἀπ' τοὺς φιλελεύθερους εὐγενεῖς, ἀλλὰ ἀπ' τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες.

Ἡ δεσποτεία τοῦ κλήρου καὶ οἱ θησαυροὶ τῆς ἐκκλησί-

ας προβάλλουν ένα δημοκρατικό αίτημα: χωρισμός της Έκκλησίας απ' το Κράτος και άφοπλισμός με την επίστροφή των θησαυρών της στο λαό. 'Αλλά τα στρώματα τα ποιά προληπτικά της άγροτιάς θα υποστηρίζουν αυτά τα άποφασιστικά μέτρα όταν θα πειστούνε ότι τα ποσά του προϋπολογισμού που πήγαιναν ως τώρα στην εκκλησία, αλλά και τα πλούτη της ίδιας της εκκλησίας, δεν θα πάνε, ύστερα απ' την δήμευση στις τσέπες των φιλελεύτερων στους λευτερογνώμονες, αλλά θα προοριστούν για την γονιμοποίηση της εξαντλημένης άγροτικής οικονομίας.

Οι χωριστικές τάσεις δάξουν μπροστά στην επανάσταση το δημοκρατικό καθήκον της ελευτερίας θνητικής αὐτοδιάθεσης. Αὐτές οι τάσεις ἐκσχύθηκαν και εξωτερικεύτηκαν κατά τή περίοδο της δικτατορίας. 'Αλλά ἐνώ ὁ «χωριστικισμός» της Καταλονικής μπουρζουαζίας δέν εἶναι γι' αὐτή, στο παιχνίδι της μέ τή κυβέρνηση της Μαδρίτης, παρά ένα ὄργανο ἐνάντια στο Καταλονικό και Ἰσπανικό λαό, ὁ χωριστικισμός γιά τοὺς ἐργάτες και τοὺς ἀγρότες εἶναι τὸ κάλυμμα της κοινωνικής ἀγανάκτησής τους. Πρέπει νά κάνουμε μιὰ τολμηρὴ διάκριση ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ λογικοὺς χωριστικισμούς. Λοιπόν, γιά νά χωριστοῦν ἀπ' τή μπουρζουαζία τους οἱ καταπιεζόμενοι ἔθνικα ἐργάτες και χωριάτες, οἱ προλεταριακὴ πρωτοπορία ὀφείλει νά πάρει στο ζήτημα της ἐλευτέρης ἔθνικης αὐτοδιάθεσης, τή ποιά ἀποφασιστική και τή ποιά εἰλικρινή θέση.

Οἱ ἐργάτες θά υπερασπίσουν μέχρι τὸ τέλος τὸ δικαίωμα τῶν Καταλανῶν και τῶν Βάσκων νά ὀργανώσουν τήν ἔθνικὴ ἀνεξάρτητὴ ζωὴ τους, στή περίπτωσι ποὺ ἡ πλειοψηφία αὐτῶν τῶν λαῶν ἐκφραστὲι ὑπὲρ ἑνὸς ὁλοκληρωτικοῦ χωρισμοῦ.

Αὐτὸ δὲ πᾶν νά πεί, παρ' ὅλα αὐτά, ὅτι οἱ προχωρημένοι ἐργάτες θά σπρώξουν τοὺς Καταλανοὺς και τοὺς Βάσκους πρὸς τήν ἀνεξαρτησία. Ἀντίθετα, ἡ οἰκονομικὴ ἐνότητα της χώρας μέ μιὰ φαρδιά αὐτονομία τῶν ἔθνικῶν περιοχῶν, θά παρουσίαζε γιά τοὺς ἐργάτες και τοὺς χωριάτες μεγάλα πλεονεχτήματα ἀπὸ οἰκονομική και πολιτιστικὴ ἀποψη.

Μιὰ ἀπόπειρα της μοναρχίας νά ἐμποδίσῃ τήν ἀνάπτυξη της ἐπανάστασης μέ τή βοήθεια μιᾶς νέας στρατιωτικῆς δικτατορίας δέν ἀποκλείεται καθόλου. 'Αλλ' αὐτὸ ποὺ ἀποκλείεται εἶναι ἡ σοβαρὴ και διαρκὴς ἐπιτυχία μιᾶς παρῆμοιαις ἀπόπειρας. Τὸ μάθημα τοῦ Πρίμο ντε Ριβέρα εἶναι ἀκόμα πολὺ νωπὸ. Θά εἶταν ὑποχρεωμένοι νά σφίξουν τίς ἀλυσίδες της καινούργιας δικτατορίας πάνω στις ἀνεπούλωτες ἀκόμα πληγὲς της παλιᾶς δικτατορίας. 'Όσο μπορούμε νά κρίνουμε ἀπ' τὰ τηλεγραφήματα, ὁ βασιλιάς θέλει πολὺ νά δοκιμάσῃ αὐτὴ τὴ πείρα. Ζητάει νευρικά ἕνα κατάλληλο ὑποψήφιο ἀλλὰ δὲ βρίσκει θεληματικά. 'Ένα πράγμα εἶναι καθαρὸ: μιὰ ἡττα μιᾶς νέας στρατιωτικῆς δικτατορίας θά στοίχιζε ἀκριβὰ στή μοναρχία και στον ἄξιο ἀντιπρόσωπό της. 'Όσο γιά τήν ἐπανάσταση, θ' ἄδρισκε μ' αὐτὸ μιὰ καινούργια ὄθησι ἰσχυρή. Οἱ ἐργάτες μποροῦν νά ποῦνε στις ἡγετικὲς τάξεις: «Κάντε τὸ παιχνίδι σας κύριο!»

Μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι ἡ ἰσπανικὴ ἐπανάσταση θά πηδήσῃ πάνω ἀπ' τὸ κοινοβουλευτικὸ στάδιο; Θεωρητικά, αὐτὸ δέν ἀποκλείεται. Μποροῦμε νά ὑποθέσουμε ὅτι ἡ ἐπαναστατικὴ κίνησι θά φτάσῃ σὲ μιὰ προθεσμία σχετικὰ σύντομη σὲ μιὰ τέτοια δύναμη ποὺ δέν θ' ἀφίσῃ στις κυρίαρχες τάξεις οὔτε τὸ καιρὸ οὔτε τὸ τόπο γιά τὸ κοινοβουλευτισμό. Μόλ' αὐτὸ μιὰ προοπτικὴ τέτοια εἶναι πολὺ λίγο πιθανή. Τὸ ἰσπανικὸ προλεταριάτο παρά τήν ἐξαιρετικὴ μαχητικότητά του δέν διαθέτει ἀναγνωρισμένο ἀπ' αὐτὸ

ἐπαναστατικό κόμμα, ούτε τὴ πείρα τῆς σοβιετικῆς ὁργάνωσης. Σ' ἐπίμετρο, οἱ καμμουνιστικές γραμμές, ἂν καὶ ὀλιγάριθμες δὲν εἶναι ἐνωμένες. Δὲν ὑπάρχει πρόγραμμα δράσης καθαρὸ καὶ παραδεχτὸ ἀπ' ὅλους. Στὸ μεταξὺ τὸ ζήτημα τῶν Κορτές μπήκε κίβλας σὴν ἡμερησία διάταξη. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθήκες πρέπει νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ἡ ἐπανάσταση θὰ ὑποχρεωθεῖ νὰ περάσῃ μιὰ κοινοβουλευτική περίοδο. Αὐτὸ δὲν αποκλείει καθόλου τὴ ταχτική τοῦ μπούκοτάρισματος τῶν νόθων Κορτές τοῦ Μπερέγκερ, ὅπως οἱ Ρώσοι ἐργάτες μπούκοτάρισαν μ' ἐπιτυχία τὴ Δούμα τοῦ Μπουλίνγκιν στὰ 1905 καὶ κατάφεραν νὰ τὴ κάμουν ν' ἀποτύχει. Τὸ ζήτημα τῆς ταχτικῆς τοῦ μπούκοτὰς πρέπει ν' ἀντιμετωπιστεῖ πάνω στὴ βάση τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων σ' ἓνα δοσμένο σταθμὸ τῆς ἐπανάστασης.

Ἀλλά, ἀκόμα μπούκοτάροντας τὰ Κορτές τοῦ Μπερέγκερ, οἱ προχωρημένοι ἐργάτες θὰ ὀφείλουν νὰ τοὺς ἀντιτάξουν τὸ σύνθημα τῶν ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ῶ ν σ υ ν τ α γ μ α τ ι κ ῶ ν κ ο ρ τ έ ς. Ὀφείλουμε νὰ ξεσκεπάσουμε δῖχως ὀλῖχτο τὸ ταρλατάνικο χαρακτήρα ποὺ ἔχει τὸ σύνθημα τῶν συνταγματικῶν Κορτές στὸ στόμα τῆς «ἀριστερῆς» μπουρζουαζίας, πού, στὴ πραγματικότητα, δὲ θέλει παρὰ Κ ο ρ τ έ ς σ υ μ φ ι λ ι ω τ ι κ ᾶ με τὴν χάρη τοῦ Βασιλιά καὶ τοῦ Μπερέγκερ γιὰ ἓνα παζάρεμα μετὰ τις παλιές ἡγετικές καὶ προνομιοῦχες κλίκες. Μιὰ πραγματική συνταγματική συνέλευση δὲν μπορεῖ νὰ συγκληθῇ παρὰ ἀπὸ μιὰ ἐπαναστατική κυβέρνηση, ὕστερα ἀπὸ μιὰ νικηφόρα ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν, τῶν φαντάρων καὶ τῶν ἀγροτῶν. Θὰ ἦταν ὁ ποῖο θλιβερός κι' ὁ ποῖο στείρος δογματισμός, τὸ ν' ἀντιτάξουμε τὸ σύνθημα τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου στοὺς σκοποὺς καὶ στὰ συνθήματα τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας (δημοκρατία, ἀγροτική ἐπανάσταση, χωρισμός τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους, δήμευση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀγαθῶν, ἀνεξαρτησία τῶν ἐθνο-

τήτων, ἐπαναστατική συντακτική συνέλευση). Προτοῦ νὰ κατακτηθῶν τὴν ἐξουσία, οἱ λαϊκὲς μάζες ὀφείλουν νὰ συγκεντρωθοῦν γύρω ἀπὸ ἓνα ἡγετικό ἐπαναστατικό κόμμα. Ἡ πάλι γιὰ τὴν ἀντιπροσώπηση στὰ Κορτές σ' αὐτὸν ἢ στὸν ἄλλο σταθμὸ τῆς ἐπανάστασης μπορεῖ νὰ διευκολύνει ἀσύγκριτα τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ.

Τὸ σύνθημα τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν (δημιουργία πολιτοφυλακῆς ἐργατῶν καὶ χωρικῶν) ὀφείλει ἀναπόφευκτα νὰ πάρει μέσα στὴ πάλι μιὰ σπουδαιότητα ὅσο πάει καὶ μεγαλύτερη. Ἀλλά, στὸ τωρινὸ σταθμὸ, αὐτὸ τὸ σύνθημα, ἐπίσης, εἶναι στενὰ δεμένο μετὰ τὰ ζητήματα τῆς ὑπεράσπισης τῶν ἐργατο-χωρικῶν ὁργανώσεων, τῆς ἀγροτικῆς ἐξέγερσης, τῶν λεύτερων ἐκλογῶν καὶ τῆς προστασίας τοῦ λαοῦ ἐνάντια στ' ἀντιδραστικὰ πραξικοπήματα.

Τὸ ριζοσπαστικὸ πρόγραμμα τῆς κοινωνικῆς νομοθεσίας, ἰδιαίτερα τῆς ἀσφάλισης ἀπ' τὴν ἀνεργία, τὸ ρίξιμο τῶν οικονομικῶν βαρῶν πάνω στὶς πλούσιες τάξεις, τῆς ἀνέξοδος γενικῆς ἐκπαίδευσης — ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα καὶ τὰ παρόμοια μέτρα ποὺ δὲν ξεπερνοῦν ἀκόμα τὰ πλαίσια τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, πρέπει νὰ γραφοῦν πάνω στὴ σημαία τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος.

Ταυτόχρονα, πρέπει ἀπὸ τώρα, νὰ προβάλλουμε διεκδικήσεις μεταβατικοῦ χαρακτήρα: Ἐθνικοποίηση τῶν σιδηροδρόμων πού, στὴν Ἰσπανία, εἶναι ὅλες ἰδιωτική ἰδιοκτησία· ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν· ἐργατικὸς ἔλεγχος τῆς βιομηχανίας· τέλος διεύθυνση τῆς οἰκονομίας ἀπ' τὸ Κράτος. Ὅλες αὐτὲς οἱ διεκδικήσεις εἶναι συνδεμένες μετὰ τὸ πέρασμα ἀπ' τὸ ἀστικὸ καθεστῶς στὸ προλεταριακὸ προπαρασκευάζουν αὐτὸ τὸ πέρασμα ὥστε, ὕστερα ἀπ' τὶς ἐθνικοποιήσεις τῶν τραπεζῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, νὰ διοχετευτοῦν μέσα στὸ σύστημα τῶν μέτρων τῆς ὁργανωμέ-

νης οικονομίας που προπαρσκευάζει ή σοσιαλιστική κοινωνία.

Μόνο οι σχολαστικοί βλέπουν αντίθεση στην ενότητα συνθημάτων δημοκρατικών, συνθημάτων μεταβατικών και συνθημάτων καθαρά σοσιαλιστικών. Ένα τέτοιο πρόγραμμα συνδιασμού που αντικατοπτρίζει την αντιφατική σύνθεση της ιστορικής κοινωνίας, πηγάει αναμφισβήτητα απ' τη διαφορά των καθηκόντων που κληρονομήθηκαν απ' το παρελθόν. Νά συνάγουμε όλες αυτές τις αντιθέσεις και όλα τα καθήκοντα σ' ένα μόνο παρανομαστή: τη διχτατορία του προλεταριάτου—είναι μία απαράιτητη ενέργεια, αλλά ολότελα ανεπαρκής. 'Ακόμα αν κάμουμε ένα βήμα μπιστά υποθέτοντας ότι ή προλεταριακή πρωτοπορία λογαριάζει κίολας ότι δεν είναι παρά ή διχτατορία του προλεταριάτου που θα μporέση νά σώση την 'Ισπανία απ' την αποσύνθεση, το προκαταρκτικό καθήκον—ή συγκέντρωση γύρω απ' τη πρωτοπορία των ετερογενών στρωμάτων της εργατικής τάξης και των ακόμα πιο ετερογενών εργατικών μαζών της υπαίθρου—μπαίνει ακόμα σ' όλη την έκτασή του. Ν' αντιτάξουμε το σύνθημα της διχτατορίας του προλεταριάτου στα ιστορικά καθήκοντα που σπρώχνουν σήμερα τις μάζες στο δρόμο της επανάστασης, θα σήμαινε την αντικατάσταση της μαρξιστικής αντίληψης για την κοινωνική επανάσταση με μια Μπακουινική αντίληψη. Αυτό θα ήταν το καλύτερο μέσο νά χάσουμε την επανάσταση.

Είναι άχρηστο νά πούμε ότι τα δημοκρατικά συνθήματα δεν έχουν καθόλου σκοπό το ζύγωμα του προλεταριάτου στη δημοκρατική μπουρζουαζία. 'Αντίστροφα, παρασκευάζουν το έδαφος για μια νικηφόρα πάλη ενάντια στη μπουρζουαζία της άριστερας επιτρέποντας νά ξεσκεπάσουμε σε κάθε βήμα τον αντιδραστικό χαρακτήρα της. Όσο περισσότερο ή πάλη της προλεταριακής πρωτοπορίας για τα δημοκρατικά συνθήματα θα είναι τολμηρή, αποφασισ-

στική και αλύπητη, τόσο ποιο γρήγορα θα κατακτήση τις μάζες και θα χωρίση τα στρώματα της δημοκρατικής μπουρζουαζίας και των σοσιαλρεφορμιστών, τόσο ποιο εύγροτα τα καλύτερα τους στοιχεία θα περάσουν στο πλευρό μας, και τόσο ποιο γρήγορα ή δημοκρατική δημοκρατία θα ταυτιστεί στη συνείδηση των μαζών με την εργατική δημοκρατία. Μιά θεωρητική φόρμουλα σωστά κατανοημένη για νά γίνη ένα ζωντανό ιστορικό γεγονός, πρέπει νά τη μπάσουμε μέσ' τη συνείδηση των μαζών με την ίδια τους τη πείρα, με τις ανάγκες τους. Γι' αυτό δεν πρέπει νά διασπάσουμε την προσοχή των μαζών, αλλά νά περιορίσουμε το πρόγραμμα της επανάστασης σ' ένα περιορισμένο αριθμό καθαρών και άπλών συνθημάτων και νά τ' αλλάξουμε σύμφωνα με το δυναμισμό της πάλης. Σ' αυτό στηρίζεται ή επαναστατική πολιτική.

5 ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΡΧΟΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Κατά συνήθεια, ή διεύθυνση της Κομμουνιστικής διεθνούς άρχισε απ' το νά μή βλέπει τα ισπανικά γεγονότα. 'Ο Μανουήλσκυ, το «κλειδί» για τις λατινικές χώρες, δήλωσε, όχι από πολύ καιρό, ότι τα ισπανικά γεγονότα δεν ήταν άξια για προσοχή. Και πώς! Αυτοί οι άνθρωποι δήλωσαν στα 1928 ότι ή Γαλλία είναι στα πρόθυρα μιας προλεταριακής εξέγερσης. 'Αφού διασκέδαζαν για πολύ καιρό τις κηδείες με τη μουσική τους γι' αρραβωνιάσματα, δεν μπορούσε νά μήν υποδεχτούν τους αρραβώνες μ' ένα επικηδείο έμβλημά. Γι' αυτούς νά δράσουν διαφορετικά θα ήταν προδοτικό. 'Όταν επαληθεύτηκε μόλα ταύτα ότι τα 'Ισπανικά γεγονότα, απρόβλεπτα στο καλντάρι της «τρίτης περιόδου» εξακολουθούσαν ν' αναπτύσσονται, οι άρχηγοί της Κομμουνιστικής διεθνούς άπλυστατα σωπάσανε. Αυτό ήταν

βέβαια ποιό φρόνιμο. Ἀλλὰ τὰ γεγονότα τοῦ Δεκέμβριου ἔκαμαν ἀδύνατη αὐτὴ τὴ βουβαμάρα. Καὶ πάλι, ἀπόλυτα σύμφωνα μὲ τὴ παράδοση, ὁ ἀρχηγὸς γιὰ τὶς λατινικὲς χώρες, ἔκαμε μιὰ στροφή 180 μοιρῶν γύρω του: μιλάμε γιὰ τὸ ἄρθρο τῆς «Πράβδας» στίς 17 τοῦ Δεκέμβριου.

Ἡ διχτατορία τοῦ Μπερέγκερ, ὅπως ἡ διχτατορία τοῦ Πρίμο ντέ Ριβέρα χαρακτηρίζεται σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο σὰν «καθεστὼς φασιστικό»

Ὁ Μουσολίνι, ὁ Ματτεότι, ὁ Πρίμο ντέ Ριβέρα, ὁ Μάκ Ντόναλντ, ὁ Τσάγκ Κάι Σέκ, ὁ Βερέγκερ, ὁ Ντάν — ὅλοι δὲν εἶναι παρὰ διάφορο λογιὸ φασίστες. Ἀφοῦ ὁ χαρακτηρισμὸς ὑπάρχει, γιατί λοιπὸν νὰ σκεφτεται κανεὶς; Δὲν μένει, γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση, παρὰ νὰ προστέσουμε σ' ὅλη αὐτὴ τὴ σειρά τὸ «φασιστικό» καθεστὼς τοῦ Νεγκούς τῆς Ἀδυσσυνίας. Γιὰ τὸ ἰσπανικὸ προλεταριάτο, ἡ «Πράβδα» γράφει: ὅτι ὄχι μόνον «ἀφομοιώνει ὅσο πάει καὶ περισσότερο τὸ πρόγραμμα καὶ τὰ συνθήματα τοῦ ἰσπανικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος» ἀλλὰ ἀκόμα ὅτι ἔχει κιόλας «συνείδηση τοῦ ἡγεμονικοῦ τοῦ ρόλου στὴν ἐπανάσταση» Ταυτόχρονα τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα τοῦ κόμματος μιλάνε γιὰ ἀγροτικά σοδιέτ στὴν Ἰσπανία. Εἶναι ἀξιοπικρατήρητο ὅτι, ἀπ' τὴ σταλινικὴ διεύθυνση τὸ σοδιετικὸ σύστημα ἀφομοιώνεται καὶ ἐφαρμόζεται πρὶν ἀπ' ὅλα ἀπ' τοὺς χωριάτες (Κίνα!).

Ἀφοῦ τὸ προλεταριάτο ἔχει κιόλας «συνείδηση τοῦ ἡγεμονικοῦ τοῦ ρόλου στὴν ἐπανάσταση» καὶ ἀφοῦ οἱ χωρικοὶ ἔχουν ἀρχίσει νὰ ὀργανώνουν σοδιέτ, ὅλα αὐτὰ κάτω ἀπ' τὴν ἐπίσημη ἡγεσία τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἡ νίκη τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης πρέπει νὰ λογαριάζεται γιὰ σίγουρη — τουλάχιστο μέχρι τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ «ἐκτελεστές» τῆς Μαδρίτης θὰ κατηγορηθοῦν ἀπ' τὸ Στάλιν καὶ τὸ Μανουίλσκι ὅτι δὲν ἐφάρμοσαν σωστὰ τὴ γενικὴ γραμμὴ, ποὺ ἀποκαλύπτεται μπροστά μας, στίς στήλες τῆς «Πράβδα» σὰν ἀμάθεια καὶ γενικὴ ἐλαφρότητα. Διαφθαρμένοι μέχρι

τὸ μεδούλι αὐτοὶ οἱ «ἀρχηγοὶ» δὲν εἶναι πιά ἱκανοὶ νὰ μάθουν ὀτιδὴποτε.

Στὴν πραγματικότητα, παρὰ τὴν ἰσχυρὴ ἔκταση τῆς πάλης, οἱ ὑποκειμενικοὶ παράγοντες — κόμια, μαζικὲς ὀργανώσεις, συνθήματα — εἶναι σημαντικὰ σὲ καθυστέρηση σὲ σχέση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ κινήματος — κι' αὐτὴ ἡ καθυστέρηση παρουσιάζει σήμερα τὸν πιδ μεγάλο κίνδυνο.

Τὸ κῆμα τῶν μανιασμένων ἀπεργιῶν ποὺ κατέληξαν σὲ θυσίες καὶ στὴν ἥττα, ἡ ποὺ τελείωσαν δίχως ἀποτέλεσμα, εἶναι ἕνας ἀπ' τοὺς ἀναπόφευκτους σταθμοὺς τῆς ἐπανάστασης: εἶναι ἡ περίοδος ξυπνήματος τῶν μαζῶν, τῆς κινητοποιήσεώς τους καὶ τοῦ μπασίματός τους στὸν ἀγῶνα. Δὲν εἶναι ἡ ἀφρόκρεμα τῶν ἐργατῶν ποὺ συμμετέχει στὸ κίνημα, ἀλλὰ ὁλόκληρη ἡ ἐργατικὴ μάζα.

Στὴν ἀπεργία μπαίνουν ὄχι μονάχα οἱ ἐργοστασιακοὶ ἐργάτες, ἀλλὰ οἱ τεχνίτες, οἱ σωφέρ, οἱ ἀρτεργάτες, οἱ ἐργάτες οἰκοδόμοι, οἱ ἐργάτες καταθρέγματος καί, τέλος, οἱ ἀγροτικοὶ ἐργάτες. Οἱ βετεράνοι ξεκουράζουν τὴν ἀρίδα τους, οἱ νεοσύλλεκτοι μαθαίνουν. Μ' αὐτὲς τὶς ἀπεργίες, ἡ τάξη ἀρχινάει νὰ σκέφτεται σὰν τέτοια.

Μ' ὅλα ταῦτα αὐτὸ ποὺ ἀποτελεῖ στὸν τωρινὸ σταθμὸ τὴ δύναμη τοῦ κινήματος — τὸ αὐθόρμητό του — μπορεῖ κατοπινὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀδυναμία του. Τὸ νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι τὸ κίνημα θὰ μπορέσῃ νὰ μείνῃ στὴ συνέχεια ἐγκαταλειμμένο στὴν τύχη του, δίχως καθαρὸ πρόγραμμα, δίχως ἡγεσία, θὰ ἰσοδυναμοῦσε νὰ παραδεχτοῦμε μιὰν ἀπελπισμένη προσπάθεια. Δὲν πρόκειται γιὰ κάτι λιγότερο παρὰ γιὰ τὴ κατὰκτηση τῆς ἐξουσίας. Ἀκόμα κι' πιδ ὀρμητικὲς ἀπεργίες δὲν πετυχαίνουν αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Ἰδιαίτερα ἂν εἶναι ἀπελπισμένες. Ἄν τὸ προλεταριάτο δὲν ἔβλεπε σὲ μερικοὺς μῆνες στὸ προσέεσο τῆς πάλης, ὅτι οἱ σκοποὶ του, οἱ μέθοδοί του ξεκαθάρισαν στὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ του, καὶ ὅτι οἱ γραμμὲς του σφίχτηκαν καὶ στερέωσαν, τότε ἀναπόφευκτα θ' ἀρχίζε ἡ κατάρρευση μέσα στοὺς ἴδιους τοὺς κόλπους. Φαρδὺ

στρώματα για πρώτη φορά ξεσηκωμένα απ' το τωρινό κίνημα, θά ξαναρίχονταν στην παθητικότητα. Στο μέτρο που το έδαφος θ' άρχιζε νά ξεφεύγει κάτω απ' τὰ πόδια της, ή πρωτοπορεία θ' άρχιζε νά δημιουργή μιάν πνευματική κατάσταση, εϋνοϊκή για μιάν αντίρτικη δράση και γενικά τυχοδιωκτισμούς. Ούτε ή άγροτιά ούτε τὰ πληθιακά στρώματα της πόλης δέν θά βρίσκουν σ' αυτή τή περίπτωση τήν αναμφισόητη ήγεσία τους.

Οί άφυπνισιμένες ελπίδες θά μεταμορφώνονταν σύντομα σέ εξαπάτηση και άγανάχτηση. Θά βλέπαμε ν' αναπαράγεται στην 'Ισπανία, σέ κάποιο μέτρο, ή ίδια κατάσταση με τήν 'Ιταλική στά 1920. 'Η διχτατορία του Πρίμο ντε Ριβέρα δέν ήταν φασιστική, αλλά ήταν μιάν τυπική ισπανική διχτατορία μιās στρατιωτικής κλίμας, που στηρίζεται σέ μιάν όρισμένη μερίδα των κυρίαρχων τάξεων. Μέσα στις συνθήκες που αναφέραμε πιο πάνω — παθητικότητα κι' άναμονή του έπαναστατικού κόμματος, άθρομητισμός του μαζικού κινήματος — ή 'Ισπανία θά μπορούσε νά γίνη τó έδαφος ενός άθηντικού φασισμού. 'Η μεγάλη μπουρζουαζία θ' άρπαζε τις έγκαταλημένες, διαφευσιμένες και άπελπισμένες μικροαστικές μάζες, για νά στρέψη τήν άγανάχτησή τους ενάντια στο προλεταριάτο. Βέβαια είμαστε ακόμα μακριά απ' αυτό. Αλλά δέν πρέπει νά χάνουμε χρόνο.

Αν υποθέταμε για μιάν στιγμή ότι τó έπαναστατικό κίνημα με τή διεύθυνση της άριστερης πτέρυγας της αστικής τάξης — αξιωματικούς, φοιτητές, δημοκρατικούς — ότι θά μπορούσε νά οδηγήση στην νίκη, ή στείρότητα αυτής της νίκης θ' άποκαλύπτονταν στο τέλος του λογαριασμού ισοδύναμη με τήν ήττα.

Οί ισπανοί δημοκρατικοί, όπως τó έχουμε πεί, μένουν ολοκληρωτικά πάνω στη βάση των τωρινών ιδιοκτησιακών σχέσεων. Δέν μπορούμε ν' αναμένουμε απ' αυτούς ούτε τήν άπαλλοτρίωση της μεγάλης έγγειας ιδιοκτησίας, ούτε τή κατάργηση της προνομιακής θέσης της καθολικής εκκλη-

σίας, ούτε τή ριζική κάθαρση στους σταύλους του Αύγεια της στρατιωτικής και πολιτικής γραφειοκρατίας. Τή μοναρχική καμαρίλα θά διαδέχονταν απλούστατα ή δημοκρατική καμαρίλα και θά είχαμε μιάν επανέκδοση της εφήμερης και άγονης δημοκρατίας του 1873 — 1874.

Τό γεγονός ότι οί σοσιαλιστές ήγέτες σέρνονται στην ούρά των δημοκρατικών είναι ολότελα μέσ' τή τάξη των πραγμάτων. Χτές ή σοσιαλδημοκρατία κόλαγε με τή δεξιά της πλάτη στην διχτατορία του Πρίμο ντε Ριβέρα. Σήμερα κολάει με τήν άριστερή της πλάτη στους δημοκρατικούς. Οί πιο μεγάλοι σκοποί των σοσιαλιστών που δέν έχουν ούτε μπορεί ν' άχουν δικιά τους πολιτική, είναι ή συμμετοχή μέσα σέ μιάν στέρρη αστική κυβέρνηση. Μ' αυτή τή προϋπόθεση δέν θ' άρνιώντουσαν, μη έχοντας τί άλλο νά κάνουν, νά συνεργαστούν ακόμα και με τή μοναρχία.

Αλλά ή άριστερή πτέρυγα των άναρχοσυνδικαλιστών δέν είναι καθόλου σίγουρη ενάντια σ' αυτή τήν ίδια πορεία: τὰ δεκαεμβριανά γεγονότα είναι μ' αυτό τó νόημα ένα καλό μάθημα και μιάν σοβαρή προειδοποίηση.

Η Έθνική Όμοσπονδία της Έργασίας συγκεντρώνει γύρω της, δίχως καμιά άμφιβολία, τους πιο μαχητικούς άγωνιστές του προλεταριάτου. Η έκλογή γίνεται εδώ στην διάρκεια μιās σειράς χρόνων. Νά ενισχύσουμε αυτή τήν Όμοσπονδία και νά τή μετατρέψουμε σέ μιάν άληθινή μαζική οργάνωση είναι ένα καθήκον για κάθε προχωρημένον εργάτη και πάν' απ' όλα για τους κομμουνιστές.

Μπορούμε νά συντελέσουμε σ' αυτό επίσης, με τή δουλειά μέσα στο έσωτερικό των ρεφορμιστικών συνδικάτων, ξεσκεπάζοντας ακούραστα τις προδοσίες των άρχηγών τους και καλώντας τους εργάτες νά συσσωματωθούν μέσα στα πλαίσια μιās μοναδικής συνδικαλιστικής όμοσπονδίας.

Μά, ταυτόχρονα, δέν μπορούμε νά μὴν άναφερόμαστε στην τύχη του άναρχο-συνδικαλισμού σάν θεωρία και μέθοδο έπαναστατική. Με τήν άπουσία έπαναστατικού προγράμ-

ματος και την παραγνώριση του ρόλου του κόμματος, ο αναρχοσυνδικαλισμός αποπλίζει το προλεταριάτο. Οι αναρχοσυνδικαλιστές αρνούνται τη πολιτική μέχρι τη στιγμή που τους πιάνουν απ' το γαϊάκο: τότε κάνουν τόπο στην πολιτική της έχτριχης τάξης. Αυτό έγινε το Δεκέμβρη!

Εάν το σοσιαλιστικό κόμμα είχε κατακτήσει κατά την επανάσταση μια δεσπύζουσα θέση στο προλεταριάτο, δεν θάτανε ικανό παρά γά ένα πράγμα: νά μετατοπίση την κατακτημένη εξουσία απ' την επανάσταση μέσα στα τρύπια χέρια της δημοκρατικής πτέρυγας που θά την άφινε ύστερα νά τις ξεφύγη αυτόματα μέσα στα χέρια των τωρινών κατόχων της. Οι μεγάλες έγκυμοσύνες καταλήγουν σέ μιάν έχτρωση.

Όσο για τους αναρχοσυνδικαλιστές δεν θά μπορούσαν νά μπουν στην ήγεςία παρά με τον όρο ν' άπαρνηθούν τις αναρχικές τους προλήψεις. Δικό μας καθήκον είναι νά τους βοηθήσουμε πρὸς αὐτή τή κατεύθυνση. Πραγματικά, πρέπει νά λογαριάζουμε ότι, μιὰ μερίδα απ' τους συνδικαλιστές ήγέτες θά περάση στους σοσιαλιστές ή θά ριχτή δίπλα απ' την επανάσταση. Οι αληθινά επαναστάτες θά είναι μαζί μας. Οι μάζες θά ένωθούν με τους κομμουνιστές, το ίδιο και ή πλειοψηφία των σοσιαλιστών εργατών.

Τὸ πλεονέκτημα τῆς επαναστατικῆς κατάστασης βρίσκεται ακριβῶς στὸ ὅτι οἱ μάζες μαθαίνουν γρήγορα. Ἡ εξέλιξη τῶν μαζῶν θά προκαλέσῃ ἀναπόφευχτα διαφοροποιήσεις καὶ σκίσηματα, ὅχι μονάχα στοὺς σοσιαλιστικούς κύκλους ἀλλὰ τὸ ἴδιο καὶ στοὺς συνδικαλιστικούς. Πραχτικῆς συμφωνίης με τοὺς επαναστάτες συνδικαλιστές εἶναι ἀναπόφευχτες, στὴ πορεία τῆς επανάστασης. Αὐτὲς οἱ συμφωνίης θά ἐκτελεστοῦν ἀπὸ μᾶς τίμια.

Μὰ θά ἤτανε ἀληθινὰ ὀλέθριο νά δάλλουμε σ' αὐτὲς τις συμφωνίης ὅρους ἀμφίβολους, παρασιωπίσεις καὶ λάθη. Ἀκόμα καὶ στίς μέρες καὶ τίς ὥρες πού οἱ κομμουνιστές εργάτες παλεύουν δίπλα δίπλα με τοὺς συνδικαλιστές εργάτες

δὲν, πρέπει νά καταργοῦν τὰ φράγματα ἀρχῶν καὶ νά παρασιωποῦν τίς διαφορὲς ἢ νά ἀδυνατίζουν τὴν κριτικὴ κατὰ τῆς σφαλερῆς θέσης ἀρχῆς τοῦ συμμάχου. Μόνο μ' αὐτὴ τὴ πρὸυπόθεση θά ἐξασφαλιστεῖ ἡ προοδευτικὴ εξέλιξη.

6. Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΧΟΙΝΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΜΜΑ

Ἡ μέρα τῆς 15ης τοῦ Δεκέμβρη, ὅταν οἱ εργάτες ἀλληλοδιάδοχα ἐξεγέρθηκαν ὄχι μονάχα στίς μεγάλες πόλεις ἀλλὰ ἐπίσης σ' ἀπόμετρα χωριά, ἔδειξε πόσο τὸ ἴδιο τὸ προλεταριάτο τείνει πρὸς τὴν ένώτητα δράσης. Ἐπωφελήθηκε απ' τὸ σινιάλο τῶν δημοκρατικῶν γιατί τὸ ἴδιο δὲν εἶχε σάλπιγγα. Ἡ ἥττα αὐτοῦ τοῦ κινήματος δὲν προκάλεσε, φανερά, ἀκόμα καὶ σκιές ἀποθάρρυνσης. Ἡ μάζα ἀφομοιώνει τὴν ἴδια τῆς τὴ δράση, σὰν μιὰ πείρα, σὰν ἓνα σχολεῖό, σὰν μιὰ προπαρασκευή. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἐξαιρετικὰ χαρακτηριστικὸ σημεῖο τῆς «επαναστατικῆς ἀγόδου».

Γιὰ νά βρῇ τὴν ὁρμὴ γιὰ τὸν τρανὸ δρόμο, τὸ προλεταριάτο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τώρα μιᾶς ὁργάνωσης πού ν' ἀνυψώνεται πάνω απ' ὅλες τίς πολιτικές, ἔθνικες, ἐπαρχιακές καὶ ἐπαγγελματικές διαιρέσεις πού ὑπάρχουν μέσα στίς γραμμὲς τοῦ προλεταριάτου, μιᾶς ὁργάνωσης πού ν' ἀνταποκρίνεται στὴν ὁρμὴ τῆς τωρινῆς επαναστατικῆς πάλης. Μιὰ τέτοια ὁργάνωση ἐκλεγμένη δημοκρατικὰ απ' τοὺς εργάτες τῶν ἐργοστασίων, απ' τίς φάμπρικες, τὰ μεταλλεῖα, τίς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεις, τοὺς σιδηροδρόμους καὶ τίς ναυτικῆς μεταφορές, απ' τὸ προλεταριάτο τῆς πόλης καὶ τοῦ κάμπου — δὲν μπορεῖ νάναί παρά τὰ σοβιέτ. Οἱ ἐπίγονοι ἔχουν γίνοι πρόξενοι μιᾶς τεράστιας ζήτησῆς στὸ ἐργατικὸ παγκόσμιο κίνημα, ἐμφυτεύοντας μέσα στὰ πνεύματα τὴ πρόκληση σύμφωνα με τὴν ὁποία τὰ σοβιέτ δὲν μποροῦν νά δημιουργηθοῦν παρά γιὰ τίς ἀνάγκες μιᾶς ἐνοπλῆς ἐξέγερσης καὶ μοναδικὰ τὴ προηγούμενη αὐτῆς τῆς ἐξέγερσης. Στὴ πραγματικότητα, τὰ σοβιέτ δημιουργοῦνται ἐκεῖ ὅπου τὸ επαναστατικὸ κίνημα

τῶν ἐργατικῶν μαζῶν, ἂν καὶ ὄντας μακριὰ ἀπ' τὴν ἐνοπλὴ ἐξέγερση, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη μιᾶς ὁργάνωσης παρδουᾶς καὶ ἀναμφισβήτητης, ἱκανῆς νὰ διευθύνῃ οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἀγῶνες ποὺ ἀγκυλιάζουν μὲ μιᾶς διάφορες ἐπιχειρήσεις καὶ διάφορα ἐπαγγέλματα. Μόνο μ' αὐτὸ τὸν ὅρο, δηλ. ἂν τὰ σοβιέτ κατορθώσουν σ' αὐτὴ τὴ προπαρασκευαστικὴ περίοδο τῆς ἐπανάστασης νὰ ριζώσουν μέσα στὴν ἐργατικὴ τάξη, θὰ γίνουν ἱκανὰ νὰ παίξουν τὸν ἡγετικὸ ρόλο στὶς στιγμὲς τῆς ἀμείστης πάλης γιὰ τὴν ἐξουσία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ σύνθημα «σοβιέτ» πῆρε, ὕστερα ἀπ' τὰ δέκα τρία χρόνια τῆς ὑπαρξῆς τοῦ σοβιετικοῦ καθεστῶτος, ἕνα νόημα σημαντικὰ διάφορο ἀπ' ἐκεῖνο ποὺ εἶχε στὰ 1905 καὶ στὴν ἀρχὴ στὰ 1917 ὅταν τὰ σοβιέτ δημιουργήθηκαν ὅχι ἀκόμα σὰν ὄργανα ἐξουσίας, ἀλλὰ μόνο σὰν ὁργάνωση μάχης τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἡ λέξη «χοῦντα» δεμένη στενὰ μ' ὅλη τὴν ἐπαναστατικὴ ἱστορία τῆς Ἰσπανίας, ἐκφράζει ὅσο δὲν πέρανε καλύτερα αὐτὴ τὴν ἰδέα. Στὴν ἡμερησία διάταξη στὴν Ἰσπανία μπαίνει νὰ δημιουργηθοῦν ἐργατικὲς χοῦντες.

Μέσα στὴν σημερινή κατάσταση τοῦ προλεταριάτου, ἡ δημιουργία τῶν χοῦντες προϋποθέτει τὴ συμμετοχὴ τῶν κομμουνιστῶν, τῶν ἀναρχοσυνδικαλιστῶν, τῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῶν ἡγετῶν ἀπεργιακῶν ἀγώνων ποὺ εἶναι ἀκοιμώτιστοι. Σὲ ποῖο μέτρο, μπορεῖ νὰ λογαριάσουμε, πάνω στὴ συμμετοχὴ τῶν ἀναρχοσυνδικαλιστῶν καὶ σοσιαλδημοκρατῶν μέσα στὰ σοβιέτ; Εἶναι δύσκολο νὰ προβλέψουμε ἀπ' τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ ὁρμὴ τοῦ κινήματος θὰ ὑποχρεώσῃ δίχως καμμιὰ ἀμφιβολία πολυαριθμοὺς συνδικαλιστὲς καὶ ἴσως ἐπίσης ἕνα μέρος ἀπὸ σοσιαλιστὲς νὰ πᾶνε πρὸ μακριὰ ἀπ' ὅτι τὸ θέλουν, ἂν οἱ κομμουνιστὲς πετύχουν νὰ βάλλουν τὸ πρόβλημα γιὰ τὶς ἐργατικὲς χοῦντες μὲ τὴν ἀπαραίτητη ἐνεργητικότητα.

Κάτω ἀπ' τὴ πίεση τῶν μαζῶν τὰ πραχτικὰ ζητήματα τῆς οἰκοδόμησις τῶν σοβιέτ, τοῦ τρόπου ἀντιπροσώπησης,

τῆς χρονολογίας καὶ τῶν ἐκλογικῶν μεθόδων κ.τ.λ. μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ γίνουν τὸ ἀντικείμενον μιᾶς συμφωνίας, ὅχι μονάχα μ' ὅλες τὶς κομμουνιστικὲς τάσεις ἀνάμεσα τοὺς, ἀλλὰ τὸ ἴδιο μὲ τοὺς συνδικαλιστὲς καὶ τοὺς σοσιαλιστὲς ποὺ θὰ συνεργαστοῦν στὴ δημιουργία τῶν χοῦντες. Οἱ κομμουνιστὲς παρουσιάζονται, ἐννοεῖται, σ' ὅλους τοὺς σταθμοὺς τῆς πάλης μὲ διάπλατα ἀνοιχτὴ τὴ σημαία τους.

Παρὰ τὴν καινούργια θεωρία τοῦ σταλινισμοῦ γιὰ τὰ σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν, εἶναι λίγο πιθανὸ ὅτι οἱ χοῦντες τῶν χωρικῶν σὰν ἐκλεγμένους ὁργανώσεις, θὰ μπορέσει νὰ δημιουργηθοῦν σὲ σοβαρὸ ἀριθμὸ πρὶν ἀπ' τὸ πάρσιμο τῆς ἐξουσίας ἀπ' τὸ προλεταριάτο.

Κατὰ τὴν προπαρασκευαστικὴ περίοδο, ἡ ὑπαιθρος θὰ δεῖ ν' ἀναπτύσσεται μιὰν ἄλλην φόρμα ὁργάνωσης στηριγμένης ὅχι πάνω στὸ ἐκλέξιμο ἀλλὰ πάνω στὴ προσωπικὴ ἐπιλογή: ἐνώσεις χωρικῶν, ἐπιτροπὲς χωρικῶν, πυρῆνες κομμουνιστικοί, συνδικάτα ἐργατῶν γῆς κ.τ.λ. Μ' ὅλα ταῦτα, ἡ προπαγάνδα τοῦ συνθήματος τῶν χοῦντες τῶν χωρικῶν πάνω στὴ βάση τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος, μπορεῖ κιόλας νὰ μπῇ στὴν ἡμερησία διάταξη.

Εἶναι πολὺ σπουδαῖο νὰ βάλλουμε μ' ἕνα τρόπο σωτὸ τὸ ζήτημα τῶν «χοῦντες τῶν φαντάρων». Σύμφωνα μὲ τὸν ἰδιαιτέρου χαρακτήρα μιᾶς στρατιωτικῆς ὁργάνωσης, τὰ σοβιέτ τῶν φαντάρων δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργηθοῦν παρὰ μέσα στὴν τελευταία περίοδο τῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης, ὅταν ἡ κρατικὴ ἐξουσία χάνει τὸν ἑλεγχὸ πάνω στὸ στρατό. Κατὰ τὴν προπαρασκευαστικὴ περίοδο, δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ μιὰν ὁργάνωση κλειστοῦ χαρακτήρα, ὁμάδων ἐπαναστατῶν φαντάρων, πυρήνων κομματικῶν, σὲ πολλὰς περιπτώσεις προσωπικῶν συνδέσμων ἀνάμεσα σ' ἐργάτες καὶ φαντάρους.

Ἡ δημοκρατικὴ ἐξέγερση στὰ 1930 θὰ γραφτεῖ ἀναμφισβήτητα στὴν ἱστορία σὰν τὸ ὅριο ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἐποχὲς τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης.

Είναι αληθινό ότι η άριστερή πτέρυγα των δημοκρατικών έφτιαξε ένα σύνδεσμο με τους ήγέτες των εργατικών οργανώσεων για να πετύχει ένότητα δράσης. Οί άποφλισμένοι εργάτες θά παίζανε τὸ ρόλο τοῦ κορίστα δίπλα ἀπ' τοὺς κορυφαίους δημοκρατικούς. Αὐτὸς ὁ σκοπὸς πραγματοποιήθηκε σ' ένα ἀρκετὸ βαθμὸ γιὰ ν' ἀποδείξῃ μιὰ γιὰ πάντα τὸ ἀσυμβίβαστο μιᾶς συνωμοσίας ἀξιωματικών με τὴν ἐπαναστατικὴ ἀπεργία. Ἐνάντια στὴν στρατιωτικὴ συνωμοσία ποὺ ἀντέτασσε ἓνα ὅπλο σὲ ἓνα ἄλλο, ἡ κυδέρνηση ἔρῃκε ἀρκετὲς δυνάμεις στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἴδιου τοῦ στρατοῦ. Ὅσο γιὰ τὴν ἀπεργία δίχως σκοπὸ ἀνεξάρτητο καὶ δίχως διέυθυνση κατάλληλη, μόλις ἡ στρατιωτικὴ ἐξέγερση καταπνίχτηκε, κατέληξε κι' αὐτὴ στὴν ἀποτυχία.

Ὁ ἐπαναστατικὸς ρόλος τοῦ στρατοῦ, ὅχι σὰν δοκιμασμένο ὄργανο τῶν ἀξιωματικῶν, ἀλλὰ σὰν ἓνα μέρος τοῦ ἐνοπλοῦ λαοῦ, θά ἐξαρτηθῇ σὲ τελευταία ἀνάλυση ἀπ' τὸ ρόλο τῶν εργατῶν μέσα στὴν πορεία τῆς πάλης. Γιὰ νὰ ὑπορέσῃ νὰ πετύχῃ ἡ ἐπαναστατικὴ ἀπεργία, πρέπει νὰ κατὰλῃξει σὲ μιὰ συνένωση ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες καὶ στοὺς φαντάρους. Ὅσο σπουδαία κι' ἂν εἶναι τὰ στρατιωτικὰ στοιχεῖα μιᾶς τέτοιας συνάντησης, ἡ πολιτικὴ εἶναι ποὺ ὑπερέχει.

Δὲν εἶναι δυνατό νὰ κερδίσουμε τὴ μάζα τῶν φαντάρων παρὰ δάξοντας καθαρὰ τοὺς κοινωνικοὺς σκοποὺς τῆς ἐξέγερσης. Μὰ ἀκριβῶς αὐτοὶ οἱ σκοποὶ εἶναι ποὺ τρομάζουν τοὺς ἀξιωματικούς. Εἶναι φυσικὸ ὅτι οἱ ἐπαναστάτες προλετάριοι συγκεντρώνουν ἀπὸ τῶρα τὴν προσοχὴ τους πάνω στοὺς φαντάρους, δημιουργώντας μέσα στὰ συντάγματα ἐπαναστατικούς πυρῆνες συνειδητοῦς καὶ θαρραλέους. Ἡ κομμουνιστικὴ δουλειὰ μέσα στὸ στρατό, ὑποταγμένη πολιτικὰ στὴ δουλειὰ μέσα στοὺς ἐργάτες καὶ στοὺς χωριάτες, δὲν μπορεῖ ν' ἀναπτυχτῇ παρὰ πάνω στὴ βάση ἐνὸς καθαροῦ προγράμματος. Ὅταν θῶρε ἡ ἀποφασιστικὴ στιγμή, οἱ ἐργάτες ὀφείλουν, με τὸν ἀριθμὸ τους καὶ με τὴν ὁρμὴ τῆς ἐπίθεσής τους, νὰ παρασύρουν

ένα μεγάλο μέρος τοῦ στρατοῦ δίπλα ἀπ' τὸ λαὸ ἢ, τουλάχιστο, νὰ τὸν οὐδετεροποιήσουν. Αὐτὴ ἡ φαρδύ ἀποψη τοῦ ἐπαναστατικοῦ ζητήματος δὲν ἀποκλείει τὴ στρατιωτικὴ «συνωμοσία» τῶν πρωτοπόρων φαντάρων καὶ τῶν συμπαθούντων τὴν προλεταριακὴ ἐπανάσταση ἀξιωματικῶν κατὰ τὴν περίοδο ποὺ προηγείται ἅμεσα ἀπ' τὴν γενικὴ ἀπεργία καὶ τὴν ἐπανάσταση.

Ἀλλὰ μιὰ τέτοια λογὴς «συνωμοσία» δὲν ἔχει τίποτα τὸ κοινὸ με τὸ πραξικόπημα: Ὁ σκοπὸς τῆς εἶναι βοηθητικοῦ χαραχτήρα καὶ γίνεται γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴ νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Γιὰ τὴ νικηφόρα λύση ὅλων αὐτῶν τῶν σκοπῶν χρειάζονται τρεῖς παράγοντες: ἓνα κόμμα, ἄκόμα ἓνα κόμμα, καὶ πάντα ἓνα κόμμα.

Ὡς θά καθοριστοῦν οἱ σχέσεις τῶν διαφόρων κομμουνιστικῶν οργανώσεων καὶ ὁμάδων, καὶ ποιά θά εἶναι ἡ τύχη τους στὸ μέλλον, εἶναι δύσκολο νὰ κρίνουμε ἀπ' τὰ ἔξω. Ἡ πείρα θά τὸ δείξει. Τὰ μεγάλα γεγονότα θά βάλλουν ἀλάθευτα στὴ δοκιμασία τίς ιδέες, τίς οργανώσεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν ἡ ἡγεσία τῆς Κομμ. Διεθνoῦς ἀποδειχτεῖ ἀνίκανη νὰ προτείνει στοὺς ἰσπανοὺς ἐργάτες κάτι ἄλλο, ἔξω ἀπὸ μιὰ λαθεμένη πολιτικὴ μιὰ γραφειοκρατικὴ ἐντολὴ καὶ τὸ σχίσμα, τότε τὸ πραγματικὸ κομμουνιστικὸ κόμμα τῆς ἰσπανίας θά σχηματισθῇ καὶ θά ἀτσαλωθῇ ἔξω ἀπ' τὰ πλαίσια τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς. Μὲ κάθε τρόπο τὸ κόμμα πρέπει νὰ δημιουργηθῇ. Πρέπει νὰ εἶναι ἐνωμένο καὶ συγκεντρωτικό.

Ἡ ἐργατικὴ τάξη δὲν πρέπει σὲ καμιά περίπτωση νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν πολιτικὴ τῆς ὁργάνωση, πάνω σὲ μιὰ δάση δημοσπονδιακῇ. Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα δὲν εἶναι ἡ μελλοντικὴ εἰκόνα τοῦ ἰσπανικοῦ κράτους, ἀλλ' ἓνας ἀτσαλένιος μοχλὸς γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ καθεστώτος ποὺ ὑπάρχει. Δὲν μπορεῖ νὰ ὁργανωθῇ διαφορετικὰ παρὰ πάνω στὶς ἀρχές τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ.

Ἡ προλεταριακὴ χούντα θὰ γίνη ἓνας πλατὺς στῖθος μέσα στὸν ὁποῖο κάθε κόμμα ἢ κάθε ομάδα θὰ ὑποταχθῇ στὴν δοκιμασία καὶ στὶς ἐξετάσεις μπροστὰ στὰ μάτια τῶν πλατιῶν μαζῶν. Τὸ σύνθημα τοῦ Ἑνιαίου Μετώπου τῶν ἐργατῶν θὰ ἀντιταχθῇ ἀπ' τοὺς κομμουνιστὲς ἐνάντια στὴ πρακτικὴ τῆς συμμαχίας τῶν σοσιαλιστῶν καὶ μιᾶς μερίδας τῶν συνδικαλιστῶν, μὲ τὴ μπορζουαζία. Δὲν εἶναι τὸ ἐνιαῖο ἐπαναστατικὸ μέτωπο ποὺ θὰ προμηθέψῃ στὸ προλεταριάτο τὴν ἀπαραίτητη ἐμπιστοσύνη τῶν καταπιεζομένων μαζῶν τῆς πόλης καὶ τοῦ κάμπου. Ἡ πραγματοποίηση τοῦ ἐνιαίου μετώπου δὲν εἶναι δυνατὴ παρὰ κάτω ἀπ' τὴ σημαία τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ χούντα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα ἡγετικὸ κόμμα. Δίχως σταθερὴ διεύθυνση θ' ἄμενε μιὰ φόρμα ὀργάνωσης ἄδεια καὶ θ' ἄπεφτε ἀναπόφευχτα κάτω ἀπ' τὴν ἐξάρτηση τῆς μπορζουαζίας.

Ἔτσι οἱ ἴσπανοὶ κομμουνιστὲς εἶναι κατάφορτοι ἀπὸ μεγαλειώδη ἱστορικὰ καθήκοντα. Οἱ πρωτοπόροι ἐργάτες θὰ παρακολουθήσουν μὲ μιὰ προσοχὴ γεμάτη πάθος, τίς περιπέτειες τοῦ μεγάλου ἐπαναστατικοῦ δράματος ποὺ, γρήγορα ἢ ἄργα, θ' ἀπαιτήσῃ ἀπ' αὐτοὺς ὄχι μονάχα τὴ συμπάθειά τους, ἀλλὰ ἐπίσης τὴ βοήθειά τους. Ἀς εἴμαστε ἔτοιμοι!

Πρίνκηπος, 24 τοῦ γενάρη 1931

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟ»

Ἀγαπητοὶ σύντροφοι,

Πῆρα ἐπὶ τέλους τὸ ἀναμενόμενο ἀπὸ πολὺ καὶρὸ νέο ὅτι ἡ Κομμουνιστικὴ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση, ἀρχίζει τὴν ἐκδοσὴν τοῦ θεωρητικοῦ τῆς ὀργάνου Κομμουνισμός. Δὲν ἀμφιβάλλω οὔτε μιὰ στιγμή ὅτι αὐτὴ ἡ ἐκδοσὴ θὰ γνωρίσῃ μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία. Ἡ ἴσπανία περνάει μιὰν ἐπαναστατικὴν περίοδο. Μέσα σὲ μιὰ τέτοια περίοδο, ἡ ξυπνημένη σκέψις τῆς προλεταριακῆς πρωτοπορίας ζητάει ἀπληρστα

ν' ἀγκαλιάσῃ τὰ ζητήματα ὄχι μ' ἓνα τρόπο μεμονωμένα ἀλλὰ μέσα στὴν ἐσώτερη περιπλοκὴ τους. Οἱ ἐπαναστατικὲς ἐποχὲς ἦταν πάντα περίοδες ἀνάπτυξης τοῦ θεωρητικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀνάμεσα στὶς ἱστορικὰ προοδευτικὲς τάξεις. Καμιά θεωρία ἔξω ἀπ' τὸ Μαρξισμό δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ ἀπάντηση στὰ γιγάντια προβλήματα ποὺ μπαίνουν τώρα στοὺς ἴσπανοὺς κομμουνιστὲς. Ἔτσι πρέπει νὰ ποῦμε μ' ἐναν ἀπόλυτα κατηγορηματικὸ τρόπο, ὅτι καμιά ομάδα, μ' ἐξαίρεση τὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ δώσῃ τώρα στοὺς ἴσπανοὺς ἐργάτες μιὰν ἐρμηνεία αὐθεντικὰ μαρξιστικὴ τῶν συνθηκῶν τῆς ἐπανάστασης, τῶν κινητῆριων δυνάμεων τῆς, τῶν προοπτικῶν τῆς, τῶν σκοπῶν τῆς. Ἐνῶ ἡ ἐπίσημη κεντριστικὴ φράξις τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς, ὑποτάσσει τὰ προβλήματα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στὶς σκέψεις καὶ στὶς ἀνάγκες τοῦ γραφειοκρατικοῦ γοήτρου, ποὺ εἶναι σοβαρὰ κομπρομενταρισμένο, καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὴν κριτικὴ συζήτηση γιὰ κανένα ζήτημα, ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση ἔχει γιὰ σκοπὸ νὰ λείπει αὐτὸ ποὺ εἶναι. Ἡ διαύγεια, ἡ θεωρητικὴ ἀκρίβεια, καὶ κατὰ συνέπεια, ἡ πολιτικὴ ἐντιμότητα εἶναι ποὺ κάνει ἀνίκητη μιὰν ἐπαναστατικὴν τάση. Ὁ Κομμουνισμός νὰ κρατήσῃ καὶ ν' ἀναπτυχθῇ κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴ σημαία!

ὑπόσχομαι τὴν ἐνεργητικὴν ὑποστήριξή μου καί, πᾶν ἀπ' ὅλα μιὰ συνεργασία πολὺ ταχτικὴ, καὶ καλῶ τοὺς ἰδεολόγους συντρόφους μας σ' ὅλες τίς χώρες νὰ χάρουν τὸ ἴδιο. Σὰς διαδιδάξω τὸ σχέδιο πλατφόρμας ποὺ ἔχω τελειώσει αὐτὲς τίς μέρες γιὰ τὴν Ε.Σ.Σ.Δ. Ἐλπίζω ὅτι οἱ πρωτοπόροι ἴσπανοὶ κομμουνιστὲς θὰ δώσουν στὰ ζητήματα τοῦ πρώτου ἐργατικοῦ κράτους τὴν ἴδια προσοχὴ ποὺ κι' οἱ κομμουνιστὲς τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. κι' ὅλων τῶν χωρῶν ὀφείλουν νὰ παραχωρήσουν στὰ προβλήματα τῆς ἴσπανικῆς ἐπανάστασης.

12 τοῦ Ἀπρίλη 1931

ΔΕΚΑ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟΝ ΙΣΠΑΝΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗ

1.— Ἡ μοναρχία ἔχασε τὴν ἐξουσία ἀλλὰ ἐλπίζει νὰ τὴν ξανακερδίσει. Οἱ κυρίαρχες τάξεις εἶναι ἀκόμα σταθερὲς πάνω στοὺς ἀναβάτες τους. Τὸ μπλόκ τῶν δημοκρατικῶν καὶ τῶν σοσιαλιστῶν τοποθετεῖται πάνω στὸ πεδίο τῆς δημοκρατικῆς ἀλλαγῆς, γιὰ νὰ κρατήσῃ τίς μάξες γιὰ νὰ μὴν πάρουν τὸ δρόμο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Δὲν πρέπει νὰ καυχησιολογοῦμε μὲ λόγια! Χρειάζονται πράξεις! Κατ' ἀρχήν: Σύλληψη ὅλων τῶν πιδὶ διακριμένων ἡγετῶν καὶ τῶν υποστηρικτῶν τοῦ παλιοῦ καθεστώτος, δήμευση τῆς δυναστικῆς περιουσίας καὶ τῆς περιουσίας τῶν πιδὶ κομμορμενταρισμένων λαχέδων της! Ἐξοπλισμὸς τῶν ἐργατῶν!

2.— Ἡ κυβέρνησις, στηριζομένη πάνω στοὺς δημοκρατικούς καὶ στοὺς σοσιαλιστές, θὰ προσπαθήσῃ μ' ὅλα τὰ μέσα ν' ἀπλώσῃ τίς βάσεις της πρὸς τὴ δεξιὰ, πρὸς τὴ διεύθυνση τῆς μεγάλης μπουρζουαζίας καὶ θὰ τείνῃ νὰ συνθηκολογήσῃ γιὰ νὰ οὐδετεροποιήσῃ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ κυβέρνηση εἶναι μιὰ κυβέρνησις ἐκμεταλλευτῶν ποὺ δημιουργήθηκε γιὰ νὰ τοὺς προστατέψῃ ἐναντία στοὺς ἐκμεταλλευόμενους. Τὸ προλεταριάτο εἶναι σ' ἀσυμφιλίωτη ἀντίθεση μὲ τὴν κυβέρνησις τῶν δημοκρατικῶν «σοσιαλιστῶν» πραχτόρων τῆς μπουρζουαζίας.

3.— Ἡ συμμετοχὴ τῶν σοσιαλιστῶν στὴν ἐξουσία σημαίνει ὅτι οἱ δίκαιες συγκρούσεις τῶν ἐργατῶν μὲ τοὺς σοσιαλιστὰς ἀρχηγοὺς ὅσο πάει καὶ θ' αὐξάνουνε. Αὐτὸ ἀνοίγει πλατεῖες δυνατότητες στὴν ἐπαναστατικὴ πολιτικὴ τοῦ ἐνιαίου μετώπου. Κάθε ἀπεργία, κάθε διαδήλωση, κάθε ζύγωμα τῶν ἐργατῶν στοὺς φαντάρους, κάθε κίνηση τῶν ἐργατῶν γιὰ τὴν ἀληθινὴ δημοκρατικοποίησι τῆς χώρας, θὰ προσκρούσῃ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα στὴν ἀντίσταση τῶν σο-

σιαλιστῶν ἡγετῶν σὰν ἀνθρώπων τῆς «τάξης». Εἶναι λοιπὸν τόσο περισσότερο σοβαρὸ γιὰ τοὺς κομμουνιστὰς ἐργάτες νὰ συμμετέχουν στὸ ἐνιαῖο μέτωπο μὲ τοὺς σοσιαλιστὰς, συνδικαλιστὰς καὶ ἀκοιμμάτιστους ἐργάτες καὶ νὰ τοὺς σύρουν ξωπίσω τους.

4.— Οἱ κομμουνιστὰς ἐργάτες ἀποτελοῦν σήμερα μιὰ μικρὴ μειοψηφία μέσα στὴ χώρα. Δὲν μποροῦν μ' ἓνα ἄμεσο τρόπο νὰ διεκδικήσουν τὴν ἐξουσία.

Δὲν μποροῦν τώρα νὰ προτείνουν γιὰ πραχτικὸ σκοπὸ τὴν δίκαιη πτώσι τῆς δημοκρατο-σοσιαλιστικῆς κυβέρνησις. Κάθε ἀπόπειρα μ' αὐτὸ τὸ νόημα θάτανε μιὰ καταστροφικὴ περιπέτεια. Πρέπει οἱ μάξες τῶν ἐργατῶν, τῶν φαντάρων καὶ τῶν χωρικῶν νὰ περάσουν τὸ στάδιο τῶν δημοκρατικῶν «σοσιαλιστικῶν» αὐταπατῶν γιὰ ν' ἀπαλλαγτοῦν ἀπ' αὐτὰς ὅσο γίνεται πιδὶ ριζικὰ καὶ ἀποφασιστικὰ. Νὰ μὴν ξεγελοῦνται ἀπ' τίς φράσεις, ν' ἀντικρίξουν τὰ γεγονότα μ' ὀλάνοιχτα μάτια, νὰ προετοιμάξουν ἐπίμονα τὴ δευτέρη ἐπανάστασι, τὴν προλεταριακὴ ἐπανάστασι.

5.— Τὸ καθήκον τῶν κομμουνιστῶν στὴν τρέχουσα περίοδο, εἶναι νὰ κερδίσουν τὴ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν, τὴ πλειοψηφία τῶν φαντάρων, τὴ πλειοψηφία τῶν χωρικῶν. Τί χρειάζεται γι' αὐτό; Νὰ κάνουν τὴ ζύμωσι, νὰ διδάξουν τὰ μέλη, «νὰ ἐξηγήσουν ὑπόμονα» (Λένιν), νὰ ὀργανώσουν. Ὅλα αὐτὰ πάνω στὴ βάση τῆς πείρας τῶν μαζῶν, καὶ τῆς δραστηριᾶς συμμετοχῆς τῶν κομμουνιστῶν σ' αὐτὴ τὴ πείρα: πλατιά καὶ τολμηρὴ πολιτικὴ τοῦ ἐνιαίου μετώπου.

6.— Οἱ κομμουνιστὰς δὲν κάνουν μὲ τὸ δημοκρατικο-σοσιαλιστικὸ μπλόκ ἢ μὲ τὰ κόμματά του καμιά συνοδοιπορεῖα ποὺ θὰ μπορούσε νὰ περιορίσῃ ἢ νὰ ἐξασθενίσῃ μ' ἓνα ἄμεσο ἢ ἔμμεσο τρόπο τὴν λευτεριά τῆς κομμουνιστικῆς κριτικῆς καὶ ζύμωσις. Παντοῦ καὶ δίχως ἀνάπαυλα, οἱ κομμουνιστὰς θὰ ἐξηγήσουν στίς λαϊκὰς μάξες ὅτι, μέσα στὴ πάλη ἐναντία σ' ὅλες τίς παραλλαγὰς τῆς μοναρχικῆς ἀντε-

πανάστασης, θά είναι στις πρώτες ἀράδες, ἀλλὰ γιὰ μιὰ τέτοια πάλη δὲν εἶναι ἀναγκαῖα καμιά συμμαχία με τοὺς δημοκρατικούς καὶ τοὺς σοσιαλιστές, τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ θεμελιώνεται ἀναπόφευχτα πάνω στὶς παραχωρήσεις πρὸς τὴν ἀντίδραση καὶ τείνει νὰ καλύψῃ τίς ραδιουργίες της.

7.— Οἱ κομμουνιστὲς θάξουν μπροστὰ τὰ πιὸ ριζοσπαστικὰ δημοκρατικὰ συνθήματα: πλέρια λευτεριά στὶς ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν, λευτεριά τοπικῆς αὐτοδιάθεσης, ἐκλογὴ ὅλων τῶν ὑπαλλήλων ἀπ' τὸ λαό, παραχώρηση ψήφου στοὺς ἄνδρες καὶ στὶς γυναῖκες ἀπὸ 18 χρονῶν κ.τ.λ. δημιουργία μιᾶς ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς καὶ πιὸ ἀργότερα μιᾶς ἀγροτικῆς πολιτοφυλακῆς.

Δήμευση ὅλων τῶν ἀγαθῶν τῆς δυναστείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, κατὰ πρῶτο λόγο ὑπὲρ τῶν ἀνέργων, τῶν φτωχῶν χωρικῶν καὶ τῇ βελτίωσιν τῆς θέσης τῶν φαντάρων. Ὁλοκληρωτικὸς χωρισμὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους.

Πολιτικὰ δικαιώματα καὶ λευτεριά στοὺς φαντάρους. Ἐκλογὴ τῶν ἀξιωματικῶν μέσα στὸ στρατό. Ὁ φαντάρος δὲν εἶναι ἕνας δῆμιος τοῦ λαοῦ, οὔτε ἕνας ἔνοπλος μισθοφόρος τῶν πλουσίων, οὔτε ἕνας πραιτωριανός, ἀλλὰ ἕνας ἐπαναστάτης πολίτης, ἀδερφὸς ἀπ' τὸ ἴδιο αἷμα με τὸν ἐργάτη καὶ τὸ χωριάτη.

8.— Τὸ κεντρικὸ σύνθημα τοῦ προλεταριάτου εἶναι τὸ σύνθημα τοῦ ἐργατικοῦ σοδιέτ. Αὐτὸ τὸ σύνθημα, τὸ διακηρύσσουμε, τὸ ἐκλαϊκεύουμε ἀκούραστα καὶ σταθερά, καὶ μετὴν πρῶτην εὐκαιρίαν προχωροῦμε στὴν πραγματοποίησίν του. Τὸ σοδιέτ τῶν ἐργατῶν δὲ σημαίνει τὴν ἄμεση πάλη γιὰ τὴν ἐξουσία. Αὕτῃ εἶναι ἀναμφύβολα ἡ προοπτικὴ, ἀλλὰ οἱ μάζες δὲν μπορεῖ νὰ φτάσουν σ' αὕτῃ παρὰ ἀπ' τὸ δρόμο τῆς ἰδίας τους τῆς πείρας, καὶ μετὴν διαφωτιστικῇ δουλειᾷ τῶν κομμουνιστῶν. Τὸ σοδιέτ τῶν ἐργατῶν σημαίνει σήμερον τὴ συγκέντρωση τῶν σκόρπιων δυνάμεων τοῦ προλεταριά-

του, τὴν πάλη γὰ τὴν ἐνότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης, γιὰ τὴν αὐτονομία της. Ἐν ἐργατικὸ σοδιέτ καταπιάνεται μετὰ ἐπιχωρηγήσεις στὶς ἀπεργίες, τροφοδότηση τῶν ἀνέργων, τὸ σύνδεσμο με τοὺς φαντάρους γιὰ νὰ προληφτοῦν οἱ αἱματηρὲς συγκρούσεις ἀνάμεσά τους, τὸ σύνδεσμο ἀνάμεσα στὴ πόλιν καὶ τὸ χωριό, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴ συμμαχία τῶν ἐργατῶν με τοὺς φτωχοὺς χωριάτες. Τὸ ἐργατικὸ σοδιέτ συσσωματώνει τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν στρατιωτικῶν συνταγμάτων. Μόνο ἔτσι τὸ σοδιέτ θὰ γίνῃ τὸ ὄργανο τῆς προλεταριακῆς ἐξέγερσης καὶ πιὸ ἀργὰ τὸ ὄργανο τῆς ἐξουσίας.

9.— Οἱ κομμουνιστὲς ὀφείλουν νὰ ἐπεξεργαστοῦν ἅμα ἓνα ἀγροτικὸ ἐπαναστατικὸ πρόγραμμα. Στὴ βάση του πρέπει νὰναι ἡ δήμευση τῶν γαιῶν τῶν προνομιούχων καὶ πλουσιῶν τάξεων, τῶν ἐκμεταλλεωτῶν, ἀρχίζοντας ἀπ' τὴ δυναστεία καὶ τὴν ἐκκλησία, ὑπὲρ τῶν φτωχῶν χωρικῶν καὶ τῶν φαντάρων. Αὐτὸ τὸ πρόγραμμα πρέπει νὰναι συγκεκριμένα προσαρμοσμένο στὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας. Σὲ κάθε ἐπαρχία, πού ἔχει ἰδιαίτερες οὐκονομικὰς καὶ ἱστορικὰς ἰδιομορφίες, πρέπει ἅμα νὰ δημιουργήσουμε μιὰν ἐπιτροπὴν γιὰ τὴ συγκεκριμένη ἐπεξεργασία τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος, σὲ στενὸ σύνδεσμο με τοὺς ἐπαναστάτες χωριάτες τῆς περιοχῆς. Πρέπει νὰ ξέρουμε νὰ καταλαβαίνουμε τὴ φωνὴν τῶν χωρικῶν γιὰ νὰ τὴ διατυπώσουμε μ' ἓνα τρόπο καθαρὸ καὶ μ' ἀκρίβειαν.

10.— Οἱ δῆθεν ἀριστεροὶ σοσιαλιστὲς (ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους εἶναι καὶ γενναῖοι ἐργάτες) θὰ καλέσουν τοὺς κομμουνιστὲς νὰ κάμουν ἓνα μπλόκ κι' ἀκόμη νὰ ἐνώσουν τίς ὀργανώσεις. Σ' αὐτὸ οἱ κομμουνιστὲς ἀπαντᾷ: «εἴμαστε ἔτοιμοι γιὰ τὸ συμφέρον τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ γιὰ τὴ λύση τῶν συγκεκριμένων προδιορισμένων σκοπῶν, νὰ δουλέψουμε χερί με χερί με κάθε ὁμάδα καὶ με κάθε ὀργάνωση προλεταριακῇ. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ προτείνουμε ἀκριβῶς νὰ δημιουργήσουμε τὰ σοδιέτ. Οἱ ἐργάτες ἀντιπρόσωποι

πού ανήκουν σὲ διάφορα κόμματα, θὰ κουδεντιάσουν μέσα σ' αὐτὰ τὰ σοδιέτ γιὰ ὅλα τὰ τωρινὰ ζητήματά τους καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἄμεσα καθήκοντα. Τὸ ἐργατικὸ σοδιέτ εἶναι ἡ πιὸ φυσικὴ, ἡ πιὸ ἀνοιχτὴ, ἡ πιὸ τίμια καὶ ἡ πιὸ ὑγιεινὴ φόρμα συμμαχίας γιὰ μιὰ κοινὴ δουλειά.

Μέσα στὸ σοδιέτ, ἡμεῖς οἱ κομμουνιστὲς θὰ προτείνουμε συνθήματα καὶ λύσεις, καὶ θὰ προσπαθήσουμε νὰ πείσουμε τοὺς ἐργάτες γιὰ τὴν ὁρθότητα τῆς γνώμης μας. Κάθε ἑνιάδα πρέπει νὰ ἔχη στοὺς κόλπους τοῦ ἐργατικοῦ σοδιέτ μιὰν ἀπόλυτην λευτεριά κριτικῆς. Μέσα στὴ πάλη γιὰ τοὺς προτεινόμενους πραχτικὸς σκοποὺς ἀπ' τὸ σοδιέτ, ἡμεῖς, οἱ κομμουνιστὲς, θὰ εἴμαστε πάντα στὴ πρώτη ἀράδα». Νὰ ἡ φόρμα τῆς συνεργασίας πού οἱ κομμουνιστὲς προτείνουν ἀδερφικὰ στοὺς σοσιαλιστὲς ἐργάτες, στοὺς συνδικαλιστὲς καὶ στοὺς δίχως κόμμα ἐργάτες.

Ἐξασφαλίζοντας τὴν ἐνότητα μέσα στὶς ἴδιες τους τίς γραμμὲς, οἱ κομμουνιστὲς θὰ κερδίσουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ προλεταριάτου καὶ τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, καὶ μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι, θὰ πάρουν τὴν ἐξουσία, καὶ θ' ἀνοίξουν μιὰν καινούργια ἐποχὴ, τὴν ἐποχὴ τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Καντίκιό, 15 τοῦ Ἀπρίλη 1931

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ Κ.Κ. ΤΗΣ Ε.Σ.Σ.Δ.

Ἡ τύχη τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης ἐξαρτεῖται ὁλοκληρωτικὰ ἀπ' τὸ ζήτημα ἂν, μέσα στὴ πορεία τῶν μηνῶν πού ἔρχονται, θὰ μπορέσῃ νὰ δημιουργηθῇ στὴν Ἰσπανίαν ἕνα κόμμα μαχητικὸ μὲ κύρος. Μὲ τὸ σύστημα τῶν σχισμάτων πού τεχνικὰ ἐπιβάλλονται ἀπ' τὰ ἔξω στὸ κίνημα, αὐτὸ εἶναι ἀκατόρθωτο. Στὰ 1917, τὸ μπολσεβίκικο κόμμα συγκέντρωσε γύρω του ὅλες τίς τάξεις πού τοῦ ἦσαν κοντινές.

Διατηρῶντας προσεχτικώτατα τὴν ἐνότητα στὶς γραμμὲς του καὶ τὴ πειθαρχία στὴ δράση, τὸ κόμμα ἔδωσε ταυτόχρονα τὴ δυνατότητα γιὰ μιὰ πλατεῖα καρποφόρα συζήτηση τῶν βασικῶν προβλημάτων τῆς ἐπανάστασης (Συνδιάσκεψη τοῦ Μάρτη, Συνδιάσκεψη τοῦ Ἀπρίλη, προεκτιωδριανὴ περίοδος). Ὑπάρχουν ἄλλοι δρόμοι, κι' ἄλλες μέθοδοι πού θὰ ἐπέτρεπαν στὴν ἰσπανικὴ προλεταριακὴ πρωτοπορεία νὰ ἐπεξεργαστῇ τίς γνώμης τῆς καὶ νὰ προχωρήσῃ μὲ μιὰν ἀλύγιστη πεποίθηση στὴν ὁρθότητα τῶν ἀπόψεών της, πού μόνο αὐτές, θὰ τῆς ἐπιτρέψουν νὰ ὁδηγήσῃ τίς μάζες στὴν ἀποφασιστικὴ ἐπίθεση;

Τὸ γεγονός κιόλας — τὸ φέρνω σὰν παράδειγμα — ὅτι τὸ ἐπίσημο κόμμα, στὴν τωρινὴν κατάστασιν ὑποχρεώνεται νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Ἀντρέ Νιν σὰν ἀντεπαναστάτη, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ὁδηγήσῃ σὲ μιὰ τερατώδη σύγχυση, πρὶν ἀπ' ὅλα μέσα στὶς ἴδιες τίς κομμουνιστικὲς γραμμὲς. Μέσα στὸ ἰδεολογικὸ κομφοῦζιο, τὸ κόμμα δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ μεγαλώσῃ. Ἡ ἥττα τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης, πού θὰ ἦταν ἀναπόφευκτη ἂν ὁ διασκορπισμὸς καὶ ἡ ἐξαστένιση τῶν κομμουνιστῶν ἐξακολουθοῦσε, θὰ κατέληγε σχεδὸν αὐτόματα στὴν ἐγκατάστασιν ἑνὸς καθεστώτος, πραγματικὰ φασιστικοῦ, στὸ στυλ τοῦ Μουσολίνι. Εἶναι ἀνώφελο νὰ πούμε ποιὲς θὰ ἦταν ἀπ' αὐτὸ οἱ συνέπειες γιὰ ὅλη τὴν Εὐρώπη καὶ γιὰ τὴν Ε.Σ.Σ.Δ. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ εὐνοϊκὴ ἀνάπτυξη τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης μέσα στὶς συνθήκες πού ἡ παγκόσμια κρίση ἀπέχει πολὺ ἀπ' τὸ νὰ ξεπεραστῇ, θ' ἀνοίγε μεγάλειώδικες δυνατότητες.

Οἱ βαθεῖες διαφορὲς σὲ μιὰ σειρά ζητημάτων ἀναφορικὰ μὲ τὴν Ε.Σ.Σ.Δ καὶ τὸ παγκόσμιο ἐργατικὸ κίνημα, δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίσουν νὰ γίνῃ μιὰν ἐντιμὴ προσπάθεια γιὰ τὸ ἐνιαῖο μέτωπο πάνω στὸ πεδίο τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης. Δὲν εἶναι ἀκόμα πολὺ ἄργα!

Πρέπει νὰ μπῇ ἡμεῖς τέρμα στὴν πολιτικὴ τῶν τεχνη-

των σχισμάτων στην Ισπανία, συμβουλευοντας — ακριβώς συμβουλευοντας και όχι διατάσσοντας — σ' όλες τις ισπανικές κομμουνιστικές οργανώσεις να συγκαλέσουν μέσα σε μια κοινή προθεσμία ένα συνέδριο ενότητας που θα έγγυότανε σ' όλες τις αποχρώσεις, με τον όρο μιας υποχρεωτικής πειθαρχίας στη δράση, τουλάχιστον την ίδια λευτεριά κριτικής την οποία είχαν στα 1917 τα διάφορα ρεύματα του ρωσικού μποσλεβικισμού που διέθεταν μια πείρα κι' ένα μπάσιμο στα γεγονότα, αναμφισβήτητα πιο υπέρτερα απ' ότι οι Ισπανοί κομμουνιστές.

Είναι έξω από κάθε αμφιβολία ότι αν το επίσημο κόμμα καταλάβαινε τη δυσαναλογία ανάμεσα στην αδυναμία του και στη σπουδαιότητα των καθηκόντων κι' έκανε μια σοβαρή απόπειρα ενότητας στις κομμουνιστικές γραμμές, θ' αύρισκε την πλέρια υποστήριξη απ' τους επαναστάτες κομμουνιστές που είναι οργανωμένοι τώρα χωριστά, για αιτίες που σ'αυτά είναι γνωστές, και που κατά τα 9) 10, οφείλονται σ' εξωτερικούς όρους απ' την ισπανική επανάσταση.

Για να μην δημιουργηθούν το ίδιο εξωτερικές δυσκολίες, κάνω αυτή τη πρόταση όχι μέσα στο τύπο, αλλά με γράμματα. Η πορεία στα ισπανικά γεγονότα θα επιβεβαιώσει κάθε μέρα την αναγκαιότητα της ενότητας στις κομμουνιστικές γραμμές. Η ευθύνη του σχίσματος θα είναι, μ' αυτό το νόημα, μια φοβερή ιστορική ευθύνη.

24 του 'Απρίλη 1931

(Αυτό το γράμμα που έμεινε δίχως απάντηση, δημοσιεύτηκε στις 12 του 'Ιούνη 1931).

Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΤΗΝ ΑΠΕΙΛΟΥΝ

Η ΗΓΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΙΣΠΑΝΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Η Ισπανική επανάσταση δυναμώνει. Μέσα στη πορεία της πάλης, οι εσωτερικές δυνάμεις της δυναμώνουν το ίδιο. Άλλα ταυτόχρονα αυξάνουν οι κίνδυνοι. Δέ μιλάμε γι' αυτούς τους κινδύνους για τους οποίους οι εστίες βρίσκονται στις κυρίαρχες τάξεις και στους πολιτικούς υπηρέτες τους: δημοκρατικούς και σοσιαλιστές.

Αυτοί είναι ξεκάθαροι έχθροι κι' η συμπεριφορά που θα κρατήσουμε ενάντια τους διαγράφεται ολοκάθαρα. Άλλά υπάρχουν κίνδυνοι εσωτερικοί.

Οι Ισπανοί εργάτες διατηρούν μιάν έμπιστοσύνη στη Σοβιετική Ένωση, γέννημα της Ρωσικής επανάστασης. Αυτή η κατάσταση των συνθηκών αποτελεί ένα πολύτιμο κεφάλαιο για το κομμουνισμό. Η υπεράσπιση της Σοβιετικής Ένωσης είναι ένα καθήκον κάθε επαναστάτη εργάτη. Άλλά δεν πρέπει να επιτρέπουμε να κάνουνε κατάχρηση της πιστότητας των εργατών προς την 'Οκτωβριανή Έπανάσταση για να τους επιβάλλουν μια πολιτική που πάει ενάντια σ' όλα τα μαθήματα και τα διδάγματα που κληρονομήθηκαν απ' τον 'Οκτώβρη.

Πρέπει να μιλήσουμε ξεκάθαρα. Πρέπει να μιλήσουμε μ' ένα τρόπο που να δώσουμε να καταλάβη στην Ισπανική και τη παγκόσμια προλεταριακή πρωτοπορεία του προλεταριάτου: ένας κίνδυνος άμμεσος απειλεί τη προλεταριακή επανάσταση στην Ισπανία από μέρος της τωρινής ήγεςίας της Κομ. Διεθνούς. Κάθε επανάσταση μπορεί να εκμηδενι-

στην, ακόμα και η πιο ελπιδοφόρα: αυτό αποδείχτηκε από τη πείρα της Γερμανικής επανάστασης στα 1923 και μ' ε- να τρόπο ακόμα πιο καθαρό, απ' τη πείρα της Κινεζικής επανάστασης στα 1925 - 1927. Σ' αυτές τις δύο περιπτώ- σεις, η κατάρευση είχε σαν άμεση αιτία μιάν ασφαλή κα- θοδήγηση. Σήμερα, είναι η σειρά της Ισπανίας. Οι ηγέτες της Κομ. Διεθνής δεν έχουν τίποτα διδαχτεί απ' τα ίδια τους τα σφάλματα. Χειρότερα ακόμα. Για να σκεπάσουν τις προηγούμενες πλάνες, είναι υποχρεωμένοι να τις δικαιολο- γούν και να τις πλαταίνουν. Στο μέτρο που εξαρτάται απ' αυτούς προπαρασκευάζουν στην Ισπανική επανάσταση την τύχη της Κινεζικής επανάστασης.

Στη διάρκεια δύο χρόνων εξαπατούν τους προχωρημένους έργατες με αυτή τη δύστυχη θεωρία για την τρίτη περίοδο, που έχει αδυνατίσει κι' εκφυλίζει τη κομμουνιστική διεθνή. Η ήγεςία το έβαλλε στην υποχώρηση. Αλλά πότε; Την ι- δια στιγμή που η παγκόσμιος κρίση σημείωσε μιιά ριζική αλλαγή της κατάστασης κι' έδειξε τις πρώτες δυνατότητες μιās επαναστατικής επίθεσης. Σ' αυτό το καιρό, η Κομ. Δι- εθνής δεν έδλεπε ακόμα τί γινόταν στην Ισπανία. Ο Μα- νουίλσκυ δήλωσε - και ο Μανουίλσκυ έκτελει σήμερα τα κα- θήκοντα του ηγέτη της Κομ. Διεθνής - ότι τα γεγονότα της Ισπανίας δεν αξίζουν καμιά προσοχή.

Στη μελέτη για την Ισπανική επανάσταση που είχαμε γράψει πριν από τα γεγονότα του Απρίλη, είχαμε έκφρα- στεί με το νόημα ότι η μπουρζουαζία, στολισμένη με διάφο- ρες αποχρώσεις δημοκρατισμού, θα κατέβαλλε όλες της τις προσπάθειες, και μέχρι την τελευταία στιγμή να σώσει την συμμαχία της με τη μοναρχία. Για να πούμε την αλήθεια - γράφαμε - δεν θ' άπρεπε ν' αποκλείσουμε την ιδέα μιās προσφυγής σε συνθήκες στις οποίες οι κατέχουσες τάξεις θα ήταν υποχρεωμένες να θυσιάσουν τη μοναρχία για να σωθούν οι ίδιες (παράδειγμα: η Γερμανία!)» Αυτές οι

γραμμές έδωσαν την ευκαιρία στους σταλινικούς — έννοει- ται, ύστερα απ' τα γεγονότα — να μιλάνε για μιάν σφα- λερή πρόβλεψη (1). "Ανθρωποι που δεν έχουν ποτέ τίποτα προβλέψει οι ίδιοι, απαιτούν απ' τους άλλους όχι μαρξι- στικά προγνωστικά, αλλά θεοσοφικές προφητείες για την μέρα που θα ξεσπάσουν τα γεγονότα και τη στροφή που θα πάρουν: το ίδιο, αμάθητοι άρρωστοι και δεισεδαυμονικοί ά- παιτούν θαύματα απ' τη γιαντρική. Μιά πρόγνωση μαρξι- στική έχει γι' αντικείμενο να βοηθήσει την κοινή γνώμη να προσανατολιστεί πάνω στη γενική πορεία των γεγονό- των και να δώσει φωτεινά τις «άπροσδόκητες» εξελίξεις τους. Το ν' αποφασίσει η Ισπανική μπουρζουαζία να ξεκό- ψη απ' την μοναρχία, αυτό εξηγείται από σοβαρούς λόγους. Το όρμητικό ξεχείλισμα της όργης των μαζών ανάγκασε τη μπουρζουαζία να δοκιμάσει να κάμει τον Αλφόνσο, που ο λα- ός μισούσε, ένα αποδιωγμένο τράγο. Αλλά αυτή η μανούδ- ρα, που έκλεινε σοβαρούς κινδύνους, δεν μπόρεσε να πετύχη απ' την Ισπανική μπουρζουαζία παρά χάρη στην έμπιστο- σύνη που είχαν οι μάζες στους δημοκρατικούς και στους σοσιαλιστές και γιατί, μέσα στην αλλαγή του καθεστώτος, δεν είχαν να λογαριάσουν το κομμουνιστικό κίνδυνο. Η Ι- στορική παραλλαγή που πραγματοποιήθηκε στην Ισπανία είναι, κατά συνέπεια, το αποτέλεσμα της ισχυρής λαϊκής πίεσης απ' την μιάν μεριά, και της αδυναμίας της Κομ. Διεθνής, απ' την άλλη. Μόνο ύστερα απ' τη διαπίστωση αυτόν των γεγονότων, μπορούμε ν' αρχίσουμε. Ένας γενι- κός κανόνας της ταχτικής είναι: να μην υπερεχτιμούμε τις ίδιες μας τις δυνάμεις εάν θέλομε να γίνουμε πιο ι-

(1) Οι Αμερικάνοι σταλινικοί δείχνουν σ' αυτό το πιο μεγάλο ζήλο. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς μέχρι ποιες Στήλες του Ηρακλή φτάνει η χυδαιότητα και η άνοησία των μισοφορών υπαλλήλων για να λένε τέτοιες άνοησιες όνεξέλε- χτες από όποιονδήποτε.

σχυροί. Μά αυτός είναι ένας κανόνας που δεν λογαριάζεται απ' τους επίγονους γραφειοκράτες. Εάν, την προηγούμενη απ' τα γεγονότα, ο Μανουέλσκυ προέλεγε ότι τίποτα το σοβαρό δεν γινότανε, την επομένη απ' το πραξικόπημα, ο αναντικατάστατος Πέρι, ο προμηθευτής ψεύτικων πληροφοριών για τις λατινικές χώρες, άρχιζε να στέλνει αδιάκοπα τηλεγραφήματα, λέγοντας ότι το ισπανικό προλεταριάτο υποστήριζε σχεδόν αποκλειστικά το κομμουνιστικό κόμμα κι' ότι οι Ισπανοί χωρικοί δημιουργούσαν σοβιέτ.

Η Πράβδα δημοσίευε αυτές τις ανοησίες προσθέτοντας σ' αυτά κι' άλλες ήλιθιότητες, ισχυριζόμενη ότι οι «Τροτσκιστές» σέρνονται απ' τη ρεμούλκα της κυβέρνησης Θαμόρα ενώ ο Θαμόρα έδωσε και βάζει στις φυλακές άριστους κομμουνιστές . . . Τέλος στις 14 του Μάη, η Πράβδα δημοσίευε ένα κύριο άρθρο — πρόγραμμα «Η Ισπανία στις φλόγες», όπου ξαναθρίσκομε, συμπυκνωμένες κοινοτυπίες που άφορουν την ισπανική επανάσταση, όλες τις παρεκλήσεις και τα χοντρά σφάλματα των επιγόνων.

ΤΙ ΣΤΑΣΗ ΝΑ ΚΡΑΤΗΣΟΥΜΕ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ ΚΟΡΤΕΣ;

Η Πράβδα ξεκινάει μ' αυτή την αναμφισβήτητη αλήθεια ότι μόνο η προπαγάνδα δεν είναι αρκετή. «Το κομ. κόμμα πρέπει να πη στις μάζες τί πρέπει να κάμουν σήμερα; Τι άπαντάει λοιπόν σ' αυτό η Πράβδα; Να συγκεντρώσουμε τους εργάτες «για τον άφοπλισμό της αντίδρασης, για τον εξοπλισμό του προλεταριάτου, για τις έκλογές εργατοσυνακτών, επιτροπών, για να επιβληθεί άμεσα η εφτάωρη μέρα κ.τ.ρ.» κ.τ.ρ. — αυτή είναι η λέξη. Τα συνθήματα είναι αναμφισβήτητα, αν και δεν έχουν έσωτερικό σύνδεσμο αναμεταξύ τους και στερούνται της λογικής συνέπειας που χρειάζεται: η εξέλιξη των μαζών. Άλλά αυτό που εί-

ναι έκπληκτικό, είναι ότι το άρθρο της Πράβδας δεν αναφέρει για τις έκλογές στα Κορτές τίποτα, σαν να μην υπήρχε αυτό το πολιτικό γεγονός μέσα στη ζωή του ισπανικού έθνους ή σαν να μην άπασχολούσε τους εργάτες. Τι σημαίνει αυτή η μουγκαμάρα;

Κατά τα φαινόμενα, η δημοκρατική επανάσταση πραγματοποιήθηκε, όπως ξέρουμε, με τις δημοκρατικές έκλογές. Έννοείται, αυτή η επανάσταση ξεπήδησε από αίτίες πολύ πιο βαθειές και μιλήσαμε γι' αυτές πολύ πιο μπροστά απ' τη πτώση της κυβέρνησης Μπερέγκερ. Άλλά η κατάρευση της μοναρχίας με μέθοδες «κοινοβουλευτικές» έγινε ολοκληρωτικά με όφελος των άστών δημοκρατικών και της μικροαστικής δημοκρατίας. Είναι πολυάριθμοι σήμερα οι εργάτες στην Ισπανία, που πιστεύουν ότι τα κύρια ζητήματα της κοινωνικής ζωής μπορούν να λυθούν με το έκλογικό ψηφοδέλτιο. Αυτή η αταπάχη δε μπορεί να διαλυθεί παρά με την πείρα. Πρέπει μ' όλα ταύτα να ξέρουμε να διευκολύνουμε αυτή τη πείρα Πώς; Γυρίζοντας τη πλάτη στα Κορτές ή, αντίθετα, συμμετέχοντας στις έκλογές; Πρέπει ν' άπαντήσουμε σ' αυτό.

Εέχωρα απ' το άρθρο που αναφέραμε πιο πάνω η ίδια έφημερίδα δημοσιεύει ένα άρθρο «Θεωρητικό» (στις 7 και 8 του Μάη) που ισχυρίζεται ότι δίνει μια μαρξιστική ανάλυση της έσωτερικής δυναμικής της ισπανικής επανάστασης και ένα μπολσεβίκικο όρισμό της στρατηγικής της. Αυτό το άρθρο το ίδιο δεν αναφέρει για τα Κορτές ούτε μια λέξη: πρέπει να μπούκοτάρουμε τις έκλογές ή να συμμετέχουμε σ' αυτές; Μ' ένα γενικό τρόπο η Πράβδα σωμαίνει πάνω στα πολιτικά δημοκρατικά συνθήματα και καθήκοντα μ' όλο που χαρακτηρίζει σαν δημοκρατική την επανάσταση. Τι σημαίνει αυτή η παρασιώπηση; Μπορούμε να συμμετέχουμε στις έκλογές, μπορούμε να τις μπούκοτάρουμε. Άλλά μπορούμε να τις περάσουμε στα μουγγά;

Ἀπέναντι στὰ Κορτές τοῦ Μπερέγκερ, ἡ ταχτική τοῦ μπουκοτάζ ἦταν ὁλότελα σωστή. Ἦταν καθαρό ἀπὸ πρῶτα ὅτι ὁ Ἀλφόνσος θὰ πετύχαινε γιὰ μιὰ κάποια περίοδο νὰ ξαναγυρίσῃ στὸ δρόμο τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας ἢ ὅτι τὸ κίνημα θ' ἀνέτρεπε τὸ Μπερέγκερ καὶ τὰ Κορτές του. Σ' αὐτὲς τὶς συνθήκες, οἱ κομμουνιστὲς ὄφειλαν νὰ πάρουν τὴν πρωτοβουλία τῆς πάλης γιὰ τὸ μπουκοτάρισμα τῶν Κορτές. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι πού δοκιμάσαμε νὰ ξεκαθαρίσουμε μὲ τὰ ἀσθενῆ μέσα πού εἶχαμε στὴ διάθεσή μας (1). Ἐὰν οἱ ἴσπανοὶ κομμουνιστὲς ἐκφράζαν ἐγκαιρὰ καὶ μ' ἐνα τρόπο ἀποφασιστικὸ ὑπὲρ τοῦ μπουκοτάζ, κυκλοφορῶντας μέσα στὴ χώρα προκηρύξεις, ἀκόμα καὶ συνταγμάτες, γι' αὐτό, τὸ κύρος τους τὴ στιγμὴ τῆς ἀνατροπῆς τῆς κυβέερνσης Μπερέγκερ θάτανε σημαντικὰ αὐξημένο. Οἱ πρωτοπόροι ἐργάτες θὰ λέγανε: Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἱκανοὶ νὰ προβλέπουν». Κατὰ δυστυχίαν, οἱ ἴσπανοὶ κομμουνιστὲς ξεπροσανατολίστοι ἀπ' τὴν ἡγεσία τῆς Κομ. Διεθνῆς, δὲν κατάλαβαν τὴ κατάσταση καὶ ἦταν ἀπορασισμένοι νὰ συμμετάσχουν στὶς ἐκλογὲς δίχως ὅμως πεποίθηση. Τὰ γεγονότα τοὺς ἔχουν μπλοκάρει καὶ ἡ πρώτη νίκη τῆς ἐπανάστασης δὲν ἔχει σχεδὸν αὐξήσει τὴ κομμουνιστικὴ ἐπίδραση.

Τώρα, ἡ κυβέερνηση Θαμόρα ἀναλαμβάνει τὴ σύγκληση συνταγματικῶν Κορτές. Ὑπάρχει λόγος νὰ πιστέψουμε ὅτι ἡ σύγκληση αὐτῶν τῶν Κορτές θὰ περικλωθῇ ἀπὸ μιὰ δεύτερη ἐπανάσταση; Κανένας. Ἰσχυρὰ κινήματα τῶν μαζῶν εἶναι ἀπόλυτα δυνατά. Ἀλλὰ δίχως πρόγραμμα, δίχως κόμ-

(1) Ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση δὲν διαθέτει καθημερινὸ τύπο. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ν' ἀναπτύσσουμε σὲ ἰδιοτικὰ γράμματα ἰδέες πού θάπρεπε ν' ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενο καθημερινῶν ἄρθρων. Δίνουμε σὰν ἐπίλογο σ' αὐτὴ τὴ μελέτη, σὲ χρονολογικὴ σειρά, ἀποσπάσματα ἀπ' τὰ γράμματα — ἄρθρα μας.

μα, δίχως ἡγεσία, αὐτὰ τὰ κινήματα δὲ μποροῦν νὰ καταλήξουν σὲ μιὰ δεύτερη ἐπανάσταση. Τὸ σύνθημα τοῦ μπουκοτάζ θὰ ἦταν τώρα ἡ φόρμουλα μιανοῦ κόμματος θαλμένου στὴν ἀπομόνωση. Πρέπει νὰ πάρουμε ὅσο μπορεῖ πιδὸ δραστήριο μέρος στὶς ἐκλογές.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΗΛΙΘΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΡΕΦΟΡΜΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΗΛΙΘΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ

Ἡ κοινοβουλευτικὴ ἡλιθιότητα εἶναι μιὰ ὁδολυγὴ ἀρρώστεια ἀλλὰ ἡ ἀντικοινοβουλευτικὴ ἡλιθιότητα δὲν ἀξίζει περισσότερο. Αὐτὴ ἡ ταχτικὴ ἔσχεπάξει πιδὸ καθαρά τὴ φύση τοῦ ἰσπανικοῦ ἀναρχοσυνδικαλισμοῦ. Ἡ ἐπανάσταση βάξει καθαρά τὰ πολιτικὰ θέματα καὶ μέσα στὸ τωρινὸ στάδιο, τοὺς δίνει τὴ κοινοβουλευτικὴ φόρμα. Ἡ προσοχὴ τῆς ἐργατικῆς τάξης πρέπει κατ' ἀνάγκη νὰ στραφῇ πάνω στὰ Κορτές καὶ οἱ ἀναρχοσυνδικαλιστὲς θὰ ψηφίσουν «λαθραία» ὑπὲρ τῶν σοσιαλιστῶν κι' ἀκόμα ὑπὲρ τῶν δημοκρατικῶν. Στὴν Ἰσπανίαν, λιγώτερο ἀπὸ ὅπουδήποτε ἄλλου, δὲ μπορεῖ νὰ παλαίψουμε ἐνάντια στὶς κοινοβουλευτικὲς αὐταπάτες δίχως νὰ παλαίψουμε ἐνάντια στὴν ἀντικοινοβουλευτικὴ μεταφυσικὴ τῶν ἀναρχικῶν.

Σὲ μιὰ σειρά ἄρθρα καὶ γράμματα εἶχαμε ἀποδείξει τὴ σοβαρὴ σπουδαιότητα τῶν δημοκρατικῶν συνθημάτων γιὰ τὴν κατοπινὴν ἀνάπτυξη τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης. Ἡ ἐνίσχυση στοὺς ἀνέργους, ἡ ἐφτάωρη μέρα, ἡ ἀγροτικὴ ἐπανάσταση, ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία, ὅλα αὐτὰ τὰ ζωτικὰ καὶ βασικὰ προβλήματα συνδέονται, μὲ τὸν ἐνα ἢ μὲ τὸν ἄλλο τρόπο, μέσα στὴ σκέψη τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφείας τῶν Ἰσπανῶν ἐργατῶν συμπεριλαμβανόμενων καὶ τῶν ἀναρχοσυνδικαλιστῶν, μὲ τ' αὐριανὰ Κορτές. Κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Μπερέγκερ, ἔπρεπε νὰ μπουκοταριστοῦν τὰ Κορτές πού

παραχωρήθηκαν φιλόφρονα απ' τον 'Αλφόνσο, για να πετύχουν τα επαναστατικά συνταγματικά Κορτές. 'Η προπαγάνδα όφειλε κατ' αρχήν να βάλλη το ζήτημα του έκλογικού δικαιώματος. Ναί, πραγματικά, αυτό το πεζό ζήτημα του έκλογικού δικαιώματος! 'Η σοβιετική δημοκρατία, αυτό είναι αυτόνόητο, είναι αναμφισβήτητα ανώτερη απ' τη άστική δημοκρατία. 'Αλλά τα σοβιετ δεν πέφτουν απ' τον ούρανό. Πρέπει ν' αναίδουμε εκεί για να τα φτάσουμε.

'Υπάρχουν σ' αυτό τον κόσμο άνθρωποι που αυτοκαλούντε μαρξιστές, που διδάσκουν αλαζωνικά περιφρόνηση, π.χ. για τη καθολική, ίση, άμεση και μυστική ψήφο για όλους τους άντρες και τις γυναίκες από 18 χρονών και πάνω.

Λοιπόν, αν οι Ισπανοί κομμουνιστές είχαν έγκαιρα διατυπώσει αυτό το σύνθημα, υπερασπίζοντάς το με λόγους, με άρθρα, με προκηρύξεις, με τράκτ, θα είχαν αποκτήσει μιάν άπειρη δημοτικότητα. 'Ακριβώς γιατί οι λαϊκές μάζες, στην 'Ισπανία, έχουν την τάση να υπερεχτιμούν τις δημιουργικές ιδιότητες των Κορτές, γι' αυτό κάθε διαπαιδαγωγημένος εργάτης και κάθε επαναστάτης χωρικός θέλουν να συμμετάσχουν στις εκλογές. Δεν θα γίνουμε αλληλέγγυοι ούτε για μιá στιγμή με τις αυταπάτες των μαζών' άλλ' αυτό το προοδευτικό που κρύβεται κάτω απ' αυτές τις αυταπάτες όφειλουμε να το χρησιμοποιήσουμε μέχρι την άκρη, διαφορετικά δεν θα είμαστε επαναστάτες αλλά σχολαστικοί, άξιοι περιφρόνησης.

Λοιπόν, αν παραχωρήσουν το έκλογικό δικαίωμα στους πύθ νέους, χιλιάδες και χιλιάδες εργάτες, εργάτριες, χωρικοί και χωρικές θα ενδιαφερθούν άμεσα γι' αυτό. Και ποίοι; Οί νέοι, οί δραστήριοι, αυτοί που καλούνται να κάμουν την δεύτερη επανάσταση. Ν' αντιτάξουμε αυτές τις νέες γενιές στους σοσιαλιστές, που ζητάνε στηρίγματα ανάμεσα στους

ήλικιωμένους εργάτες είναι καθήκον πρωταρχικό και αναμφισβήτητο της πρωτοπορίας.

"Ας συνεχίσουμε. 'Η κυβέρνηση θέλει να πατροναριστή απ' τα Κορτές ένα σύνταγμα που να συγχροτεί δύο βουλές. Οί επαναστατικές μάζες που μόλις άνέτρεψαν τη μοναρχία και που είναι ποτισμένες με μιá φιλοδοξία γεμάτη πάθος, αν και πολύ συγχισμένη ακόμα, για την ισότητα και τη δικαιοσύνη, θ' ανταποκριθούν με θέρμη σε μιá ζύμωση που θα έκαμαν οί κομμουνιστές ενάντια σε μιá μπουρζουαζία της όποιας σκοπός είναι να επιβάλλη στο λαό το φορτίο μιás «βουλής των λόρδων». Αυτό το λ ε π τ ο μ ε ρ ι α κ ό ζήτημα μπορείνά πάρη, μέσα στη ζύμωση, μιá τεράστια σπουδαιότητα μπορείνά ρίξη τους σοσιαλιστές σε μιá μεγάλη σύγχιση, ν' άνοιξη ένα ρήγμα ανάμεσα στους σοσιαλιστές και τους δημοκρατικούς, (δηλ. να διαιρέσει, τουλάχιστο για λίγο καιρό, τους έχθρους του προλεταριάτου και πράγμα που είναι χίλιες φορές πιο σπουδαίο, να προκαλέσει το σπάσιμο ανάμεσα στις εργατικές μάζες και στους σοσιαλιστές.

'Η διεκδίκηση της έφτάωρης μέρας φορμαρισμένη απ' τη Πράβδα είναι όλοτελα σωστή, έξαιρετικά σπουδαία και επείγουσα. 'Αλλά μπορούμε να βάλλουμε αυτή τη διεκδίκηση άφηρημένην, δίχως να κρατήσουμε λογαριασμό της πολιτικής κατάστασης και των επαναστατικών δημοκρατικών καθηκόντων; 'Η Πράβδα μιλάει μοναδικά για την έφτάωρη μέρα, για εργοστασιακές έπιτροπές και για έξοπλισμό των εργατών' άγνοεί με θράσος τη «πολιτική» και μέσα σ' όλα τα άρθρα, δέ βρίσκει ούτε μιá λέξη να πη πάνω στις εκλογές για τα Κορτές' έτσι ή Πράβδα πάει όλοτελα προς συνάντηση του αναρχοσυνδικαλισμού, τον τροφοδοτεί, και τον σκεπάζει. Μόλ' αυτά, ο νεολαίος εργάτης, στον όποιο οί δημοκρατικοί και οί σοσιαλιστές άρνούνται το δικαίωμα ψήφου, ενώ ή άστική νομοθεσία τον κρίνει άρκετά ώριμο για την καπιταλιστική εκμετάλλευση, ή αυτός στον όποιο πάνε

νά επιβάλλουν μιάν άνω Βουλή, θά αποφασίσουν αύριο νά παλαίψουν ενάντια σέ τέτοιες κατεργαριές στρέφοντας τή ράχη στους άναρχικούς κι' αδράχνοντας τά ντουφέκια.

"Όταν ρίχνουν τὸ σύνθημα τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἐργατῶν σέ πείσμα τῆς πολιτικῆς πραγματικότητος ἢ ὁποία ἐπηρεάζει θαυύτατα τίς μάξες, ἀπομονώνονται οἱ ἴδιοι ἀπ' τίς μάξες καί, ταυτόχρονα, τίς ἀποτρέπουν ἀπ' τή χρήση τῶν ὅπλων.

Τὸ σύνθημα γιά τὸ δικαίωμα ἐθνικῆς αὐτοδetermination ἀπέχτησε τώρα, στήν Ἰσπανία, μιάν ἐξαιρετικὴν σπουδαιότητα. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ σύνθημα θρίσκεται μέσα στά πλαίσια τῆς δημοκρατικῆς ἀντίληψης. Δὲν πρόκειται γιά μᾶς, τὸ καταλαβαίνετε, νά παρακινήσουμε τοὺς Καταλανοὺς καί τοὺς Βάσκους νά χωριστοῦν ἀπ' τὴν Ἰσπανία· ἀλλὰ δικό μας καθήκον εἶναι ν' ἀγωνιστοῦμε γιά νά τοὺς ἀναγνωριστοῦν τὸ δικαίωμα τοῦ χωρισμοῦ, ἂν θέλουν· νά τὸ χρησιμοποιοῦν. Ἀλλὰ πῶς νά μάθουμε ἂν τὸ θέλουν; Εἶναι πολὺ ἀπλό. Χρειάζεται ἓνα δημοψήφισμα τῶν ἐνδιαφερομένων περιοχῶν, πάνω στὴ βάση τῆς καθολικῆς, ἴσης, ἀμεσης καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας. Δὲν ὑπάρχει τώρα ἄλλη μέθοδος. Στὴ συνέχεια, τὰ ζητήματα τῶν Ἐθνικοτήτων, ὅπως ὅλα τ' ἄλλα ζητήματα, θά διακανονιστοῦν ἀπ' τὰ σοδιέτ πού θά ναι τὰ ὄργανα τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Ἀλλὰ δὲν μπορούμε νά ζητήσουμε ἀπ' τοὺς ἐργάτες νά ἰδρύνουν σοδιέτ μιάν ὁποιαδήποτε στιγμή. Δὲν μπορούμε παρὰ νά τοὺς οδηγήσουμε πρὸς αὐτὴ τὴ λύση. Ἀκόμα λιγώτερό μπορούμε νά επιβάλλουμε σ' ἓνα ὁλόκληρο λαὸ τὰ σοδιέτ πού τὸ προλεταριάτο θά φτιάσει πολὺ ἀργά. Παρ' ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀπαραίτητο νά δώσουμε μιάν ἀπάντηση στὸ ἐπείκαιρο ζήτημα. Τὸν τελευταῖο Μάη, οἱ δημοτικὲς ἀρχές τῆς Καταλονίας κλήθηκαν νά ἐκλέξουν ἀντιπρόσωπους γιά τὴν ἐπεξεργασία ἐνὸς προσωρινοῦ συντάγματος, ἰδιαίτερα γι' αὐτὴ τὴν ἐπαρχία, δηλαδή γιά νά καθορίσουν ποιὲς θά

ἦταν οἱ σχέσεις τῆς Καταλονίας μὲ τὴν ὑπόλοιπη Ἰσπανία. Μπορεῖ οἱ καταλανοὶ ἐργάτες νά δοῦνε μ' ἀδιαφορία πῶς ἡ μικραστικὴ δημοκρατία, ὑποταγμένη ὅπως πάντα στὸ μεγάλο κεφάλαιο, θά δοκίμαζε, μὲ τὸ μέσο ἀντιδημοκρατικῶν ἐκλογῶν, ν' ἀποφασίσῃ γιά τὴ τύχη τοῦ καταλονικοῦ λαοῦ; Τὸ σύνθημα τοῦ δικαιώματος τῶν Ἐθνῶν γι' αὐτοπροσδιορισμό, δίχως τὴν ὁλοκληρώσῃ του, χωρισμένου ἀπ' τ' ἄλλα συνθήματα πού τοῦ δίνουν ἓνα συγκεκριμένο νόημα — τὰ συνθήματα τῆς πολιτικῆς δημοκρατίας — εἶναι μιὰ φόρμουλα ἄδεια ἀπὸ κάθε νόημα ἢ ἀκόμα χειρότερα: εἶναι στάχτη στὰ μάτια.

Γιά ἓνα διάστημα ὅλα τὰ ζητήματα τῆς Ἰσπανικῆς ἐπανάστασης θ' ἀντικατοπτριστοῦν, μὲ τὸν ἓνα ἢ μὲ τὸν ἄλλο τρόπο, στὸ κοινοβουλευτικὸ πρίσμα.

Οἱ χωρικοὶ θά περιμένουν μ' ἀνησυχία τὴν ἀπάντηση τῶν Κορτές γιά τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα. Δὲ βλέπουμε φωτεινὰ τὴ σπουδαιότητα πού θά εἶχε στίς τωρινὲς συνθήκες ἓνα κομμουνιστικὸ ἀγροτικὸ πρόγραμμα πού νά προβληθῇ στὸ βῆμα τῶν Κορτές; Γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἄχουμε ἓνα ἀγροτικὸ πρόγραμμα καὶ πρέπει ν' ἀποχτήσουμε μιάν εἴσοδο στὸ κοινοβουλευτικὸ βῆμα. Δὲν εἶναι τὰ Κορτές πού θά λύσουν τὸ ζήτημα τῆς γῆς. Τὸ ξέρουμε. Χρειάζεται γι' αὐτὸ ἡ τολμηρὴ πρωτοβουλία τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν. Ἀλλὰ, γιά νά πάρουν αὐτὴ τὴ πρωτοβουλία, οἱ μάξες ἔχουν ἀνάγκη ἐνὸς προγράμματος καὶ μιᾶς διεύθυνσης. Οἱ κομμουνιστὲς ἔχουν ἀνάγκη τοῦ βήματος στὰ Κορτές γιά νά συνδεθοῦνε μὲ τίς μάξες. Ἀπὸ κεῖ θά προκύψει μιὰ δράση πού θά περάσῃ πάνω ἀπ' τὰ Κορτές. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἀποκαλύπτεται ἀκριβῶς ἡ ἐπαναστατικὴ διαλεκτικὴ δράση σ' ἐσχέση πρὸς τὸ κοινοβουλευτισμὸ.

Πῶς τότε νά ἐξηγήσουμε ὅτι ἡ διεύθυνση τῆς Κομμ. Διεθνοῦς σωμαίνει πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα; Μοναδικὰ γιατί μένει δέσμια στὸ ἴδιο τὸ παρελθόν της. Οἱ σταλινικοὶ ἔχουν

πολύ θορυβώδεια απορρίψει το σύνθημα μιᾶς συνταχτικῆς συνέλευσης γιὰ τὴ Κίνα. Τὸ 6ο συνέδριο στιγματίσει ἐπίσημα σὰν «ὀπορτουниστικά» τὰ συνθήματα γιὰ μιὰ πολιτικὴ δημοκρατία γιὰ τίς ἀποικιακὰς χώρες. Τὸ παράδειγμα τῆς Ἰσπανίας, μιᾶς χώρας ἀναμφίβολα πρὸ προσδευμένης ἀπ' τὴ Κίνα ἢ τὴν Ἰνδία ἀποδείχνει ὅλη τὴν ἀστάθεια τῶν ἀποφάσεων τοῦ θοο συνεδρίου. Ἀλλὰ οἱ σταλινικοὶ εἶναι χειροπόδαροι δεμένοι. Μὴ τολμώντας νὰ καλέσουν γιὰ τὸ μπουκοτάρισμα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, δουδαίνονται ἀπλούστατα. Χάσου ἐπανάσταση, ἀλλὰ ζήτω ἡ ἀλάνθαστη φήμη τῶν ἀρχηγῶν (1).

ΤΙ ΧΑΡΑΧΤΗΡΑ ΘΑ ΕΧΕΙ Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ;

Ὑστερα ἀπ' τὸ θεωρητικὸ ἄρθρο ποὺ ἀναφέρθηκε παραπάνω καὶ ποὺ γράφτηκε γιὰ νὰ στουπώσει τὰ κρανία, μετὰ ἀπὸ διάφορες ἀπόπειρες γιὰ νὰ προσδιοριστεῖ ὁ ταξικὸς χαρακτήρας τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης, λέγεται κατὰ λέξη τοῦτο δῶ: «Ὅλ' αὐτὰ ὄντας παραδεχτά (!) θάτανε μ'

(1) Ἡ ἰταλικὴ ὁμάδα «Προμετέο» (Μπορντιγιστιέ) ἀπορρίπτει ὁλοκληρωτικὰ τὰ δημοκρατικὰ—ἐπαναστατικὰ συνθήματα, γιὰ ὅλες τίς χώρες καὶ γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς. Αὐτὸς ὁ σχετικιστικὸς δογματισμὸς ποὺ πρακτικὰ συνδέεται μὲ τὴ θέση τῶν σταλινικῶν δὲν ἔχει τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὴ θέση τῶν μπολσεβίκων—λενινιστῶν. Ἡ Διεθνὴς Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση πρέπει νὰ ἀπορίφτει κάθε ἔχνος εὐθύνης γι' αὐτὸ τὸ παιδικὸ ὑπεραριστερισμὸ. Ἡ ὀλοπρόσφατη ἰσπανικὴ πείρα δείχνει ὅτι τὰ συνθήματα τῆς πολιτικῆς δημοκρατίας θὰ παιξοῦν ἕνα ἀναμφισβήτητο καὶ ἐξαιρετικὰ σπουδαῖο ρόλο γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ καθεστώτος τῆς φασιστικῆς δικτατορίας στὴν Ἰταλία. Τὸ νὰ μποῦμε στὴν ἰσπανικὴ ἢ στὴν ἰταλικὴ ἐπανάσταση μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ «Προμετέο» εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα μὲ τὸ νὰ ριχτοῦμε στὸ κολύμπι μὲ τὰ χέρια δεμένα πίσω ἀπ' τὴ ράχη. Ὁ κολυμβητὴς κινδυνεύει πάρα πολὺ νὰ πνιγῇ.

ὅλα ταῦτα λάθος (!) νὰ χαραχθεῖσιν ἐν τῇ ἰσπανικῇ ἐπανάστασι, στὸν τωρινὸ τῆς σταθμὸν, σὰν μιὰν ἐπανάστασιν σοσιαλιστικὴν, (Πράβδα, 10 τοῦ Μᾶη). Ἀρκεῖ ν' ἄχοιμε διαβάσει αὐτὴ τὴ φράση γιὰ νὰ ἐκτιμήσουμε ὅλη τὴν ἀνάληψη. — Ἀς δοῦμε θὰ διερωτηθῇ ὁ ἀναγνώστης, ὑπάρχουν λοιπὸν ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ φανταστοῦν, δίχως νὰ διατρέξουν τὸν κίνδυνον νὰ τοὺς κλείσουν μέσα, ὅτι στὸν «τωρινὸ σταθμὸν ἡ ἰσπανικὴ ἐπανάστασις μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ σὰν σοσιαλιστικὴ»;

Ποὺ λοιπὸν ἡ Πράβδα ἀνεκάλυψε ὅτι τῆς χρειζόταν ἀπόλυτα νὰ καθιερώσει αὐτὸ τὸν «ὀρισμὸν» καὶ μάλιστα μὲ ὄρους τόσο μετρίφρονες καὶ γενικὰ παραδεχτοὺς: «Ὅλ' αὐτὰ ὄντας παραδεχτά, θάτανε μ' ὅλα ταῦτα λάθος...» Αὐτὸ εἶναι γιὰ τοὺς οἱ ἐπίγονοι ἔχουν ξετρυπώσει, γιὰ δυστυχία τους, μιὰ φράση τοῦ Λένιν γιὰ τὴν «ὕπερτροφία» τῆς ἀστυνοκρατικῆς ἐπανάστασης ποὺ μετατρέπεται σὲ σοσιαλιστικὴ. Μὴν ἔχοντας καταλάβει τὸν Λένιν καὶ ἔχοντας νοθεύσει τὰ μαθήματα τῆς Ρωσικῆς ἐπανάστασης, ἔχουν πάθει αὐτὴ τὴν ἀντίληψιν γιὰ τὴν «ὕπερτροφία» σὰν δόση γιὰ τίς πρὸ χοντροκαμμένες ὀπορτουниστικὰς πλάνες. Δὲν πρόκειται διόλου — ὥς τὸ ποῦμε ἄμεσα — γιὰ ἀκαδημαϊκὰς λεπτολογίας· ἐκεῖ ὀρίσκεται ἕνα ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ τὴν προλεταριακὴ ἐπανάστασιν. Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀκόμα, ποὺ οἱ ἐπίγονοι ἤλπιζαν νὰ δοῦν τὴ δικτατορία τοῦ Κουόμινταγκ νὰ ὀρίσκει τὴν «ὕπερτροφία» τῆς σὲ μιὰ δικτατορία τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν, ἢ ὅποια θὰ μεταμορφώνονταν σὲ μιὰ σοσιαλιστικὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Καὶ φαντάζονταν — ὁ Στάλιν ἀναπτύσσει αὐτὸ τὸ θέμα μὲ μιὰν ἰδιαίτερη θαυμάσια — ὅτι ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ ἡ ἐπανάστασις θ' ἀποσπώνταν λίγο λίγο ἀπ' τὰ «στοιχεῖα τῆς δεξιᾶς» ἐνῶ ἡ ἀριστερὴ πτέρυγα θὰ ἐνισχύονταν: σ' αὐτὸ στηρίζεται τὸ ὀργανικὸν προτάσσο τῆς «ὕπερτροφίας». Κατὰ δυστυχίαν, ἡ μεγαλόπρεπη θεωρία τοῦ Στάλιν - Μαρτίνωφ

είναι ολότελα αντίθετη με τη ταξική θεωρία του Μάρξ. 'Ο χαρακτήρας του κοινωνικού καθεστώτος και, κατά συνέπεια, ο χαρακτήρας κάθε επανάστασης προσδιορίζονται απ' το χαρακτήρα της τάξης που κρατάει την εξουσία. 'Η εξουσία δε μπορεί να περάσει απ' τα χέρια μιας τάξης στα χέρια μιας άλλης τάξης παρά μ' ένα επαναστατικό πραξικόπημα και καθόλου με μιάν «υπερτροφία» οργανική. Αυτή τη θεμελιώδη αλήθεια, την αρνήθηκαν χτηνώδικα οι επίγονοι, στην αρχή αναφορικά με τη Κίνα και τώρα αναφορικά με την 'Ισπανία. Και βλέπουμε μέσα στη Πράβδα τους πρίγκηδες της επιστήμης φορώντας το σκουφί τους και πέρνοντας το ταμπεραμέντο του Θαιμόρα ν' αναρωτιούνται αν μπορούν να παραδεχτούν ότι το προτσέσσο της «υπερτροφίας» έχει φέρει κιόλας την ισπανική επανάσταση στη σοσιαλιστική φάση. Κι' αυτοί οι σοφοί — ως αποδώσουμε δικαιοσύνη στη σοφία τους — συμπεραίνουν: όχι, δεν μπορούμε να το παραδεχτούμε ακόμα.

Αφού μ'ας έχει δώσει μιὰ κοινωνιολογική πραγματογνωμοσύνη τόσο πολύτιμη, η Πράβδα ρίχνεται μέσα στο πεδίο των προγνωστικών και των καθοδηγήσεων.

«Στην 'Ισπανία, λέει, η σοσιαλιστική επανάσταση δεν είναι ένα άμεσο καθήκον. Το άμεσο καθήκον (!) είναι η έργατο-χωρική επανάσταση ενάντια στους γαιοχτήμονες και στη μπουρζουαζία» (Πράβδα, 10 του Μάη). 'Ότι η σοσιαλιστική επανάσταση δεν είναι στην 'Ισπανία «το άμεσο καθήκον» είναι αναμφισβήτητο. Παρ' όλ' αυτά θάτανε καλύτερα και ακριβέστερα να λέγαμε ότι η ένοπλη εξέγερση με το σκοπό την κατάληψη της εξουσίας απ' το προλεταριάτο δεν είναι στην 'Ισπανία «ένα άμεσο καθήκον». Γιατί; Γιατί η κομματιασμένη πρωτοπορία του προλεταριάτου δεν σέρνει ξωπίσω της ακόμα τη τάξη και ότι η τάξη δεν σέρνει ακόμα ξωπίσω της τις καταπιεζόμενες αγροτικές μάζες. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, η πάλη για την εξουσία θ'

άτανε μιὰ τυχοδιωχτική περιπέτεια. 'Αλλά τί σημαίνει τότε αυτή η συμπληρωματική φράση: «Το άμεσο καθήκον συνίσταται σε μιὰ έργατοαγροτική επανάσταση ενάντια στους γαιοχτήμονες κι' ενάντια στη μπουρζουαζία»;

Θ' άχε λοιπόν ανάμεσα στο άστικό δημοκρατικό καθεστώς που υπάρχει σήμερα και στη δικτατορία του προλεταριάτου μιάν ε ι δ ι κ ή επανάσταση «έργατο-αγροτική»; Και θ' άπρεπε να πιστέψουμε ότι αυτή η ειδική επανάσταση ή ενδιάμεση, ή «έργατο-αγροτική», αντίθετα σ' ότι μπορεί νάνα ή σοσιαλιστική επανάσταση, είναι, στην 'Ισπανία, «ένα άμεσο καθήκον»; Θά βάλουμε λοιπόν στην ήμερησία διάταξη μιὰ νέα επανάσταση; Με την ένοπλη επανάσταση ή με κάποιο άλλο μέσο; Σε τί ακριβώς ή έργατο-αγροτική επανάσταση «ή ενάντια στους γαιοχτήμονες κι' ενάντια στη μπουρζουαζία», θά ξεχώριζε απ' τη προλεταριακή επανάσταση; Ποιοί ταξικοί συνδιασμοί θά βρίσκονταν στη βάση της; Ποιό κόμμα θά ήγείται στη πρώτη επανάσταση σε διάκριση έτσι με τη δεύτερη; Ποιες μπορεί νάνα οι προγραμματικές διαφορές και οι μέθοδοι ανάμεσα σ' αυτές τις δυο επαναστάσεις; Μάταια θά ζητούσαμε απαντήσεις σ' αυτά τα ζητήματα. Έσθθησαν ή μπερδεφθηκαν τις ιδέες πλαστογράφοντάς τες κάτω απ' αυτό το λεχτικό της «υπερτροφίας».

Όποιες και νάνα οι παρασιωπήσεις τους κι' οι αντιρρήσεις τους, αυτοί οι άνθρωποι όνειρεύονται πάντα μιάν εξέλιξη της άστικής επανάστασης προς τη σοσιαλιστική με μιὰ σειρά από οργανικές μεταρρυθμίσεις κάτω από διάφορα ψευδώνυμα: Κουόμινταγκ «δημοκρατική δικτατορία», «έργατο-αγροτική επανάσταση», «λαϊκή επανάσταση» και μέσα σ' αυτό το προτσέσσο, εξανεμίστηκε ανεπαίσθητα ο βασικός σκοπός, αυτός που μιὰ τάξη αποσπάει από μιάν άλλη τάξη την εξουσία.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Βέβαια, η προλεταριακή επανάσταση είναι ταυτόχρονα μια αγροτική επανάσταση. Αλλά μια αγροτική επανάσταση έξω απ' την προλεταριακή επανάσταση είναι τώρα αδύνατη. Έχουμε απόλυτα το δικαίωμα να πούμε στους χωρικούς ότι σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε μιάν εργατο-αγροτική δημοκρατία, όπως έχουμε ονοματίσει τη κυβέρνηση της δικτατορίας του προλεταριάτου ύστερ' απ' την Όχτωβριανή Επανάσταση «κυβέρνηση εργατών και χωρικών».

Αλλά, μακριά απ' το ν' αντιτάξουμε την εργατο-αγροτική επανάσταση, στη προλεταριακή επανάσταση, τις εξομολογούμε τη μία με την άλλη. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος να δάλλουμε όπως ταιριάζει το ζήτημα.

Εδώ, ξαναπέφτουμε πλέρια στο πρόβλημα που λέγεται «διαρκής επανάσταση». Μαχόμενοι ενάντια σ' αυτή τη θεωρία, οι επίγονοι κατέληξαν να σπάσουν απόλυτα με τη ταξική άποψη. Είναι αλήθεια ότι ύστερα απ' τη πείρα του «μπλόκ των τεσσάρων τάξεων» στη Κίνα γίνανε πιο συνετοί. Αλλά ο κομφουζιονισμός τους δεν μπόρεσε παρά να μεγαλώσει και κάνουν ότι μπορούν για να τον μεταδώσουν και στους άλλους.

Ευτυχώς, ύστερα απ' τα γεγονότα, αυτό το ζήτημα βγήκε απ' το πεδίο των θαθειών μελετών των Καθηγητών της επανάστασης που δουλεύουν πάνω στα παλιά κείμενα. Δεν πρόκειται πια για ιστορικά ενθύμια ούτε για μιάν έκλογη από ταίρια. Πρόκειται για μια καινούργια ιστορική μεγαλύτερη πείρα που αναπτύσσεται κάτω απ' τα μάτια όλων. Εδώ, αντιμετωπίζονται δυο απόψεις πάνω στο έδαφος της επαναστατικής πάλης.

Τα γεγονότα θα πούνε την τελευταία λέξη.

Δεν μπορούμε να ξεφύγουμε απ' τον έλεγχο τους. Ο Ισπανός κομμουνιστής που δε θα κάνει λογαριασμό ξεγκαιρα για τα

ουσιαστικά ζητήματα που συνδέθηκαν με τη πάλη ενάντια στον «τροτσκισμό» θα είναι: θεωρητικά άφοπλισμένος μπροστά στα θεμελιώδη προβλήματα της ισπανικής επανάστασης.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η «ΥΠΕΡΤΡΟΦΙΑ» ΜΙΑΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ;

Μάλιστα, ο Λένιν λανσάρισε στα 1905 την υποθετική φόρμουλα μιας «δικτατορίας αστικο-δημοκρατικής του προλεταριάτου και της αγροτιάς». Εάν υπήρχε μια χώρα που θα μπορούσαμε να περιμένουμε μιάν αγροτική επανάσταση δημοκρατική αυθόρμητη πιο μπροστά απ' τη κατάκτηση της εξουσίας απ' το προλεταριάτο, θάτανε βέβαια η Ρωσία όπου το αγροτικό πρόβλημα κυριαρχούσε πάνω σ' όλη την εθνική ζωή, όπου οι αγροτικές εξεγέρσεις διαρκούσαν δεκάδες χρόνια, όπου υπήρχε ένα ανεξάρτητο αγροτικό - επαναστατικό κόμμα που είχε μια παράδοση μακρόχρονη και φαρδιά επίδραση μέσα στις μάζες.

Και μ' όλα αυτά, ακόμα και στη Ρωσία, δεν υπήρξε θέση για μιάν ενδιάμεση επανάσταση ανάμεσα στην αστική και στη προλεταριακή επανάσταση. Τον Απρίλι στα 1917, ο Λένιν ξανάλεγε και ξανάλεγε σταθερά, προς τη μεριά του Στάλιν, του Κάμενεφ κι' άλλων που γαντζωνόντουσαν πάντα στη παλιά μπολσεβίκικη θέση του 1905: «δεν υπάρχει και δεν θα υπάρξει άλλη «δημοκρατική δικτατορία» παρά αυτή του Μιλιούκοφ - Τσερετέλλη - Τσέρνοφ: ή δημοκρατική δικτατορία είναι, απ' την ίδια της τη φύση, μια δικτατορία της αστικής τάξης πάνω στο προλεταριάτο» δεν είναι παρά η δικτατορία του προλεταριάτου που μπορεί να πάρει τη θέση της «δημοκρατικής δικτατορίας». Οποιοσδήποτε εφευρίσκει ενδιάμεσες διατυπώσεις μεσοδέξιες είναι ένας φτωχός φαντασιολόγος ή είναι τσαρλατάνος».

Αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα ποὺ ἔδωκε ὁ Λένιν ἀπ' τῆς ζωντανῆς πείρας τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ Φλεβάρη καὶ τοῦ Ὀκτώβρη. Ἐμεῖς μένουμε ἀπόλυτα πάνω στὴ βάση αὐτῆς τῆς πείρας καὶ πάνω σ' αὐτὰ τὰ συμπεράσματα.

Τί σημαίνει λοιπὸν γιὰ τὸ Λένιν ἡ «ὕπερτροφία» τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης ποὺ πάει νὰ γίνη μιὰν ἐπανάσταση σοσιαλιστική; Διόλου αὐτὸ ποὺ πιστεύουν ὅτι διακρίνουν οἱ ἐπίγονοι καὶ οἱ λογοκόποι τῆς πάσας τῶν κόκκινων προφασίδων. Πρέπει νὰ καταλάβουμε ὅτι ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου δὲν συνυπάρχει καθόλου μ' ἓνα μηχανικὸ τρόπο μὲ τὴν ιδέα μιᾶς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Ἡ κατάχτηση τῆς ἐξουσίας ἀπ' τὴν ἐργατικὴν τάξην γίνεται μέσα σ' ἓνα συγκεκριμένο ἐθνικὸ πλαίσιο, μέσα σὲ συγκεκριμένη περίοδο, καὶ γιὰ τὴν λύση συγκεκριμένων σκοπῶν. Γιὰ τὰ καθυστερημένα ἔθνη, τέτοιοι ἄμεσα σκοποὶ ἔχουν ἓνα δημοκρατικὸ χαραχτήρα· χειραφέτηση κάθε ἐθνικότητας ποὺ ξεφεύγει ἀπ' τὴν ὑπεριαλιστικὴ σκλαβιά, καὶ ἀγροτικὴ ἐπανάσταση ὅπως στὴ Κίνα· ἐπανάσταση ἀγροτικὴ καὶ χειραφέτηση τῶν καταπιεζόμενων ἐθνικοτήτων ὅπως στὴ Ρωσία. Βλέπουμε τώρα στὴν Ἰσπανίαν τὸ ἴδιο πράγμα ἂν καὶ μέσα σὲ μιὰν ἄλλη διάταξη. Ὁ Λένιν ἔλεγε ἀκόμα ὅτι τὸ Ρωσικὸν προλεταριάτο ἔφτασε τὸν Ὀκτώβρη στὰ 1917 στὴν ἐξουσία πρὶν ἀπ' ὅλα σὰν πράχτορας τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης.

Τὸ νικηφόρο προλεταριάτο ἄρχισε νὰ λύνει τὰ δημοκρατικὰ προβλήματα καὶ σιγὰ σιγὰ, ἀπ' τὴν ἴδια τὴν λογικὴν τῆς ἐξουσίας του, ἔφτασε ν' ἀντιμετωπίζει τὰ σοσιαλιστικὰ προβλήματα· δὲν ἄρχισε νὰ λύνει σοβαρὰ τὸ ζήτημα τῆς κολεχτιβοποίησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας παρὰ μόνον τὴν δωδέκατη χρονιά τῆς ἀνόδου του στὴν ἐξουσία. Αὐτὸ εἶναι ποὺ ὁ Λένιν ὀνόμασε μετατροπὴ τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης σὲ σοσιαλιστική. Δὲν μεταμορφώνεται ἡ ἀστικὴ ἐξουσία μὲ ὑπερτροφικὴ ἐξέλιξη σ' ἐργατο-ἀγροτικὴ ἐξουσία κι' ὅστε-

ρο σὲ προλεταριακὴ ὄχι, ἡ ἐξουσία μιᾶς τάξης δὲν «μεταμορφώνεται» σ' ἐξουσία μιᾶς ἄλλης τάξης, τὴν ἐξουσία τὴν ἀρπάζουν μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι. Ἀλλὰ μόλις ἡ ἐργατικὴ τάξη καταχτήσῃ τὴν ἐξουσία, οἱ δημοκρατικοὶ σκοποὶ τοῦ προλεταριακοῦ καθεστώτος ἀνυψώνονται ἀναπόφευγα σὲ σοσιαλιστικοὺς σκοποὺς. Τὸ ὀργανικὸ πέρασμα, καὶ μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς δημοκρατίας στὸ σοσιαλισμὸ δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ κάτω ἀπ' τὴν δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου. Νὰ ποῖα εἶναι ἡ κεντρικὴ ιδέα τοῦ Λένιν. Οἱ ἐπίγονοι τᾶχουν ὅλα αὐτὰ ἐξευτελίσαι, τᾶχουν ὅλα μπερδέσει, τᾶχουν ὅλα νοθέψῃ καὶ δηλητηριάξουν σήμερον μὲ τίς ψεύτικες ιδέες τους τὴ συνειδησὴν τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου.

ΔΥΟ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ: Ο ΟΠΙΟΡΤΟΓΝΙΣΜΟΣ ΚΙ' Ο ΤΥΧΟΔΙΩΧΤΙΣΜΟΣ

Πρόκειται, ἄς τὸ ἐπαναλάβουμε, ὄχι γιὰ ἀκαδημαϊκὰς λεπτολογίας, ἀλλὰ γιὰ ζωτικὰ ζητήματα τῆς ἐπαναστατικῆς στρατηγικῆς τοῦ προλεταριάτου. Εἶναι σφαλὲρὸν νὰ ποῦμε ὅτι στὴν Ἰσπανίαν μπαίνει τώρα «τὸ ζήτημα μιᾶς ἐργατο-ἀγροτικῆς ἐπανάστασης». Εἶναι σφαλὲρὸν νὰ ποῦμε ὅτι ἤρθε ἡ στιγμή στὴν Ἰσπανίαν νὰ ἐπιχειρήσουμε μιὰ καινούργια ἐπανάσταση, δηλαδή μιὰ πάλιν ἄμεση γιὰ τὴν κατάχτηση τῆς ἐξουσίας. Ὁχι, τὸ ζήτημα ποὺ μπαίνει μπροστά μας εἶναι ἡ κατάχτηση τῶν μαζῶν, μὲ σχέδιον νὰ τίς ἀπαλλάξουμε ἀπ' τίς δημοκρατικὰς τοὺς αὐταπάτας κι' ἀπ' τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ ἔχουν πρὸς τοὺς σοσιαλιστὰς μὲ σκοπὸν νὰ τίς συγκεντρώσουμε στὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα. Ἡ δευτέρη ἐπανάσταση θάρθει ἀλλὰ θὰ εἶναι ἡ ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου ποὺ σέρνει ξωπίσω του τοὺς φτωχοὺς χωρικοὺς. Ἀνάμεσα στὸ ἀστικὸν καθεστὼς καὶ στὴν δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου δὲν θάχει τόπο γιὰ καμιά λογὴς «ἐργατο - ἀγροτικὴ ἐπανάσταση» ποὺ νὰ τὴν καταλαβαίνουμε μ' ἓνα εἰδι-

κό νόημα. Νά λογαριάζει κανείς πάνω σέ μιὰ τέτοια ἐπανάσταση καί νά προσαρμόζει σ' αὐτὴ τὴ πολιτικὴ του, εἶναι σάν νά ὁδηγεῖ τὸ προλεταριάτο στὸ καθεστῶς τοῦ Κουόμινταγκ, δηλαδή νά καταστρέφει τὴν ἐπανάσταση.

Οἱ μπερδεμένες διατυπώσεις τῆς Πράβδα ἀνοίγουν δυὸ δρόμους ποὺ καλοῦν ν' ἀκολουθήσουμε, ἄς τὸ ξαναποῦμε, μέχρι τὴν ἄκρη στὴν Κίνα· ὁ δρόμος τοῦ ὁππορτουнизμοῦ καὶ ὁ δρόμος τοῦ τυχοδιωχτισμοῦ.

Ἐάν σήμερα ἡ Πράβδα δὲν ἀποφασίζει ἀκόμα νὰ «χαρὰχτηρήσῃ» τὴν ἰσπανικὴ ἐπανάσταση σάν μιὰν ἐργατο - ἀγροτικὴ ἐπανάσταση, ποῖος ξέρει ἔάν αὐτὸ δὲ θὰ γίνῃ αὖριο ὅταν ὁ Θαμόρα — Τσάγκ - Κάι - Σὲν ἀντικατασταθῇ ἀπ' τὸν «πιστὸ Βάν - Τιν - Βέϊ» ἄς ποῦμε ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀριστερᾶς, τὸ Λερροῦ. Οἱ σοφοὶ καθηγητές, οἱ Μαρτίνοφ οἱ Κουζίνεν καὶ Σια δὲν θ' ἀποφασίσουν παρὰ ὅτι αὐτὴ εἶναι μιὰ ἐργατο - ἀγροτικὴ δημοκρατία ποὺ «ὀφείλουμε νὰ ὑποστηρίξουμε μὲ τὸν ὅρο ὅτι...» (διατύπωση τοῦ Στάλιν τὸ Μάρτη στὰ 1917) ἢ «νὰ ὑποστηρίξουμε ὁλοκληρωτικὰ» (διατύπωση τοῦ ἴδιου τοῦ Στάλιν γιὰ τὸ Κουόμινταγκ στὰ 1925 - 1927) ;

Ἀλλὰ ὑπάρχει ἀκόμα μιὰ δυνατότητα γιὰ τοὺς τυχοδιωχτες ποὺ ἀντικατοπτρίζει ἰσως καλύτερα τὴν κατάσταση τῶν κεντριστικῶν σημερινῶν ἀντιλήψεων. Τὸ ἄρθρο τῆς Πράβδα λέγει ὅτι οἱ ἰσπανικὲς μάχες «ἀρχίζουν νὰ στρέφουν τὸ ἴδιο τὰ χτυπήματά τους ἐναντίον τῆς κυβέρνησης». Τὸ ἰσπανικὸ κομμ. κόμμα μπορεῖ μ' ὅλα ταῦτα νὰ λανσάρει σάν σύνθημα ἄμεσο τὸ σύνθημα τῆς ἀνατροπῆς τῆς τωρινῆς κυβέρνησης; Ἡ Πράβδα, στὴ σοφὴ τῆς μελέτῃ, δηλώνει — τὸ εἶχαμε καταλάβει — ὅτι πῆγαινε πάνω ἀπ' ὅλα νὰ γίνῃ μιὰ ἐργατοαγροτικὴ ἐπανάσταση. Ἐάν δοῦμε σ' αὐτὴ τὴ «φράση» ὅχι μιὰ ὑπερτροφία ἀλλὰ μιὰ ἀνατροπὴ τῆς ἐξουσίας, μιὰ καινούργια προοπτικὴ ἀποκαλύπτεται, ἡ προοπτικὴ τοῦ τυχοδιωχτισμοῦ. Τὸ ἄδύναμο κομμ. κόμμα μπο-

ρεῖ νὰ πει στὴ Μαδρίτη ὅτι εἶπε (ἢ ὅτι τὸ διέταξαν νὰ πει) τὸ Δεκέμβρη στὰ 1927, στὴ Καντώνα: «Γιὰ μιὰ προλεταριακὴ διχτατορία δὲν εἴμαστε, καταλαβαίνετε, ἀκόμα ὥριμοι ἀλλὰ μιὰ καὶ πρόκειται γιὰ ἓναν ἐνδιάμεσο σταθμό, γιὰ μιὰ ἐργατοαγροτικὴ διχτατορία, ἄς δοκιμάσουμε, ἀκόμα καὶ μὲ τίς ἀδύνατες δυνάμεις μας, νὰ προκαλέσουμε μιὰ ἐξέγερση ἴσως θὰ βγῇ κάτι ἀπ' αὐτό!». Πραγματικὰ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ προβλέψουμε: ὅταν θὰ παρατηρήσουν ὅτι ἄφισαν ἐγκληματικὰ νὰ ξεφύγῃ ἡ πρώτη χρονιά τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης οἱ ὑπεύθυνοι αὐτῆς τῆς ἀπώλειας χρόνου θὰ μαστιγώσουν τόσο καὶ περισσότερο τοὺς προσωπικοὺς τοὺς «ἐκτελεστές», καὶ θὰ μπορέσουν νὰ τοὺς ρίξουν μέσα σὲ μιὰ τραγικὴ περιπέτεια σάν τὴν περιπέτεια τῆς Καντῶνας.

«ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ» ΣΑΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Σὲ ποῖο μέτρο, αὐτὸς ὁ κίνδυνος εἶναι πραγματικὸς; Στὸ πιὸ μεγάλο βαθμό. Πηγάζει ἀπ' τὴν ἴδια τὴν ἐσωτερικὴ φύση τῆς ἐπανάστασης ἢ ὅποια δίνει ἓνα χαραχτήρα ὀλέθριο στίς παραλείψεις καὶ στίς συγχύσεις τῶν ἡγετῶν. Ἡ σημερινὴ ἰσπανικὴ κατάσταση περιελίξει τὴν δυνατότητα μιᾶς καινούργιας ἐκρήξης τῶν μαζῶν ποὺ ἀνταποκρίνεται λίγο πολὺ στίς μάχες ποὺ δώθηκαν στὴν Πετρούπολη στὰ 1917, καὶ μπῆκαν στὴν ἱστορία μὲ τ' ὄνομα «μέρες τοῦ Ἰούλη»· ἐάν αὐτὲς οἱ μάχες δὲν κατέληξαν στὴν ἥττα τῆς ἐπανάστασης, αὐτὸ ὀφείλεται μοναδικὰ γιατί ἡ πολιτικὴ τῶν μπολσεβίκων ἦταν σωστὰ χαραχμένη. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐπιμείνουμε πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ποὺ εἶναι κραυγαλέας σημασίας γιὰ τὴν Ἰσπανία.

Ξαναδοῖσκουμε τὸ πρωτότυπο στίς «μέρες τοῦ Ἰούλη» μέσα σ' ὅλες τίς παλιὲς ἐπαναστάσεις, ἀρχίζοντας ἀπ' τὴ μεγάλη γαλλικὴ ἐπανάσταση ποὺ εἶχαν πολὺ διαφορὲς καταλή-

ξεις, συχνά καταστροφικές. Είναι μιὰ φάση πού προβλέπεται στο μηχανισμό μιᾶς ἀστικής ἐπανάστασης, στο μέτρο πού ἡ τάξη πού θυσιάζεται περισσότερο γιά νά πετύχει αὐτή ἡ ἐπανάσταση καί πού ἐλπίζει περισσότερο ἀπ' αὐτή, παίρνει τὰ λιγώτερα. Ἡ λογική αὐτοῦ τοῦ προτσέσου εἶναι ὁλοτελὴ καθαρή. Ἡ κυρίαρχη τάξη, παίρνοντας τὴν ἐξουσία ἀπ' τὴν ἐπανάσταση, πάει νά πιστέψει ὅτι ἔτσι ἡ ἐπανάσταση ἔχει ὁλοκληρώσει ὅλες τὶς ὑποχρεώσεις της καί ὅτι δὲ φροντίζει πιά παρὰ νά ἀποδείξει ὅλες τὶς καλές της διαθέσεις πρὸς τοὺς ἀντιδραστικούς. Ἡ «ἐπαναστατική» μπουρζουαζία προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτηση στὶς λαϊκὲς μάζες παίρνοντας μέτρα μὲ τὸ σκοπὸ νά πετύχει τὴ συγκατάθεση τῶν τάξεων πού ἐκτοπίστηκαν ἀπ' τὴν ἐξουσία. Οἱ μάζες βγήκαν γρήγορα ἀπ' τὶς αὐταπάτες τους, πολὺ γρηγορότερα ἀπ' ὅσο χρειάστηκε ἡ πρωτοπορεία τους γιά νά ἡρεμίσουν ὕστερα ἀπ' τὴν ὀρμὴ τῶν ἐπαναστατικῶν μαχῶν. Αὐτοὶ πού εἶναι στὴν ἡγεσία τοῦ κινήματος φαντάζονται ὅτι μποροῦν, καταφέροντας ἓνα καινούργιο χτύπημα, νά ὁλοκληρώσουν ἢ νά διορθώσουν αὐτὸ πού ἔχουν κάμει πιά προηγουμένα μ' ἄρκετὴ ἀποφασιστικότητα. Ἀπὸ κεῖ βγαίνει μιὰν ὀρμὴ πρὸς μιὰ καινούργια ἐπανάσταση, ἀπροπαράσκευη, ἀπρογραμματιστὴ, πού δὲν ξέρει καθόλου τί θὰ πεῖ ἐπιφύλαξη, πού δὲν λυγίζει μπροστὰ στὶς ὁποιοδήποτε συνέπειες. Ἀπ' τὴν ἄλλῃ μεριά, ἡ μπουρζουαζία πού ἀνέβηκε στὴν ἐξουσία φαίνεται νά περιμένει ἓνα σκληρὸ ξεσήκωμα ἀπ' τὰ κάτω γιά νά προσπαθῇ νά ξετελειώσῃ μὲ τὸ λαό. Αὐτὴ εἶναι ἡ κοινωνικὴ καί ψυχολογικὴ δάση μιᾶς συμπληρωματικῆς μισοἐπανάστασης ἢ ὁποία, περισσότερο ἀπὸ μιὰ φορὰ στὴν ἱστορία, ἦταν ἡ ἀφετηρία μιᾶς νικηφόρας ἀντεπανάστασης.

Στὰ 1848, «οἱ μέρες τοῦ Ἰούνη» διεδραματίστηκαν στὴ Γαλλία τὸ μῆνα Ἰούνη καί πῆραν ἓνα χαρακτηριστὰ ἀσύγκριτα πιδ μεγαλειώδη καί πιδ τραγικὸ παρὰ στὴ Πετροῦπολη στὰ 1917. Αὐτὸ πού ὀνόμασαν οἱ «μέρες τοῦ Ἰούνη» τοῦ

Παρισινοῦ προλεταριάτου, βγήκε μὲ μιὰν ἀκατάβλητη δύναμη ἀπ' τὴν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη. Οἱ ἐργάτες τοῦ Παρισιοῦ, πού πῆραν τὰ τουφέκια τὸ Φλεβάρη, δὲ μπορούσαν νά κρατηθοῦν καί νά μὴν ἀντιδράσουν μπροστὰ στὴν ἀντίθεση πού ὑπῆρχε ἀνάμεσα σ' ἓνα πρόγραμμα θαυμαστὸ καί σὲ μιὰν οἰχτρὴ πραγματικότητα, μιὰν ἀβάσταχτη ἀντίθεση πού, κάθε μέρα τοὺς ἐσφιγγε τὴ καρδιά ἀλλὰ καί τὸ στομάχι. Τὸ προλεταριάτο δὲν εἶχε ἀποχτήσει οὔτε σχέδιο, οὔτε πρόγραμμα, οὔτε διέυθυνση: ἔτσι οἱ μέρες τοῦ Ἰούνη στὰ 1848 μοιάζανε σὰν ἰσχυρὴ, ἀναπόφευγη, ἀντανάκλαση.

Οἱ ἐξεγερμένοι ἐργάτες τσακίστηκαν δίχως οἶχτο. Ἔτσι οἱ δημοκράτες ἄνοιξαν τὸ δρόμο στὸ θαναπατρισμό.

Ἡ γιγάντια ἐκρηξὴ τῆς Κοιμίουνας ἦταν τὸ ἴδιο σὲ σχέση μὲ τὸ πραξικοπημα τοῦ Σεπτέμβρη στὰ 1870 ὅτι ἦταν οἱ μέρες τοῦ Ἰούνη γιά τὴν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη στὰ 1848. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ παρισινοῦ προλεταριάτου τὸ Μάρτη στὰ 1871 ἦταν λιγώτερο καί κάθε ἄλλο πράγμα παρὰ μιὰ λογαριασμένη στρατηγικὴ. Γεννήθηκε μέσα σὲ μιὰ τραγικὴ σύμπτωση περιστατικῶν, πού συμπληρώθηκε ἀπὸ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς προκλήσεις στὶς ὁποῖες ἡ γαλλικὴ ἀστικὴ τάξη δείχνεται τόσο πανέξυπνη ὅσο ὁ φόβος της κεντρίζει τὴν ἀχρειότητά της. Στὴ Παρισινὴ Κοιμίουνα, ἡ ἀντανάκλαση τῆς διαμαρτυρίας τοῦ προλεταριάτου ἐνάντια στὴν ἀπάτη τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης ἀνυψώθηκε γιά πρώτη φορὰ στὸ ἐπίπεδο μιᾶς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, ἀλλὰ γιά νά συντριφεῖ ἄμεσα.

Τώρα, ἡ ἀναίμακτη ἐπανάσταση πού ξετυλίγεται, ἡ εἰρηνικὴ, ἡ ἐνδοξη (ἢ σειρὰ αὐτῆ τῶν ἐπίθετων εἶναι πάντα ἡ ἴδια) προπαρascευάζει στὴν Ἰσπανία μπρὸς στὰ μάτια μας τὶς «μέρες τοῦ Ἰούνη» της, σύμφωνα μὲ τὸ καλαντάρι τῆς Γαλλίας ἢ τὶς «μέρες τοῦ Ἰούλη» της σύμφωνα μὲ τὶς ἐφημερίδες τῆς Ρωσίας. Ἡ κυβέρνηση Μαδρίτης κολυμπώντας μέσα σὲ μιὰ φρασσιολογία πού συχνά φαίνεται σὰν μετα-

φρασμένη απ' τὰ ρωσσικά υπόσχεται πλατειά μέτρα ἐναντία στὴν ἀνεργία κι' ἐνάντια στὴν ἐξαθλίωση τῶν χωρικῶν, ἀλλὰ δὲν τολμάει ν' ἀγγίξει καμιά απ' τὲς παλιὲς κοινωνικὲς πληγές. Οἱ σοσιαλιστὲς τῆς συμμαχικῆς κυβέρνησης βοηθᾶνε τοὺς δημοκρατικοὺς νὰ σαμποτάρουν τοὺς σκοποὺς τῆς ἐπανάστασης. Ὁ ἡγέτης τῆς Καταλονίας, πού εἶναι ἡ πιὸ βιομηχανικὴ καὶ ἡ πιὸ ἐπαναστατικὴ χώρα τῆς Ἰσπανίας, ἀναγγέλλει μέσα απ' τοὺς ὅρκους του τὴ χιλιόχρονη βασιλεία μιᾶς κοινωνίας πού δὲ θάχει πιὰ οὔτε ἔθνη οὔτε τάξεις κραταπιεζόμενες, ἀλλὰ δὲν σηκώνει οὔτε τὸ μικρὸ του δαχτυλάκι γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸ λαὸ ν' ἀπαλλαχτεῖ πραγματικά απ' τὲς παλιὲς ἀπαίσιες ἀλυσίδες. Ὁ Μαθίας κρύβεται πίσω απ' τὴν κυβέρνησιν τῆς Μαδρίτης πού, μὲ τὴ σειρά τῆς, κρύβεται πίσω απ' τὴ Συνταχτικὴ Συνέλευση. Σὰν νὰ σταπιδάει ἡ ζωὴ περιμένοντας αὐτὴ τὴ Συνέλευση! Καὶ σὰν νὰ μὴν ἦταν φανερό ἀπὸ προηγούμενα ὅτι τ' αὐριανὰ Κορτὲς δὲν θάβει παρὰ ἡ ἀναδημιουργία σὲ μεγέθυνση τοῦ δημοκρατικο - σοσιαλιστικοῦ μπλόκ πού δὲ θὰ νοιάζονταν παρὰ πῶς νὰ διατηρήσῃ ὅλα τὰ πράγματα ὅπως ἦταν προηγούμενα! Εἶναι δύσκολο νὰ προβλέψουμε τὴν πυρετώδη ἀνοδο τῆς ἀγανάχτησης τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν; Μιὰ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν πορεία τῶν μαζῶν πρὸς τὴν ἐπανάσταση καὶ στὴ πολιτικὴ τῶν καινούργιων ἡγετικῶν τάξεων — τέτοια θάβει ἡ πηγὴ τῆς αὐτῆς σύγκρουσης ἢ ὅποια, μέσα στὴ κατοπινὴ ἐξέλιξη, θὰ καταστρέφει τὴν πρώτη ἐπανάσταση, τοῦ Ἀπρίλη, ἢ θὰ οδηγήσῃ σὲ μιὰν ἄλλην.

Ἐάν τὸ μπολσεβίκικο κόμμα ἐπέμενε νὰ θεωρεῖ σὰν «ἀκαιρο» τὸ κίνημα πού ξέσπασε στὴ Πετρούπολη τὸν Ἰούλη, εἴαν εἶχε γυρίσει τὲς πλάτες στὲς μάζες, αὐτὴ ἡ μισο - ἐπανάσταση θάπεφτε ἀναπόφευγα κάτω απ' τὴ διασπασμένη καὶ διασκορπισμένη ἡγεσία τῶν ἀναρχικῶν, τῶν τυχοδιωκτῶν αὐτῶν, πού δὲν ἐξέφραζαν παρὰ τυχαίαν τὴν ἐξέγερση

τῶν μαζῶν καὶ ἡ ἐξέγερση θαμμένη στὸ αἷμα τῆς θὰ ἐσόβει μέσα σ' ἀγρονες ταραχές. Ἀλλὰ ἂν ἀντίστροφα, τὸ κόμμα, μπαίνοντας ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κινήματος, δὲν μπορούσε νὰ συλλάβει τὴ κατάστασιν στὸ σύνολό της κι' ἀφίνοντας νὰ παρασυρθῇ στὸ δρόμο τῶν ἀποφασιστικῶν μαχῶν, ἡ ἐξέγερση, δίχως καμιάν ἀμφιβολία, θάχε πάρει μιὰ τολμηρὴ ἔγχαση· στρατιῶτες καὶ χωρικοί, κάτω απ' τὴν ἡγεσία τῶν μπολσεβίκων, τὸν Ἰούλη, θ' ἔρπαζαν τὴν ἐξουσία γιὰ λίγο στὴν Πετρούπολη· ἀλλὰ ἔτσι δὲν θὰ κατάφερναν παρὰ νὰ προετοιμάσουν τὸ τσάκισμα τῆς ἐπανάστασης! Μόνο μὲ μιὰ σωστὴ καθοδήγησιν μπόρεσε τὸ μπολσεβίκικο κόμμα νὰ παραμερίσει τοὺς μοιραίους κινδύνους πού παρουσιάζονταν κάτω απ' αὐτὲς τὲς δυὸ ὁφεις: τὲς μέρες τοῦ Ἰούνη στὰ 1848, ἢ καλύτερα αὐτὲς πού ἔζησε ἡ Κομμούνια τοῦ Παρισιῶ στὰ 1871. Τὸ χτύπημα πού καταφέρθηκε στὲς μάζες καὶ στὸ κόμμα τοῦ Ἰούνη στὰ 1917 ἦταν πολὺ αἰσθητό· ἀλλὰ δὲν εἶταν ἀποφασιστικό. Λογαριάσαμε τὰ θύματα κατὰ δεκάδες, ἀλλὰ ὄχι κατὰ δεκάδες χιλιάδες. Ἡ ἐργατικὴ τάξις ἐγῆκε απ' τὴν δοκιμασία δίχως ν' ἀποκεφαλίστῃ απ' τὴν ἡγεσία της, δίχως νάχει πολὺ τρέξει τὸ αἷμα της. Διατηροῦσε ἀνέπαφα τὰ ἀγωνιστικά της στελέχη. Αὐτὰ τὰ στελέχη διδάχτηκαν πολλὰ, καὶ μπόρεσαν τὸν Ὀκτώβριον νὰ οδηγήσουν τὸ προλεταριάτο στὴ νίκη.

Ἀκριβῶς απ' τὴν ἀποψη γιὰ τὲς ἡμέρες τοῦ Ἰούλη, ἐμφανίζεται ὁ ἐξαιρετικὸς κίνδυνος πού θγαίνει απ' αὐτὴ τὴν ἀπατηλὴ ἀντίληψιν γιὰ μιὰ «μεταβατικὴ» ἐπανάσταση μιάν ἀκροτηριασμένην ἐπανάσταση, ἢ ὅποια ἰσχυρίζονται, ὅτι ἐπιβάλλεται τώρα στὴν Ἰσπανία.

Η ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΧΤΗΣΟΥΜΕ ΤΙΣ
ΜΑΖΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΧΟΙΝΤΕΣ

Ἡ ἀριστερὴ ἀντιπολίτευσις ἔχει τὸ καθήκον ν' ἀποκαλύψει, νὰ καταγγείλῃ δίχως οἴχτο καὶ νὰ ξευτελίῃ γιὰ πάν-

τα, μέσα στη συνήδηση της προλεταριακής πρωτοπορείας, τη φόρμουλα μιας κάποιας «εργατικής επανάστασης» που θα ξεχώριζε απ' την αστική επανάσταση όπως κι' απ' την προλεταριακή επανάσταση. Κομμουνιστές της Ισπανίας μη πιστεύετε τίποτα απ' αυτά! Δεν υπάρχει σ' αυτά παρά πλάνη και απάτη. Είναι μια διαβολική εφεύρεση με το μέσο της οποίας θα σ'αξ έδαζαν αύριο τη θηλειά στο λαϊμό. Μή πιστεύετε καθόλου σ' αυτά, Ισπανοί που ανήκετε στην αφρόκριμα του προλεταριάτου! Μελετήστε τα διδάγματα της Ρωσικής επανάστασης και τα διδάγματα που σ'αξ δώσανε με τις ήττες τους, οι επίγονοι. Η προοπτική που ξανοίγεται για σ'αξ είναι ή προοπτική μιας πάλης για τη διχτατορία του προλεταριάτου. Για να φέρετε σ'ε πέρας αυτό το σκοπό, πρέπει να συσσωματώσετε στενά γύρω σας την εργατική τάξη και να ξεσηκώσετε, με τη βοήθεια αυτής της τάξης, τα εκατομμύρια των φτωχών χωρικών. Είναι ένα γιγάντιο έργο.

Σεις όλοι, κομμουνιστές της Ισπανίας, φέρνετε απέραντη ευθύνη για την επανάσταση. Δεν μπορεί κ' κλείσετε τα μάτια μπροστά, στις αδυναμίες σας, ούτε να νανουρίζεσθε με αυταπάτες. Η επανάσταση δεν αφήνει τόπο για τις φρασσιολογίες. Τα επαληθεύει όλα και τα επαληθεύει με αίμα.

Για να ανατραπή ή κυριαρχία της αστικής τάξης δεν χρειάζεται παρά μονάχα ή διχτατορία του προλεταριάτου. Δεν υπάρχει, δ'ε θα υπάρξη, δ'ε μπορεί να υπάρξη γι' αυτό μ'αν επανάσταση «μεταβατική» πιό «άπλη» πιό «οικονομική» πιό προσιτή, ανάλογη με τις δυνάμεις σας.

Η ιστορία δεν θα φανταστή για σ'αξ μ'αν ενδιάμεση διχτατορία δευτέρας ποιότητας, μ'αν διχτατορία μ' εκπτώση. Όταν σ'αξ μιλάνε γι' αυτή τη διχτατορία, σ'αξ εξαπατούνε.

Προπαρascευαστήτε για τη διχτατορία του προλεταριάτου, προπαρascευαστήτε σοβαρά, επίμονα, ακούραστα!

Μ' όλα ταύτα ο άμεσος σκοπός των ισπανών κομμουνιστών δ'ε είναι να κατaχτήσουν τ'ε μάξες. Αυτή ή πάλη για τη πιό κοντινή περίοδο, πάει να εξελιχτή πάνω στη βάση της αστικής δημοκρατίας και σ' ένα πολύ μεγάλο μέτρο, κάτω από συνθήματα δημοκρατικά. Η δημιουργία εργατικών χούντες (soviets) επιβάλλεται π'αν' απ' όλα, δίχως καμ'ιαν αμφιβολία. Άλλά θάτανε παράλογο ν' αντιτάξουμε τις χούντες στα δημοκρατικά συνθήματα. Η πάλη που άρχισε ενάντια στα προνόμια της εκκλησίας, ενάντια στις καταχρήσεις των θρησκευτικών ταγμάτων και των μοναστηριών — πάλη καθαρή δημοκρατική — προκάλεσε το Μάη, μέσα στις μάξες, έναν αναδρασμό απ' τον όποιο δ'εν μπόρεσε να επωφεληθ'η για να εκλέξη εργάτες βουλευτές κατά δυστυχία άφησαν να τους ξεφύγει ή ευκαιρία.

Οι χούντες, μέσα στην τωρινή φάση, παρουσιάζονται σαν ή οργανωμένη φόρμα ενός ενιαίου προλεταριακού μετώπου, τάσο για τις άπεργίες όσο και για το διώξιμο των ιησουϊτών και για τη συμμετοχή στις εκλογές των Κορτές, για την σύνδεση με τους φαντάρους όπως και για την ύποστηρίξη του κινήματος των χωρικών.

Μόνο με τις χούντες που ενσωματώνουν τους βασικούς σχηματισμούς του προλεταριάτου οι κομμουνιστές μπορεί να εξασφαλίσουν την ήγεμονία τους πάνω σ'αυτή την τάξη και κατά συνέπεια να κυριαρχίσουν στην επανάσταση. Μόνο στο βαθμό που θα μεγαλώνη ή επίδραση των κομμουνιστών πάνω στην εργατική τάξη, οι χούντες θα γίνουν όργανα πάλης για την κατάκτηση της εξουσίας. Σ' έναν απ' τους κατοπινούς σταθμούς της εξέλιξης — δ'ε ξέρουμε ακόμα σ'ε ποιόν — οι χούντες, που γίνανε τα όργανα της εξουσίας του προλεταριάτου, θα βρεθούν σ' εκδηλη πάλη με τους δημοκρατικούς θεσμούς της μπουρζουαζίας. Τότε μόνο θα σημάνη ή τελευταία ώρα της αστικής δημοκρατίας.

Κάθε φορά που οι μάζες ρίχνονται μέσα στη πάλη, αισθάνονται — άμετάβλητα — δεν μπορεί παρά να αισθάνονται — την έντονη ανάγκη για μια οργάνωση με κύρος, που ν' ανυψώνετε πάνω απ' τα κόμματα, τις φράξιες, τις σχέτες και που νάναι ικανή γα ένωση όλους τους εργάτες μέσα σε μια μοναδική και ενιαία δράση. Κάτω απ' αυτή τη φόρμα πρέπει να εκδηλωθούν οι εκλεγμένες από τους εργάτες χούντες. Πρέπει να ξέρουμε να προβάλλουμε αυτό το σύνθημα στη μάζα την κατάλληλη στιγμή. Λοιπόν, ευνούκες στιγμές, αυτό το καιρό, προσφέρονται σε κάθε βήμα που κάνουμε. Αλλά αν υποθέσουμε το σύνθημα των σοσιετ σαν όργανα της δικτατορίας του προλεταριάτου, στην πραγματικότητα της σημερινής πάλης, τοποθετήσουμε αυτό το σύνθημα σαν ένα αντικείμενο πάνω απ' την ιστορία, το κρεμάσουμε σαν μίαν εικόνα πάνω απ' την επανάσταση οι πιστοί θα μπορέσουν να γονατίσουν μπροστά στην άγια εικόνα, οι επαναστατικές μάζες δεν θα την ακολουθήσουν ποτέ.

ΓΙΑ ΤΟ ΡΥΘΜΟ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Αλλά μένει άρκετός καιρός για να εφαρμοστή ή σωστή ταχτική; Δεν θάτανε πολύ άργά; Δεν αφήσαμε να περάσουν όλες οι προθεσμίες;

Είναι εξαιρετικά σπουδαίο να καθορίσουμε με ακρίβεια το ρυθμό με τον οποίο αναπτύσσεται ή επανάσταση — αν όχι για να προσδιορίσουμε την γενική στρατηγική γραμμή, τουλάχιστον για να καθορίσουμε τη ταχτική. Γιατί αν ή ταχτική είναι κακή, ή καλύτερη στρατηγική μπορεί να οδηγήσει σε μια καταστροφή. Βέβαια, είναι αδύνατο να προελέψουμε το ρυθμό του κινήματος για μια μακρυνή περίοδο.

Μέσα στην πορεία της πάλης πρέπει να προχωρούμε στις επαληθεύσεις και σύμφωνα με τα συμπτώματα τα πιο διαφορετικά. Άλλωστε, στη πορεία των γεγονότων, ο ρυθμός πρέπει να τροποποιηθή άπτόματα. Ακόμα πρέπει ν' άχουμε κάτω απ' τα μάτια μας μια κάποια προοπτική για να κάμουμε σ' αυτή τις απαραίτητες διορθώσεις σύμφωνα με τα δοσμένα της πείρας.

Η μεγάλη γαλλική επανάσταση χρειάστηκε περισσότερα από τρία χρόνια για να φτάσει στην αποκορύφωσή της, στη δικτατορία των γιαιοκμπόνων.

Η ρωσική επανάσταση έφτασε σε όχτώ μήνες στην δικτατορία των μπολσεβίκων. Σ' αυτό παρατηρούμε μια τεράστα διαφορά στους ρυθμούς.

Εάν, στη Γαλλία, τα γεγονότα είχαν αναπτυχτή μ' ένα τρόπο πιο γοργό, οι Γιαιοκμπόνι δεν θάχανε το καιρό να σχηματίσουν το κόμμα τους, δοσμένου ότι δεν υπήρχαν την προηγούμενη της επανάστασης. Απ' την άλλη μεριά, εάν οι Γιαιοκμπόνι είχαν μια δύναμη πριν απ' την επανάσταση, τα γεγονότα θάχανε άληθινά έξελιχτεί πιο γρήγορα. Να ένας απ' τους παράγοντες που καθορίζουν το ρυθμό. Αλλά είναι κι άλλοι που είναι πιθανά πιο αποφασιστικοί.

Η ρωσική επανάσταση στα 1917 είχε πίσω της την επανάσταση στα 1905 που ο Λένιν ονόμαζε μια γενική δοκιμή. Όλα τα στοιχεία της δεύτερης και της τρίτης επανάστασης ήταν από πολύ καιρό προπαρασκευασμένα κατά τρόπο που αυτοί που έλαβαν μέρος στον άγώνα δεν είχαν παρά να προχωρήσουν σαν νάναι σε μια πίστα κιόλας χαραγμένη πάνω στα χιόνια. Έτσι έπιταχύνθηκε εξαιρετικά ή άνοδος της επανάστασης προς το αποκορύφωμά της.

Όπως κι' αν έχει, πρέπει να σκεφτούμε ότι στα 1917 αυτό που καθώρισε το ρυθμό της επανάστασης, ήταν ο π ό λ ε μ ο ς. Το άγροτικό ζήτημα θα μπορούσε να διαφο-

ροποιήση τὴν κατάστασιν γιὰ μερικοὺς μῆνες γιὰ ἓνα ἢ δύο χρόνια. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦ θανάτου μέσα στὰ χαρὰκώματα δὲν ἐπέτρεπε πιά ἀτέρμονα πράγματα. Οἱ φαντάροι λέγανε: Τί νὰ τὴν κάμω τὴ γῆ ἅμα δὲν ὑπάρχω πιά; Ἡ ὄθνησι δώδεκα ἑκατομμυρίων στρατοῦ ἐπιτάχυνε φοβερὰ τὴν ἐπανάστασιν. Δίχως τὸ πόλεμο, παρὰ τὴ γενικὴ πρόδω στὰ 1905, παρὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ μπολσεβίκικοι κόμματος, ἡ περίοδος τοῦ ἀνοίγματος τῆς ἐπανάστασης, πρὶν ἀπ' τὴν ἐπέμβαση τῶν δικῶν μας, θὰ μπορούσε νὰ διαρκέσῃ περισσότερο ἀπὸ ὀχτὼ μῆνες, ἴσως ἓνα χρόνο, ἴσως δύο χρόνια καὶ ἀκόμα περισσότερο.

Αὐτὲς οἱ γενικὲς σκέψεις ἔχουν μιὰν ἀναμφισβήτητη σπουδαιότητα ἐὰν θέλαμε νὰ δοῦμε ποιὸς μπορούσε νὰ εἶναι ὁ ρυθμὸς τῆς ἀνάπτυξης τῶν ἰσπανικῶν γεγονότων. Ἡ καινούργια γενιά, σ' αὐτὴ τὴ χώρα, δὲν ἔχει γνωρίσει καθόλου ἐπανάστασιν, δὲν ἔχει καθόλου δοκιμάσει «μιὰ γενικὴ πρόδω». Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα ἦταν ἐξαιρετικὰ ἀδύναμο ὅταν ἀνακατεύτηκε στὰ γεγονότα. Ἡ Ἰσπανία δὲ βρίσκεται σὲ πόλεμο μὲ τὸ ἐξωτερικόν· οἱ χωρικοὶ δὲν εἶναι στιθαγμένοι στὶς στρατῶνες καὶ στὰ χαρὰκώματα, δὲν ἔχουν φόβο νὰ τοὺς ξεπαστρέσουν ἅμεσα. Αὐτὸ τὸ σύνολο τῶν περιστατικῶν μᾶς ἐπιβάλλει νὰ προβλέψουμε μιὰ πορεία πρὸς ἀργὴν στὰ γεγονότα καὶ μᾶς ἐπιτρέπει, κατὰ συνέπεια, νὰ ἐλπίζουμε ὅτι τὸ κόμμα θάχει περισσότερον καιρὸ γιὰ νὰ προπαρασκευαστῇ γιὰ τὴν κατάχτησιν τῆς ἐξουσίας.

Ἀλλὰ μερικοὶ παράγοντες δροῦνε πρὸς μιὰν ἀντίθετην κατεύθυνσιν καὶ μπορεῖ νὰ προκαλέσουν ἀπόπειρες ἀνῳριμες γιὰ ἀποφασιστικὰς μάχας, οἱ ὁποῖες ἰσοδυναμοῦν μὲ μιὰν ἥττα τῆς ἐπανάστασης. Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα εἶναι ἀδύνατον ἢ ὥθνησι τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἶναι πρὸς γερὴν οἱ παραδόσεις οἱ ἀναρχοσυνδικαλιστικὲς δροῦν πρὸς τὴν ἱδια κατεύθυνσιν τέλος ὁ ἐσφαλμένος προσανατολισμὸς τῆς

Κ.Δ. ἀνοίγει ὅλες τὶς διεξόδους γιὰ ξαφνικὰς ἐκδηλώσεις τυχοδιωκτικοῦ πνεύματος.

Τὸ συμπέρασμα ποὺ θγαίνει ἀπ' αὐτὰς τὶς ἱστορικὰς ἀναλογίαις εἶναι καθαρὸν: ἐὰν ἡ κατάστασι στὴν Ἰσπανία (ὅπου δὲν ὑπάρχουν καθόλου καινούργιαι παραδόσεις ἐπαναστατικὰς, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἓνα γερὸν κομμουνιστικὸν κόμμα καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει πόλεμος μὲ τὸ ἐξωτερικόν) ἐπιβάλλει, σύμφωνα μ' ὅλες τὶς προϋποθέσεις, ὅτι ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου δὲν θὰ ἔλθῃ κανονικὰ σύντομα ἀλλὰ πολὺ πρὸς ἀργὰ ἀπ' ὅτι στὴ Ρωσσία, δημιουργοῦνται περιπτώσεις ποὺ προβάλλουν ἐξαιρετικὰ γιὰ τὴν ἐπανάστασιν ἓνα κίνδυνον ἔκτρωσης.

Ἡ ἀδυναμία τοῦ Ἰσπανικοῦ κομμουνισμοῦ, ποὺ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς σφαλερῆς πολιτικῆς τῆς ἐπίσημης διεύθυνσης, τὸν κάνει ἐξαιρετικὰ ἱκανὸν νὰ υἱοθετήσῃ τὰ πρὸς ἐπικίνδυνα συμπεράσματα σύμφωνα μὲ τὶς ἀπατηλὰς ντιρεχτίβας. Ἐκεῖνος ποὺ εἶναι ἀδύνατος δὲν τοῦ ἀρέσει σχεδὸν νὰ πιστοποιῇ τὴν ἀδυναμίαν του, φοβᾶται πάντα ὅτι εἶναι ἀργοπορημένος, νευριάζει καὶ ζητάει νὰ προπορευτῇ. Ἰδιαίτερα, οἱ ἰσπανοὶ κομμουνιστὰς μπορεῖ νὰ φοβοῦνται τὰ Κορτές.

Στὴ Ρωσσία ἡ Συνταχτικὴ Συνέλευσις, τῆς ὁποίας ἡ ἀστικὴ τάξι εἶχε ἀναβάλλει τὴν σύγκλησιν, συνήλθε ὕστερα ἀπ' τὴν ὀριστικὴν λήξιν τῆς κρίσεως καὶ διαλύθηκε δίχως κανένα κόπο. Τὰ συνταχτικὰ Κορτές συνέρχονται σὲ μιὰν περίοδον ὀλιγώτερον προχωρημένην τῆς ἐπανάστασης. Οἱ κομμουνιστὰς, ἂν ὑποθέσουμε ὅτι θὰ μποῦνε στὰ Κορτές, δὲν θάναν παρὰ μιὰ ἀσήμαντη μειοψηφία. Μ' αὐτὴ τὴν σκέψιν δὲν ὑπάρχει ἀπόστασις ἀπ' τὴν ἰδέαν: πρέπει νὰ δοκιμάσουμε ν' ἀνατρέψουμε τὸ γρηγορότερον τὰ Κορτές χρησιμοποιοῦντας τὴν ὁποιαδήποτε ἐπίθεσιν τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Αὐτὸ θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ τὸ νὰ ριχτοῦν στὸ τυχοδιωκτισμὸν

δὲν θὰ λύνανε ἔτσι τὸ πρόβλημα τῆς ἐξουσίας ἀντίθετα θὰ πισόστρεφαν πολὺ τὴν ἐπανάσταση, κι' εἶναι πιθανὸ ὅτι ἀπ' αὐτὸ θὰ τσακίζονταν ἡ ραχοκοκκολιά της. Τὸ προλεταριάτο δὲν θὰ μπορούσε ν' ἀποσπᾷ τὴν ἐξουσία ἀπὸ τὴν ἀστική τάξη παρὰ ὅταν ἡ πλειοψηφία δώσει ἐμπιστοσύνη στὸ προλεταριάτο.

Ἀναφορικὰ μὲ τοὺς κοινοβουλευτικοὺς ἀκριβῶς θεσμοὺς τῆς ἐπανάστασης, οἱ ἰσπανοὶ σύντροφοι πρέπει νὰ κρατήσουν λιγότερο λογαριασμὸ τῆς ρωσικῆς πείρας παρὰ τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπανάστασης. Ἡ δικτατορία τῶν Γιακομπίνων ἦρθε ὕστερα ἀπὸ τρεῖς κοινοβουλευτικὲς συνελεύσεις. Ἦσαν τρία σκαλοπάτια ἀπ' τὰ ὁποῖα οἱ μάζες ἀνέβηκαν μέχρι τῆς δικτατορίας τῶν Γιακομπίνων. Εἶναι ἡλίθιο νὰ φανταστοῦνε — ὅπως τὸ κάνουν οἱ δημοκρατικοὶ κι' οἱ σοσιαλιστὲς τῆς Μαδρίτης — ὅτι τὰ Κορτές θὰ δάλουν τελεία καὶ παῦλα στὴν ἐπανάσταση. "Ὁχι. Πραγματικά, δὲν μποροῦν παρὰ νὰ δώσουν μιὰ καινούργια ὥθηση στὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα, ἐξασφαλίζοντάς του ταυτόχρονα μιὰ καλύτερα ρεγυλαρισμένη ἐξέλιξη. Αὐτὴ ἡ προοπτικὴ εἶναι ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος γιὰ ὅποιον θέλει νὰ προσανατολιστῇ στὴν πορεία τῶν γεγονότων καὶ νὰ γιαιτρεφτεῖ ἀπ' τοὺς νευρικοὺς παροξυσμοὺς ὅπως καὶ ἀπὸ τὸ τυχοδιωκτικὸ πνεῦμα.

Βέβαια, δὲ πρόκειται, γιὰ τοὺς κομμουνιστὲς, νὰ δάλουν ἓνα φρένο στὴν ἐπανάσταση. Ἀκόμη δὲν εἶναι ζήτημα γι' αὐτοὺς νὰ κρατηθοῦν παράμερα ἀπ' τὰ γεγονότα καὶ ἀπ' τὶς διαδηλώσεις τῶν μαζῶν τῆς πόλης καὶ τοῦ κάμπου. Παρόμοια πολιτικὴ θάτανε καταστροφικὴ γιὰ τὸ κόμμα τοῦ ὁποῖου τὰ καθήκοντα εἶναι ἀκόμα μόνο νὰ καταχτήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν.

Ἀλλὰ μπαίνοντας ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν φαντάρων μέσα στὴ πάλη ὅπως οἱ μπολσεβίκοι πέτυχαν,

τὸν Ἰούλη, νὰ γλυτώσουν τὶς μάζες ἀπὸ μιὰ καταστροφὴ.

Ἐὰν οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες καὶ ἡ δολιότης τῆς μπουρζουαζίας ἐπέβαλλαν στὸ προλεταριάτο μιὰ μάχη ἀποφασιστικῆς μέσας σὲ θυσιενεῖς συνθήκες, οἱ κομμουνιστὲς ἔδωσαν τὴ θέση τους μέσα στὶς πρῶτες γραμμὲς τῶν μαχητῶν. Ἐνα ἐπαναστατικὸ κόμμα θὰ προτιμήσῃ πάντα νὰ ἐκτεθεῖ σὲ μιὰν ἡττά μαζὺ μὲ τὴν τάξη, καλύτερα, παρὰ νὰ μείνῃ παράμερα, ἀπασχολούμενο νὰ δίνει μαθήματα ἠθικῆς κι' ἀφίνοντας τοὺς ἐργάτες δίχως καθοδήγηση μπροστὰ στὶς μπαγιονέττες τῆς μπουρζουαζίας. Ἐνα κόμμα τσακισμένο μέσα στὴ μάχη θὰ ἔρεϊ καταρῦγιο βαθεῖα μέσ' τὶς καρδιὲς στὶς μάζες, καί, γρήγορα ἢ ἄργα θὰ πάρει τὸ γυρο του.

Μὰ ἓνα κόμμα ποῦ θ' ἀπομονώτανε ἀπ' τὴν τάξη του τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου δὲν θ' ἀνασταίνονταν ποτέ. Οἱ ἰσπανοὶ κομμουνιστὲς δὲν εἰσάγονται παρ, ὅλα αὐτὰ μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ τραγικὸ δίλημα. Ἀντίθετα, ὑπάρχουν πολλοὶ λόγοι νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ αἰσχυρὴ πολιτικὴ τῶν σοσιαλιστῶν στὴν ἐξουσία καὶ ἡ θλιβερὴ τρέλα τῶν ἀναρχοσυνδικαλιστῶν θὰ σπρώξουν ὅσο πάει καὶ περισσότερο τοὺς ἐργάτες πρὸς τὸν κομμουνισμό· μποροῦμε νὰ λογαριάσουμε ὅτι τὸ κόμμα — ἔὰν ἡ πολιτικὴ του εἶναι σωστὴ — θὰ ἔχει ἀρκετὸ καιρὸ γιὰ νὰ προπαγανδεύσῃ καὶ γιὰ νὰ οδηγήσῃ τὸ προλεταριάτο στὴ νίκη.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ

Ἐνα ἀπ' τὰ ἐγκλήματα τὰ πρὸ ὁλέθρια τῆς σταλινικῆς γραφειοκρατίας ἦταν ὅτι προκάλεσε συστηματικὰ τὸ σχίσμα μέσα στοὺς ὀλιγάριθμους πραγματικοὺς ἰσπανοὺς κομμουνιστὲς, σχίσμα ποῦ δὲν τὸ ἐπέβαλλαν καθόλου τὰ γεγονότα τῆς ἐπανάστασης στὴν Ἰσπανία, ἀλλὰ ποῦ ἔδει-

χαναν απ' τὰ πρὶν τὶς ντιρεχτίδες τῆς γραφειοκρατίας, ποὺ πάλαιε νὰ διασώσει τὶς δικές της θέσεις. Κάθε ἐπανάσταση σπρώχνει τὸ προλεταριάτο πρὸς τὴν ἄκρα ἀριστερά. Στὰ 1917, ὅλες οἱ τάσεις, ὅλες οἱ ομάδες οἱ κοντινὲς στοὺς μπολσεβίκους, ἀκόμα κι' αὐτὲς ποὺ προηγούμενα τοὺς εἶχαν πολεμήσει ἐνώθηκαν μ' αὐτοὺς τοὺς τελευταίους. Τὸ κόμμα μεγάλωσε γρήγορα. Ἀλλά, ἀκόμα εἶχε μιὰν ἐσωτερικὴ ζωὴ ἐξαιρετικὰ συνταραγμένη. Ἀπ' τὸν Ἀπρίλη στὸν Ὀκτώβρη καί, πὺ ἀργά, κατὰ τὰ χρόνια τοῦ ἐμφύλιου πολέμου, ἡ πάλη τῶν τάσεων καὶ τῶν ομάδων μέσα στὸ μπολσεβίκικο κόμμα ἔφτασε, σὲ κάποιες στιγμὲς, στὴν πὺ μεγάλη ὀξύτητα. Ἀλλά δὲν εἶχαμε σχίσματα. Δὲν εἶδαμε ἀκόμα οὔτε ἀτομικοὺς ἀποκλεισμούς. Ἡ δυνατὴ πίεση τῶν μαζῶν ἔδωσε συνοχὴ στὸ κόμμα. Ἡ πάλη ποὺ ξέσπασε στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κόμματος ἦταν γι' αὐτὸ διδαχτικὴ, τοῦ ἀπεκάλυψε τοὺς δρόμους πῶς ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσει. Στὶς τέτοιες ἔριδες, ὅλα τὰ μέλη τοῦ κόμματος ἀπέχτησαν σιγουριά, πείστηκαν βαθεῖα γιὰ τὴν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς ποὺ ἐφαρμόστηκε ἀπ' τοὺς δικούς τους καὶ γιὰ τὴν σταθερότητα τῆς ἐπαναστατικῆς διεύθυνσης. Μοναδικὰ αὐτὴ ἡ πεποίθηση τῶν μπολσεβίκων ἀγωνιστῶν τῆς δάσης, ποὺ ἀποχτήθηκε ἀπ' τὴν πείρα τῆς ἰδεολογικῆς πάλης, ἐπέτρεψε στὴν ἡγεσία νὰ ρίξει μέσα στὴ μάχη τὸ σύνολο τοῦ κόμματος τὴν ἀποφασιστικὴ στιγμὴ. Καὶ μόνο ὅταν τὸ κόμμα εἶναι ἀπόλυτα σίγουρο γιὰ τὴν πολιτικὴν του, μπορεῖ νὰ ἐμπνεύσει ἐμπιστοσύνη στὶς μάζες. Συγχροτήματα τεχνητά, σχηματισμένα σύμφωνα μὲ τὶς ἀπαιτήσεις ποὺ ἔρχονται ἀπ' τὸ ἐξωτερικὸ ἢ ἀδυναμία νὰ διεξάγουν μιὰν ἐντιμὴ ἰδεολογικὴ συζήτηση· οἱ φίλοι ποὺ μεταχειρίζονται σὰν ἐχτροί ἢ δημιουργία παράδοσης ποὺ εὐνοεῖ τὸ σχίσμα μέσα στὶς κομμουνιστικὲς γραμμὲς· τέτοια εἶναι τὰ γεγονότα ποὺ παραλύουν τώρα τὸ ἰσπανικὸ κομμουνιστικὸ κόμμα.

μα. Αὐτὸ τὸ κόμμα πρέπει ν' ἀποσπαστεῖ ἀπ' τὴ γραφειοκρατικὴ ἐπιρροή ποὺ τὸ καταδικάζει σ' ἀδυναμία.

Πρέπει νὰ συγκεντρώσουμε τὶς γραμμὲς τῶν κομμουνιστῶν πάνω στὴ δάση ἀνοιχτῆς καὶ τίμιας συζήτησης. Πρέπει νὰ προετοιμάσουμε ἓνα ἐνοποιητικὸ συνέδριο τοῦ ἰσπανικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Ἡ κατάσταση περιπλέκεται ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἐπίσημη γραφειοκρατία τοῦ Στάλιν, λιγάριθμη καὶ ἀσθενικὴ, καί, ἀκόμα οἱ ὁργανωμένες ομάδες τῆς ἀντιπολίτευσης, ἀποκλεισμένες καθαρὰ ἀπ' τὴν Κομμουνιστικὴν Διεθνή — ἡ Καταλονικὴ Ὀμοσπονδία καὶ ἡ αὐτόνομη ομάδα τῆς Μαδρίτης — στεροῦνται ἐνὸς φωτεινοῦ προγράμματος δράσης. Ἀκόμα χειρότερα, ἔχουν ἀποχτήσει προκαταλήψεις ποὺ ἔχουν τόσο φαρδεῖα ξαπλώσει αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, σὰ ὀχτὼ χρόνια, οἱ ἐπίγονοι τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Πάνω στὸ ζήτημα μιᾶς «ἐργατικῆς καὶ ἀγροτικῆς» ἐπανάστασης, μιᾶς «δημοκρατικῆς διχτατορίας» κι' ἀκόμα ἐνὸς «κόμματος ἐργατῶν καὶ χωρικῶν», οἱ ἀντιπολιτευόμενοι τῆς Καταλονίας δὲν ἀνταποκρίνονται διόλου μὲ τὴν ἐπιθυμητὴ καθαρότητα. Ὁ κίνδυνος εἶναι πολὺ μεγάλος. Ἐὰν θέλουμε ν' ἀποκαταστήσουμε τὴν ἐνότητα τῶν κομμουνιστικῶν γραμμῶν, πρέπει νὰ παλαίψουμε τὴν ἰδεολογικὴ διαφθορά καὶ τὶς νοθεῖες τοῦ σταλινισμοῦ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης. Ἀλλά ἀκόμα σ' αὐτὸ πρέπει νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια: ἡ ἀντιπολίτευση σχεδὸν δὲν καταπιάστηκε ἀκόμα νὰ λύσει τὸ πρόβλημα αὐτό. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι οἱ Ἰσπανοὶ σύντροφοι ποὺ ἀνήκουν στὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση δὲν ἔχουν δημιουργήσει ἀκόμα τὸ δημοσιογραφικὸ τους ὄργανο. Αὐτὴ ἡ παράλειψη εἶναι ἀσυγχώρητη καὶ ἡ ἐπανάσταση δὲν θ' ἀφίσει βέβαια αὐτὸ τὸ λάθος ἀτιμώρητο. Ἐέρουμε μέσα σὲ πόσο δύσκολες συνθῆκες βρίσκονται.

αὐτοὶ ποὺ συμμερίζονται τὶς ἰδέες μας: γνωρίζουν ἀκατά-
 παυστες καταδιώξεις ἀστυνομικῆς ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Πρί-
 μο ντὲ Ριδιέρα, ὕστερα κάτω ἀπ' τὸ Βερέγκερ καὶ κάτω
 ἀπ' τὸ Θαμόρα. Ὁ σύντροφος Λακρουά, π.χ. δὲν θγαίνει
 ἀπ' τὴ φυλακὴ παρὰ μόνο γιὰ νὰ ξαναμπεῖ σ' αὐτή. Τὸ ἡ-
 γετικὸ συγκρότημα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς, ἀδύνα-
 το στὰν πρόκειται νὰ διευθύνει τὴν ἐπανάσταση, νιώθει ὅ-
 τι εἶναι πολὺ γερὸ γιὰ τὶς καταδιώξεις καὶ τὶς συκοφαντίες.
 "Ὅλ' αὐτὰ ζημιώνουν ἐξαιρετικὰ τὴ δουλειά μας. Κι' ὅμως,
 πρέπει νὰ ἐκπληρώσουμε τὸ καθήκον μας. Πρέπει νὰ συγ-
 κεντρώσουμε τὶς δυνάμεις τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης
 μέσα σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα, νὰ θγάσουμε μιὰν ἐπιθεώρηση
 κι' ἕνα δελτίο, νὰ συσσωματώσουμε τὴν ἐργατικὴ νεολαία,
 νὰ ἰδρύσουμε κύκλους καὶ ν' ἀγωνιστοῦμε γιὰ τὴν ἐνοποίη-
 ση τῶν κομμουνιστῶν πάνω στὴ βάση μιᾶς μαρξιστικῆς
 πολιτικῆς.

Καντίκιοϊ, 28 τοῦ Μάη 1931

Η ΔΗΛΩΣΗ

ΤΟΥ "ΜΠΛΟΚ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ",

Ἀγαπητοὶ σύντροφοι,

Ἔχω πάρει γνώση γιὰ πρώτη φορὰ μέσα στὴν «π ἄ-
 λ η τ ὠ ν τ ᾱ ξ ε ω ν» τῆς δήλωσης τοῦ λεγόμενου
 «Μπλόκ τοῦ ἐργάτη καὶ τοῦ ἀγρότη» κάτω ἀπ' τὸ ὄνομα
 τοῦ ὁποίου κινεῖται ἡ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία. Παραδέ-
 χονται ὅτι τὸ ντοκουμέντο μεταφράστηκε μέσα στὴν Πάλη
 τῶν Τάξεων κατὰ ἕνα τρόπο πλήρη καὶ σωστό. Ὁλόκληρο
 τὸ ντοκουμέντο, ἀπ' τὴν ἀρχὴ μέχρι τὸ τέλος, προκαλεῖ
 μιὰν θλιθερὴ ἐντύπωση. Κάθε τι ποὺ ἔχω γράψει στὸ τε-
 λευταῖο μου ἔργο «Ἡ ἰσπανικὴ ἐπανάσταση καὶ οἱ κίνδυνοι
 ποὺ τὴν ἀπειλοῦν» ἐνάντια στὴν ἐπίσημη πολιτικὴ τῆς
 Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς γιὰ τὸ ἰσπανικὸ ζήτημα, ἐφαρ-
 μόζεται ὁλοκληρωτικὰ στὴν Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία. Ἀ-
 κόμα πιὸ πολὺ, αὐτὴ ἡ τελευταία κάνει λάθη τὰ ὁποῖα ἡ
 διεύθυνση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς ἔχει κιόλας ἀρνη-
 θῇ, τουλάχιστο στὰ λόγια.

1. Τὸ ντοκουμέντο λανσάρεται ἀπ' τὸ «Μπλόκ τοῦ ἐρ-
 γάτη καὶ τοῦ ἀγρότη». Τί εἶναι αὐτό; Ἕνα ψευδώνυμο
 τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας;

Τὸ μπλόκ, δηλαδή ἡ ἔνωση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χω-
 ρικῶν εἶναι ἕνα γιγάντιο πολιτικὸ καθήκον ποὺ ἡ προλε-
 тариακὴ πρωτοπορία ὀφείλει νὰ πραγματοποιήσῃ. Αὐτὸ τὸ
 καθήκον πρέπει νὰ γραφτεῖ στὴν πλατφόρμα τῆς. Ἀντίς
 γι' αὐτό, τὸ «Μπλόκ τοῦ Ἐργάτη καὶ τοῦ Ἀγρότη, γίνεται

τὸ ὄνομα τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης. Αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ μιὰ καινούργια ἐκδοσὴ τοῦ κόμματος τοῦ ἐργάτη καὶ τοῦ ἀγρότη. Μ' ὅλα ταῦτα, ἀκόμα καὶ τὸ 6ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ἀπέρριψε αὐτὴ τὴν ἀντιδραστικὴν ἰδέαν, κάτω ἀπ' τὴν κριτικὴν τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης.

2. Μέσα σ' ὅλο τὸ ντοκουμέντο δὲν ἐκφράζεται οὔτε μιὰ μόνον φορὰ ἢ λέξη κομμουνισμός. Ὅποιοσδήποτε κρύβει τὸν κομμουνισμό του μπροστὰ στὶς μάζες, παύει νὰ εἶναι κομμουνιστής.

3. Μιλᾶνε γιὰ δημοκρατικὴ ἐπανάσταση, γιὰ δημοκρατικὴ δημοκρατία, γιὰ λαϊκὴ ἐπανάσταση, δίχως τὴν παραμικρότερη ἀπόπειρα γιὰ μιὰ ταξικὴ ἀνάλυση. Ἡ κυβέρνηση κατηγορεῖται γιὰ ἀναποφασιστικότητα, γιὰ ταλαντεύσεις κ.τ.ρ. Ἀλλὰ δὲν λέγεται πούθεν ὅτι εἶναι μιὰ ἀστική κυβέρνηση, ἐχθρική στὸ λαό. Ἡ κριτικὴ τῆς κυβένησης τοῦ Θαμόρα ταυτίζεται ὀλοκληρωτικὰ μὲ τὴν κριτικὴν τῶν μενσεβίκων καὶ τῶν σοσιαλ - ἐπαναστατῶν πρὸς τὴν κυβέρνηση τοῦ πρίγκηπα Λδόφ - Κερένσκυ. Γιὰ τὴν κυβέρνηση τοῦ Μαθία δὲ λέγεται τίποτα.

4. Τὸ ντοκουμέντο μιλάει γιὰ μιὰ «ὀρθολογιστικὴ ὀργάνωση τῆς κοινωνίας», δίχως νὰ ἐξηγεῖ τί πάει νὰ πεῖ αὐτό. Εἶναι ἡ γλώσσα τῶν «ἀληθινῶν» σοσιαλιστῶν πρὶν ἀπ' τὰ 1848. Κατόπι λέει: «Ἡ Δημοκρατία πρέπει νὰ σημαίνει μιὰ καινούργια κοινωνικὴ ὀργάνωση». Ποιὰ; Πρόκειται γιὰ ἓνα ἀστικὸ καθεστῶς ἢ γιὰ ἓνα σοσιαλιστικὸ καθεστῶς; Ἡ δήλωση παίζει τὸ κρυφτούλι μὲ τὸν καπιταλισμὸ καὶ τὸ σοσιαλισμὸ.

5. Τὸ γεγονός ὅτι ἔδωσε στὸν Ἀλφόνσο τὴ δυνατότητα νὰ πάει στὸ ἐξωτερικὸ παρουσιάζεται ὡς «πρῶτη θαθεῖα π λ ά ν η τῆς προσωρινῆς κυβένησης». Πλάνη; Σὰ νὰ λέμε ὅτι ὁ Θαμόρα δὲν εἶναι ἀρχετὰ «συνειδητός»

στὴν ἐπαναστατικὴ πολιτικὴ του; Ἔτσι ἔβαζαν τὸ ζήτημα οἱ ρῶσοι μενσεβίκοι. Νὰ ὀνομάζουμε «πλάνη» αὐτὸ πού, γιὰ τὴν μπουρζουαζία, εἶναι ἓνας ἀντιεπαναστατικὸς λογαριασμὸς συνειδητός, πάει νὰ πεῖ ὅτι χρυσώνουμε τὴν μπουρζουαζία καὶ τὴν καλύπτουμε μπροστὰ στὶς μάζες.

6. «Ἡ δημοκρατία δὲν πρέπει νὰ εἶναι μιὰ κατάχτηση γιὰ τὴν ἀστική τάξη, ἀλλὰ τὸ ἴδιο γιὰ τοὺς ἐργάτες». Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ γλυκομίλητη φράση πού εἶναι χυδαία δημοκρατικὴ καὶ θαθεῖα ψεύτικη; Ποῦ καὶ πότε ἔγινε μιὰ δημοκρατία πού νὰ ἱκανοποιεῖ ταυτόχρονα τὰ συμφέροντα τῆς μπουρζουαζίας καὶ τῶν ἐργατῶν; Ἀπ' τὴν ἀστικὴν δημοκρατίαν μπορεῖ καὶ πρέπει ν' ἀπαιτοῦμε δημοκρατικὰ δικαιώματα καὶ κοινωνικὲς μεταρρυθμίσεις, ξεσκεπάζοντας ἀσταμάτητα τὴν ἀστικὴν δημοκρατίαν, ἀκόμα καὶ τὴν ἀρχι-δημοκρατικὴν, σὰν μιὰ μηχανὴ τὴν ὁποία ἡ μπουρζουαζία χρησιμοποιοῖ γιὰ νὰ ρουφᾷ τὸν ἰδρώτα καὶ τὸ αἷμα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν.

7. Ἡ ἀναδρομὴ στὴ δημοκρατίαν τοῦ 1873 συνοδεύεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπίστευτὴ ἠθική: «Ἔτσι δημιουργήθηκε μιὰ ἀπόλυτη διαίρεση ἀνάμεσα στὴν ἐξουσία καὶ στὸ λαό». Τὸ ἀφηρημένο νόημα τοῦ λαοῦ ξεχωρίζεται ἀπ' τὸ ἀφηρημένο νόημα τῆς ἐξουσίας. Μήπως ἡ μπουρζουαζία ξεχωρίζεται ἀπ' τὸν ἐ ρ γ α τ ι κ ὸ λαό; Πρέπει ν' ἀναφερθοῦμε στὸ παράδειγμα τοῦ 1873 ὅχι γιὰ νὰ ἐπιμείνουμε δίπλα στὴ μπουρζουαζία γιὰ νὰ γίνῃ πιδ γλυκειά, καλλίτερη, γαλαντόμα, χαδιάρα, ἀλλὰ γιὰ νὰ διδάξουμε στὶς μάζες νὰ μὴ πιστεύουν οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ στὴν πιδ «γαλαντόμα», στὴν πιδ «γλυκειά», στὴν πιδ «χαδιάρα» μπουρζουαζία. Νὰ πῶς οἱ μαρξιστὲς βάζουν τὸ ζήτημα.

8. Ἡ πλατφόρμα καλεῖ «τὶς ἐργατικὲς μάζες νὰ ἐργαστοῦν μέσα σ' ὀλόκληρη τὴ χώρα μὲ βάση τὴν ἐπαναστατικὴν χούντες». Γιὰ ποῖο σκοπὸ; Κανένα πρόγραμμα δὲν

προτείνεται. "Οχι: μονάχα δὲν υποδείχεται ὅτι οἱ χούντες αὐτῆς τῆς λογῆς πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ ἐπαναστατικὸ πέρασμα τῆς ἐξουσίας στὰ χέρια τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν φτωχῶν χωρικῶν, ἀλλὰ δὲν προβάλλεται ἓνα πρόγραμμα μεταβατικῶν διεκδικήσεων: ἐφτάωρη μέρα δουλειᾶς, ἔλεγχος τῆς παραγωγῆς, ὀργάνωση σ' ἐπαναστατικὰς χούντες τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν φαντάρων γιὰ τὴν ἀγροτικὴν ἐξέγερση. Δὲν ξεστομίζεται οὔτε μιὰ λέξη ὅτι ἡ Χούντα εἶναι μιὰ ὀργάνωση τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἐκμεταλλευσόμενων μαζῶν ἐνάντια στὴν τάξη ποὺ εἶναι στὴν ἐξουσία, δηλαδὴ ἐ ν ἄ ν τ ι ἄ σ τ ῆ μ π ο υ ρ ζ ο υ α ζ ῖ α. Ἡ χούντα παίρνεται σὰν «παρα - ὀργάνωση ἐπαναστατικῆς» μὲ τὸ νόημα καὶ τίς παραδόσεις τῆς μικροαστικῆς ἰσπανικῆς τάξης.

9. Μιλώντας γιὰ τὴ σπουδαιότητα τῆς ἀγροτικῆς ἐξέγερσης, ἡ δῆλωση ἀναφέρεται στὴ γαλλικὴ καὶ στὴ ρούσικη ἐπανάσταση. Οὔτε μιὰ λέξη πάνω στὴν πείρα τῆς κινέζικης ἐπανάστασης ποὺ μόλις στραγγαλίστηκε, κάτω ἀπ' τὰ μάτια μας, ἀπ' τὴν ἡγεσία τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς. Ἡ Κομμουνιστικὴ Διεθνὴς ἔχει «λύσει» μ' ἓνα σωστὸ τρόπο τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα στὴν Κίνα; Οὔτε μιὰ λέξη πάνω σ' αὐτό. Ὁ κομμουνιστὴς ποὺ δὲν ἔχει ἐπωφεληθῇ ἀπ' τὰ μαθήματα τῆς κινέζικης ἐπανάστασης, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπευθύνεται σὲς μάζες γιὰ νὰ τοὺς δώσει μᾶθημα καὶ νὰ τοὺς λανσάρει ἐκλήσεις, ἰδιαίτερα μέσα σὲ μιὰ χώρα σ' ἐπανάσταση.

10. Ἡ δῆλωση λέγει: «Ἐῴμαστε ὁπαδοὶ ἐνὸς Κράτους γιὰ κάθε Ἔθνος». Τί πάει νὰ πεῖ αὐτὸ γιὰ τὴν Ἰσπανία; Γιὰ ποῖο ἔθνος πρόκειται; Ἡ κρατικὴ πανισπανικὴ ὀργάνωση χαρακτηρίζεται ἔτσι: «Ἡ Ἑνωσις τῶν δημοκρατικῶν τῆς Ἰβηρίας». Τί πάει νὰ πεῖ αὐτό; Ἐάν πρόκειται γιὰ μιὰ ὁμοσπονδία θάπρεπε καλύτερα νὰ τὸ ποῦμε.

11. «Ἡ ὑπεράσπιση τῆς ἐπανάστασης πρέπει νᾶναι

νόμος ὑπέρτατος». Ὑπεράσπιση ἐνάντια σὲ ποῖον; Ἡ ἀστική τάξη ποὺ εἶναι στὴν ἐξουσία ὑπερασπίζει τὴν ἐπανάστασιν «τῆς» ἐνάντια στὸ προλεταριάτο. Ὅποιοσδήποτε σκεπάζει αὐτὸ τὸ γεγονός με κούφιας φράσεις πᾶν στὴν ὑπεράσπιση γ ε ν ι κ ἄ, τῆς ἐπανάστασης γ ε ν ι κ ἄ, ἐνάντια στοὺς ἐχτροὺς γ ε ν ι κ ἄ, βοηθεῖ τὴν μπουρζουαζία νὰ πνίξει τὸ προλεταριάτο κάτω ἀπ' τὴ σημαία τῆς ἐπανάστασης.

12. Τὸ «μπλόκ τοῦ ἐργάτη καὶ τοῦ ἀγρότη» δηλαδὴ τὸ κόμμα τοῦ ἐργάτη καὶ τοῦ ἀγρότη, ὑπόσχεται στὸ τέλος τῆς δῆλωσης «νὰ παλαίψει μ' ὅλες τίς δυνάμεις του γιὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴν πραγματοποίηση τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης». Αὐτὸ θέλει νὰ πεῖ τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας πάνω στὴ θάση τοῦ δημοκρατικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ; Τότε πρέπει νὰ τὸ πεῖ, ἀλλὰ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι εἶναι ἀνάγκη νὰ προβάλλει διεκδικήσεις γιὰ δ η μ ο κ ρ α τ ι ἄ ἐ κ λ ο γ ι κ ἄ δ ι κ α ι ὡ μ α τ α, ἀφοῦ, πρὶν ἢ «ὀρθολογιστικῇ» δημοκρατία καὶ ἡ «ὀρθολογιστικὴ ὀργάνωση τῆς κοινωνίας» πραγματοποιηθοῦν πάνω στὴν Ἰβηρικὴ χερσόνησο, πρέπει τουλάχιστο ἡ ἀ σ τ ι κ ῇ δημοκρατία τοῦ Θαμώρα νὰ δώσει στὸν ἐργάτη καὶ στὴν ἐργάτρια, στὸ χωρικὸ καὶ στὴ χωρικὴ, τὸ δικαίωμα γιὰ ψῆφο.

13. Τὸ ὄνομα τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος δὲν ἀναφέρεται μέσα στὴ δῆλωση. Δὲ λέγεται οὔτε μιὰ λέξη γιὰ τοὺς ἀναρχοσυνδικαλιστές. Τὸ ἐπίσημο κομμουνιστικὸ κόμμα δὲν ἀναφέρεται. Θάλεγε κανεὶς ὅτι τὸ «Μπλόκ τοῦ Ἐργάτη καὶ τοῦ Ἀγρότη» ἐτοιμάζεται νὰ δράσῃ στὸ κενό.

Αὐτὲς εἶναι οἱ σύντομες ἀντιρρήσεις ποὺ πιστεύω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμω πάνω στὴ θάση τοῦ δημοσιευμένου κείμενου μέσα στὴν Π ἄ λ η τ ὠ ν Τ ἄ ξ ε ω ν. Εἶναι πιθανὸν ἀπὸ τότε ἢ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία νᾶχει κάμει στὴ δῆλωσιν τῆς τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἀλλαγὴ, διόρθωση

ἢ βελτίωση. Εἶμαι ἔτοιμος, δέδομαι, νὰ χαιρετίσω κάθε ὄμμα τῆς Ὁμοσπονδίας πρὸς τὸ μαρξιστικὸ πνεῦμα. Ἀλλὰ τὸ ντοκουμέντο, τέτοιο ποῦ εἶναι, παρουσιάζει ἕναν καθαρὸ «Κουμιντανγκισμό», μεταφερμένο στὸ ἰσπανικὸ ἔδαφος. Οἱ ιδέες καὶ οἱ μέθοδοι ἐνάντια στὶς ὁποῖες ἡ Ἀντιπολίτευση πάλαψε ἀλύγιστα ὅταν ἐπρόκειτο γιὰ τὴν πολιτικὴ τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στὸ κινέζικο, βρίσκουν τὴν πιδὸ ὁλέθρια ἔκφραση μέσα σ' αὐτὸ τὸ ντοκουμέντο. Ὅσο γνωρίζω, οἱ ἡγέτες τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας ξεχωρίζουν συστηματικὰ ἀπ' τὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση. Αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ: ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση πρέπει νὰ ξεχωρίσει μ' ἕνα τρόπο καθαρὸ καὶ σωστὸ, γιὰ τίς ιδέες καὶ γιὰ τίς μέθοδοι ποῦ ἐκφράζονται ἀπ' τοὺς ἡγέτες τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας μέσα στὸ ντοκουμέντο ποῦ πιδὸ πάνω σύντομα ἀναλύσαμε. Μιὰ λαθεμένη θέση ἐκκίνησης κατὰ τὴ δι-
 ἄρκεια μιᾶς ἐπανάστασης μεταφράζεται ἀναπόφευχτα, στὴν πορεία τῶν γεγονότων, στὴ γλώσσα τῆς ἡττας. Ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση τῆς Ἰσπανίας ὅσο ἀδύναμη κι' ἂν εἶναι, μπορεῖ νὰ ἐκπληρώσει τεράστιες ὑπηρεσίες στὸ προλεταριάτο καὶ στὴν ἰσπανικὴ ἐπανάσταση. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐκπληρώσει αὐτὰ τὰ καθήκοντα, πρέπει νὰ ἐγκαταστήσει μέσα στὶς δικές της γραμμὲς ἕνα καθεστὼς διαύγειας, τιμιότητος καὶ ἀδιαλαξίας. Πάνω σ' αὐτὰ κάνω ἐκκλήση στοὺς Ἰσπανοὺς φίλους μου.

Στὶς 12 τοῦ Ἰούνη τοῦ 1931

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ